

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 42 (1549) 1979 SPALIS - OCTOBER 18

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

30 ct.

Romos keleivis

Popiežių kelionės — mūsų laikų ženklas. Iki Pauliaus VI šv. Petro ipėdiniai buvo labai sėslūs, nors patys apaštalai buvo misijinių kelionių žmonės. Tik mūsų laikais atgijo tas apaštalinis judrumas. Paulius VI išdriso nuvykti į Jungtines Tautas Niujorke ir pasakyti kalbą, kviečiančią pasaulį į taikingą problemų sprendimą: "Gana karų!" Deja, su didėjančiu amžiumi misijinės jo kelionės neišsiplėtė. Jonas Paulius I gal būtų sustiprinęs šią linkmę, bet ankstyva mirtis to neleido padaryti. Atėjęs į Apaštalią Sostą Jonas Paulius II stipriai pasuko misijinių kelionių kryptimi. Ir tai įvyko neatsitiktinai. Visiems yra aišku, kad izoliacinės popiežių laikysena mūsų laikams nebetinka. Didžiausios krikščionijos šakos ganytojas negali sėdėti stikliniame bokšte ir nejausti pasaulio pulso. Patogi izoliacija tinka biurokratui, kuriam rūpi ne žmonių gerovė, o statistika, sistemos veikimas, teorinis planavimas, medžiaginių gėrybių tvarkymas. Ganytojui gi, kuriam patikėta dvasinė gerovė, reikalingas kontaktas, pulso jautimas, buvimas su gamaisiais. Šis bruožas ypač išryškėjo po II Vatikano santarybos, kuri pasuko daugiau sielovadinių, o ne teorinių-mokslinių kelių. Dėlto ir vyskupais skiriami dabar tokie kunigai, kuriems pirmoje eilėje rūpi ne mokslas ar kultūrinis darbas, o ganytojavimas bei evangelinė veikla.

DABARTINIO popiežiaus kelionės yra vienas iš jo ganytojavimo bruožų. Jomis jisai parodė, kad dvasinė žmonių gerovė yra pirmaeilis jo rūpestis. Galbūt kam atrodo, kad tai populiarumo įieškojimas. Bet tai klaidingas įspūdis. Popiežius nėra aktorius, laukias katūčių. Jeigu jis įieškotų populiarumo, tai ir kalbėtų šia linkme, pataikaudamas masėms. Tuo jis nedaro, priešingai — skelbia tokias tiesas, kurios daugeliui nepatinka. Taip jisai darė ir Meksikoje, ir Lenkijoje, ir Airijoje, ir JAV-se. Iš tvirtų jo pareiškimų matyti, kad tokia linkmė jis eis ir toliau, nes jam svarbu ne populiarumas, o evangelinės tiesos skelbimas. Tai esminis krikščioniškos misijos bruožas. Dėlto vyriausiajam Katalikų Bendrijos ganytojui rūpi skelbimas ne kurios nors reforminės grupės nuomonės, bet Kristaus. Juk popiežius atstovauja tikrai Kristaus misijai. Populiarumo didėjimas ar mažėjimas gali būti svarbus Amerikos prezidentui, kurio išrinkimas priklauso nuo masių, bet ne popiežiumi. Pastarojo misijos kriterijus yra Evangelija. Dėlto jam tenka išgirsti ir nemažai kritikos, nepasitenkinimo balsų, kaip tai buvo ir su pačiu Kristumi. Ir vis dėlto popiežius tebėra pasaulinio masto autoritetas, galis sutraukti milijonines mases, kaip joks kitas, net ir populiariausias asmuo. Tai parodė ligšiolinės popiežiaus kelionės.

MISIJINĖS popiežiaus kelionės pasižymi ir plačiu mastu, siekiančiu apimti pagrindines dabarties žmonių problemas, kurių bene pati aktualiausia yra žmogaus teisės. Kadangi dar daug kur jos yra pažeidžiamos, popiežius kiekvienoje kelionėje jas primena. Bene svarbiausias priminimas buvo Jungtinėse Tautose — plačiausiame pasaulio forume. Neminėjo popiežius nė vieno žmogaus teisių pažeidėjo tiesiogiai, tačiau buvo labai aišku kam tie žodžiai taikomi. Net dr. A. Stromas, Lietuvos disidentas, lankydamasis tuo metu JAV-se ir Kanadoje, pareiškė, kad Jono-Pauliaus II pareiškimai buvo netgi dragesni ir atviresni nei Amerikos prezidento ir kad jie yra reikšmingi visom pavergtom tautom. — Antras Jono-Pauliaus II mosto platumo bruožas yra jo dėmesys visos žmonijos problemoms. Per pastarąjį dešimtmetį K. Bendrijoje pagrindinis rūpestis buvo vidaus reformos, siekiančios nutiesti kelius į moderniuosius laikus. Atrodo, jau atėjo laikas stabilizuoti vidinį gyvenimą ant naujų bėgių ir pagrindinį dėmesį skirti visuotinio pobūdžio problemoms. Pirmieji žingsniai jau matyti dabartinio popiežiaus laikysenoje. Jis nesvyruodamas skelbia evangelines tiesas ir kviečia visą krikščionią bendrąją misiją, kuri turi atlaikyti antiirelinius smūgius ir laimėti kovą, nuo kurios priklauso pasaulio ateitis. Pr. G.

KANADOS ĮVYKIAI

Nauja parlamento sesija

Gen. gubernatorius E. Schreyerio sosto kalba darbą Otavoje pradėjo federacinis Kanados parlamentas, išrinktas jau 31-mą kartą. Po 16 metų pertraukos valdžia vėl yra atsidūrusi konservatorių partijos ir jos vadovo J. Clarko rankose. E. Schreyerio kalba atskleidė gausų pluoštą gairių ateities veiklai. Tarp jų yra numatomas didesnis vaidmuo parlamentui, kurio komitetams bus leista peržiūrėti valdžios vykdomą finansų tvarkymą, kultūrinius Kanados reikalus, užsienio politiką, pensijų problemas sekančiame dešimtmetyje. Socialinėms programoms tvarkyti bus įsteigta valstybės ministerija socialiniam vystymuisi. Jaunimo įdarbinimo rūpintis specialus jaunimo sekretoriatas. Premjero J. Clarko vyriausybė taipgi įsipareigojo mažinti biudžetines savo išlaidas, sustiprinti technologinius tyrimus, išspręsti atominį elektros jėginių klausimą. Tai tik

maža dalis tų gairių, kurių detalės paaikšins ateityje, ypač kai bus paskelbtas naujasis Kanados biudžetas lapkričio mėnesį.

Federacinio parlamento narius labiausiai sukrėtė jau šeštą kartą šiais metais pabrangintos valstybinio Kanados banko paskolos kitiems bankams. Šis žingsnis ir vėl padiktavo federacinę JAV valiutos išteklių tarą, palūkanas už paskolas pakėlus iki 12%. Kanados bankas tada buvo priverstas atsakyti 12,25% palūkanų ir jas padidinti iki 13%. Tuo pačiu mortigijų palūkanos Kanadoje šoktelėjo iki 14,25%, o kitos paskolos vidutiniškai pabrango maždaug iki 14%. Kaip paprastai tokiais atvejais, Kanados banko direktorius G. Bouey aiškina, kad priešingai atveju būtų skandalingai kritusi kanadiško dolerio vertė užsienyje ir kad užsieniečiai būtų pradėję atitraukti

(Nukelta į 8-tą psl.)

Kanados Lietuvių Dienos proga St. Catharines, Ont., mieste š.m. spalio 7 dieną po pamaldų katedroje buvo padėtas vainikas prie paminklo už laisvę žuvusiems kariams. Viršuje — pirmosios eitynių eilės, apačioje padeda vainiką gen. Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. ŽMUIDZINAS ir KLB pirm. J. R. SIMANAVIČIUS. Nuotr. J. Miltenio

Tautinės atgaivos diena

Dvidešimt ketvirtoji Kanados Lietuvių Diena ir jos renginiai

Šių metų Kanados Lietuvių Dieną surengė St. Catharines, Ont., tautiečiai su savo organizaciniu komitetu priešakyje, kuriam pirmininkavo A. Setikas. Nedidelei lietuvių gyvenvietei tai nebuvo lengvas uždavinys, nes į KLD paprastai suvažiuoja daug tautiečių. Tam reikia erdvių patalpų ir geros organizacijos. Malonu pastebėti, kad ir ši sykį St. Catharines Lietuvių Bendruomenė savo uždavinį puikiai atliko, nors įvairių sunkumų netrūko.

Tautodailės paroda

KLD įvyko spalio 7, sekmadienį, bet kaikiurie renginiai buvo pradėti jau spalio 5 d. Tai tautodailės paroda, kuri buvo įrengta Centennial Public Library (54 Church St.). Per tris dienas ją aplankė daug lietuvių ir kitataučių. Jie ten susipažino su tautodailės darbais, atliktais Montrealio "Vaivorykštės" merginų bei moterų. Tai spalvingi kūriniai, atlikti daugiausia pagal dail. A. Tamošaičio projektus. Lankytojai gerėjęsi antsiuvais, gobelenais bei rištiniais kilimais, audiniais, juostomis, lietuviškomis lėlėmis, verbomis, kraičio skrynelėmis, kanklytėmis ir gintarais. Informacinė brošiūra anglų kalba supažindino lankytojus su Kanados lietuvių tautodailės, tautinių drabužių, "Vaivorykštės" atsiradimu ir Lietuvos gintaru. Lietuviškas informacijos puslapis lankytojų plačiau supažindino su "Vaivorykšte", jos darbais ir jų įkvėpėjais bei globėjais — dailininkais A. ir A. Tamošaičiais. Prie kiekvieno rodinio buvo įrašas, informuojantis apie jo autorę. Šiai parodai vadovavo Birutė Nagienė iš Montrealio.

Linksmasis vakaras

Spalio 5 ir 6 dienomis įvyko

jaunimo suvažiavimas ir šokių vakaras. Apie tai parašys jauni korespondentė. Čia mūsų domina bendrieji renginiai, prie kurių priklauso ir spalio 6 d. įvykęs susipažinimo vakaras "Prudhommes" viešbučio salėse — vienoje linksminosios jaunimas, kitoje — vyresnieji tautiečiai. Salės neperdidžiausios, tad buvo ir spūstys, nors dalyvių skaičius sukosi tik apie 600-700. Čia galėjai sutikti tautiečių iš visos Kanados ir kaimyninių JAV miestų. Visiems buvo malonu atnaujinti senas pažintis, pasilinksminėti, pasižioti, pasikalbėti, išbandyti laimę loterijoje.

Iškilios pamaldos

Spalio 7, sekmadienį, 2 v.p.p., St. Catharines katalikų katedra buvo pilna lietuvių — apie 800. Pagrindinėje navoje susedo apie 90 choristų — tai Hamiltono Aušros Vartų parapijos, Toronto Prisikėlimo parapijos ir Toronto "Aro" nariai. Atėjus laikui, pasirodė 10 kunigų procesija su vietos vyskupu Fultonu, kuris sekė lietuviškas pamaldas, asistuojamas dviejų kanadiečių kunigų. Mišias koncelebravo: prel. J. Tadarauškas, kun. P. Azubalis, kun. Aug. Simanavičius, OFM, kun. J. Staškus, kun. B. Mikalauskas, OFM, kun. E. Jurgutis, OFM, ir kun. Pr. Gaidas. Trumpa, bet gerai paruošta pamokslą pasakė Pasaulio Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybės pirm. kun. J. Staškus, primindamas ne tik tautines, bet ir tikybines pareigas.

Ypač visi gerėjęsi puikiu jungtinio choro giedojimu, kuriam vadovavo sol. V. Verikaitis, gerai paruošęs choristus (drauge su kitais chorvedžiais) šiai iškilmei. Buvo giedamos muz. Vyta. Kerberio lietuviškos Mišios ir kitos giesmės.

Mišių pabaigoje vysk. T. Fullonas tarė sveikinimo žodį, gerėdamasis puikiu choro giedojimu ir linkėdamas lietuviams būti visuomet ištikimais didžiosioms vertybėms. Baigęs savo žodį, vyskupas suteikė palaiminimą.

Pamaldos baigtos visų dalyvių giedamu Lietuvos himnu, kuris čia skambėjo didingai. Evangelikų pamaldos įvyko Faith Lutheran Church. Jas laikė kun. A. Žilinskas iš Toronto. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu.

Žuvusių pagerbimas

Po pamaldų dauguma dalyvių išsirikioavo gatvėje ir su vėliavomis bei vainiku nužygiavo prie netoli esančio kare žuvusių vainikų gen. Lietuvos konsulas dr. J. Žmuidzinas ir KLB pirm. J. R. Simanavičius. Pastarasis tarė trumpą žodį ir pakvietė sugiedoti giesmę "Marija, Marija". Eitynėse dalyvavo ir choristai, tad giedojimas aiškstėje buvo sklandus. Kiek silpniau sekėsi su Kanados himnu, bet choristų dėka ir jis neblogai skambėjo. (Tokiomis progomis turėtume daugiau dėmesio kreipti į savo gyvenamojo krašto himną ir nepalikti jo atsitiktinumui). Tuo būdu buvo pagerbti ne tik tie kanadiečiai, žuvę už savo tėvynės laisvę, bet ir lietuviai, žuvę už savo krašto laisvę.

Oficialioji dalis

Collegiate Institute salėje 4.20 v.p.p. prasidėjo oficialioji iškilnių dalis Kanados himnu. Rengėjų vardu susirinkusius pasveikino KLB St. Catharines apylinkės valdybos pirm. A. Setikas trumpu įvadinio žodžiu ir programos pranešėjais pakvietė Viltę Zubrickaitę su dr. Eimu (Nukelta į 5-tą psl.)

Pasaulio įvykiai

MASKVAI TARNAUJANTIS KUBOS DIKTATORIUS F. CASTRO Jungtinių Tautų visumos posėdyje prabilo 95-kių neutralių valstybių vardu, šios grupės pirmininku išrinktas propagandinėje Havanos konferencijoje. F. Castro pareikalavo, kad turtingosios Vakarų valstybės ekonominiu požiūriu atsilikusioms šalims sekančiame dešimtmetyje parūpintų \$300 milijonų ir užmirštų ligšiolines paskolas, kurios jau siekia \$335 milijonus. Priešingu atveju pasauliui gresia katastrofa, jeigu nebus atstatyta lygybė tarp turtingųjų ir neturtingųjų. Pinigų neturtingiesiems galėtų parūpinti ginklavimosi sustabdymas. F. Castro nutylėjo savo karines avantiūras Afrikoje, finansuojamas Sovietų Sąjungos. Jis taipgi tylomis praėjo pro faktą, kad beveik visą ligšiolinę paramą neturtingoms šalims parūpino Vakarų pasaulis, kai tuo

tarpu Sovietų Sąjunga ir kitos komunistinės valstybės talkon teatėjo marksistinių revoliucijų rėmimu. Savo kalboje F. Castro ši kartą švelniau nei įprasta kritikavo "imperialistinę" JAV politiką, aštriai puolė Izraelį ir Egiptą dėl taikos sutarties, kuriai nepritarė Sovietų Sąjunga. Kalbos metu prie Jungtinių Tautų rūmų buvo susirinkę apie 3.000 kubiečių kilmės demonstrantų. Jų eilėse buvo ir F. Castro sesuo Juanita, iš Kubos pašitraukusi prieš 10 metų, gyvenanti Floridoje. Jausminga kalba ji pasmerkė savo brolį, remiantį blogiausiais žmoniškumo idėjas, ragino demonstrantus kovoti už diktatorių persekiojamus žmones visame pasaulyje. Mašinės kubiečių demonstracijos taipgi vyko ir prie Kubos atstovybės, kurioje buvo apsisėjęs F. Castro. Jo apsaugai čia teko panaudoti net 2.000 policininkų. Pats F. Castro buvo atsivežęs apie 100 ginkluotų saugumiečių.

Tikrai pagrobtas

Dienraštis "The Toronto Sun" spalio 11 d. paskelbė trumpą pranešimą iš Karlsruhės apie irklautoją Vladą Česiuoną dingimą. Federacinio konkurso įstaigos nuomone, jis greičiausiai buvo pagrobtas užsienio agentų. Šiuo klausimu dabar pradamas kriminalinis tyrimas. Spalio 12 d. ilgesnį pranešimą iš Hamburgo išsėjo dienraštis "The Toronto Star". Jame daroma išvada, kad olimpinį čempioną V. Česiuoną pagrobė sovietų agentai. Cituojama vokiečių žinių agentūra "DPA", teigianti, kad V. Česiuonas prieš savo norą buvo parvežtas Sovietų Sąjungon. Minimas nežinomo asmens telefoninis pranešimas V. Vokietijos ambasada Maskvoje, kad V. Česiuonas yra KGB saugomo ligoninėje su sunkiai sužalota galva. V. Vokietijos ambasados atstovas Maskvoje sakė nieko nežinąs apie telefoninį pranešimą, bet oficialiai jo nepaneigė. Federacinę prokuratūrą Bonnoje taip pat padarė išvada, kad V. Česiuonas buvo pagrobtas agentų, bet nemini įsivėlusios valstybės. Sovietų Sąjungos ambasada Bonnoje teigia, kad V. Česiuono likimas jai nesąs žinomas. Liudininkai paskutinį kartą V. Česiuoną matė rugsėjo 13 d. Goethės instituto kieme Hagene. Jo bute

Laiškas Brežnevui

Politinis kalinius ginanti organizacija "Amnesty International" iš savo centro Britanijos Londone pasiuntė laišką sovietų kompartijos vadui L. Brežnevui, reikalaudama besąlyginio visų politinių kalinių paleidimo, psichiatrinį kankinimų sustabdymo. Laiškas susietas su artėjančia olimpiada Maskvoje. "AI" organizaciją yra pasiekusios žinios, kad dėl olimpiados politiniai kaliniai iš psichiatrinį Maskvos srities ligoninių perkelti į tolimesnes, kur jų negalės pasiekti gausūs turistai. Bausmės kankinimams politiniams kaliniams prailginamos, kad laisvės jie tegalėtų išeiti po olimpiados užbaigos. Maskvos baptistams grasinama masiniu išstėmimu. Laiško autoriai ragina L. Brežnevą laikytis žmogaus teisių įsipareigojimo pagal tarptautinius įstatymus ir Sovietų Sąjungos konstituciją. Šia proga jam primenama: "AI" organizacija lig šiol nerado nė vieno atvejo, kad sovietinis teismas būtų pripažinęs nekaltu asmenį, teisiamą už religinius ar politinius įsitikinimus.

Amerikiečių bazė

Geras informacijas turintis britų savaitraštis "Economist" rašo, kad JAV vyriausybė į Saudi Arabiją yra nusiuntusi dvi naikintuvų eskadrėlas ir apie 1.000 karių, norėdama sustiprinti savo įtaką Persijos įlankoje. Bazės įsteigimas buvo sutartas vasario mėnesį, kai Saudi Arabijoje lankėsi krašto apsaugos sekr. H. Brownas ir kai Irane krito šacho M. R. Pahlavio režimas. Saudi Arabija ir kitos naftą tiekiančios šalys tada buvo pradėjusios nuogustauti, kad JAV neįstengs jų apginti. Prie bazės įsteigimo prisidėjo R. Vokietijos ir Kubos lakūnai, marksinio Pietų Jemeno vardu puldinėję Saurės Jemeną. Pastarajam tada buvo pradėti tiekti amerikietiški ginklai iš Saudi Arabijos. Birželio mėnesį žurnalistas Vašingtone buvo praneštas, kad prez. J. Carterio vyriausybė planuoja specialius 110.000 karių ir marinių dalinius šios srities apsaugai.

Šiame numeryje:

- Romos keleivis
- Popiežiaus kelionės — naujas mūsų laikų mostas
- Tautinės atgaivos diena
- Kanados Lietuvių Diena su įvairiais renginiais
- Studentiškos dienos Vilniuje
- Buvusios studentės ispūdžiai apie siaubingas birželio dienas
- Atitraukti okupacinę sovietų kariuomenę
- Baltiečių memorandumas Sov. Sąjungai ir kitiems
- Naujausia "Kronika" rašo
- Kryžiaus grovimas Lietuvoje
- Naujausi faktai, pateikti "LKB Kronikos" 39 numeryje
- Tuos paminėjo, kurie kentėjo
- A.a. vyskupo Ramanausko mirties sukaktis Lietuvoje
- Veikeja ir degtukų rinkėja
- Pranešimas iš Venecuelos apie visuomenės veikėją Kloviene
- Beletristinė istorija
- Naujas, originalus leidinys apie vysk. Merkelių Giedraitį
- Laukiniai neturi universitetų
- Vilniaus universiteto sukaktis nedidelėje lietuvių kolonijoje

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Galdamavičius ir Vyta. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostatais. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

*** OKUPACINĖ LIETUVOS VALDŽIA** grąsina suėmimu kunigams, dalyvaujantiems žmogaus teisių sąjūdyje. Prie tokių priklauso Katalikų Komiteto nariai Tikinčiųjų Teisėms ginti: kun. J. Kauneckas, kun. A. Svarinskis, kun. S. Tamkevičius, kun. V. Vėlavičius, kun. J. Zdebskis. Helsinkio grupelį priklauso kun. Br. Laurinavičius. Lietuvių Religinės Šalpos reikalų vedėjas Niujorke tuo reikalu išsiuntė telegramą popiežiui Jonui-Pauliui II. Panašios telegramos buvo išsiųstos JAV katalikų vyskupų konferencijos gen. sekretoriui vyskupui Thomas Kelly ir jos tarptautinės tautos bei teisingumo komisijos sekretoriui vyksui u l Bryan Hehir. Telegramomis prašoma šį reikalą iškelti spaudoje.

*** POMIRTINIS GYVENIMAS** turi būti ypatingai pabrėžiamas tikintiesiems — nurodė Doktrinų kongregacija išsiuntinėdama laiske visiems pasaulio vyskupams. Nurodomas reikalas pabrėžti: 1. pilnutinio asmens iš numirusių prisikėlimą; 2. laidotuvių maldų reikšmę už mirusius; 3. Jėzaus Kristaus galutinį garbingą atėjimą; 4. Marijos į dangų paėmimą ir išauštinimą, kurio vėliau susilauks visi iškintieji; 5. galutinį atlyginimą žmogui dangumi arba pragaru ir galimybę išrinktiesiems apsisvalyti skaitstyklėje. Kongregacija perspėjo saugotis perdtų arba vikiškų vaizdų apie pomirtinį gyvenimą sutapatintimo su tikrove, nes tai sukelia daugiau sunkumų tikintiesiems negu išsprendžia problemų. Kongregacija pareiškė, jog tuo ji nenorinti jokiū būdu suvaržyti teologinių tyrinėjimų, o tik rūpintis, kad tikintiesiems būtų pateikiama pilna tikėjimo doktrina.

*** SV. RASTO DRAUGIJŲ SAJUNGOS** generalinis sekretorius Ulrich Fick lankėsi Sov. Sąjungoje ir pranešė, kad ten jau išdalinai 1978 m. pasiųstieji 25,000 Sv. Rasto egzempliorių ir 5,000 Sv. Rasto koncordancijų (žodyninio pobūdžio papildai). Baptistai tai slunčią iš Maskvos mūiltinės gavo šių metų pradžioje ir išsiskirstė pagal įvairiose vietovėse veikiančių baptistų bendruomenių dydį. Kalkurių bendruomenių atstovai keliavo net tūkstantis mylių Sv. Rasto pasilmti. Pavyzdžiui, dar atstovai atkeliavo 3000 km iš Alma Atos pasiimti 1000 egzempliorių. Jie parduodami tikintiesiems po 20 rublių, o gautieji pinigai panaudojami baptistų bendruomenės reikalams Sov. Sąjungoje. Oficialiai ten esama apie 500,000 baptistų, tad nusistatę Sv. Rasto knygu neužtenka. Baptistai dabar gavo leidimą Leningrade atspausdinti 25,000 Sv. Rasto egz. ir 20,000 giesmynių. Ortodoksų Bendrija neseniai tikintiesiems išdalinio 50,000 Sv. Rasto egz.

*** TEOLŲ SIMPOZIUMAS**, įvykęs Katalikiškajame Amerikos universitete Vašingtone, pasiskė prieš išskrypimus moralinės teologijos srityje ir už pastovius bei visad galiojančius principus. Simpoziume pasikaitas skaitė 14 pasaulinio masto teologų. Simpoziumą surengė Vašingtono kardinolas William Baum. Ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į didelę žalą galvosenos, matuojančios veiksmo moralumą pagal medžiaginį jo naudingumą. Pavyzdžiui, abortai valdžiai kainuoja mažiau negu nenorimų vaikų išlaikymas, tai geriau yra abortai.

KUN. J. STS.

Mobawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinėles

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave.
Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Studentiškos dienos Vilniuj

G. DUMCIŲTĖ
BREICHMANIENĖ

(Tėsinys iš praėjusio nr.)

Gegužės pirmosios iškilmės

Gegužės 1 d. paradiui pasirošimai buvo dar intensyvesni, negu spalio revoliucijos iškilmės. Man eitynės dalyvauti neteko. Tada jau dirbau valstybinėje Filharmonijoje ir darbe sakiau, kad turiu eiti su universitetu, o universitete — jog dalyvausiu Filharmonijos grupėje. Be to, Vilniuje slautė sovietų kareivijų atveža "cholerinką" (švelnesnė choleros forma), tad laikas bandė ir ligonių apsimetęs pasilikti namuose. Daug žmonių nuo "cholerinkos" ir mirė. Liga buvo užkrečiama, tad kuris pasiskųsdavo, kad jautiausi blogai, liepdavo likti namuose. Daug įstaigų tarnautojų tuo ir pasinaudojo. Gegužės pirmosios rytas buvo šiltas ir gražus. Viskas aplinkui atrodė tartum išmire. Tie, kurie išvengė parados, stengėsi tūnoti namie. Toluomoje girdėjosi šūkavimų ir dainų garsai.

Vakare didžiojo universiteto salė įvyko minėjimas — koncertas, kuris greitai tapo garsus visame mieste. Po dviprasmiškos ir diplomatiškos rektorius kalbos (nors ir sunkūs laikai, reikia laukti pragiedrulių, kurie vistiek ateis vienokiu ar kitokiu būdu) sekė meninė programa, kurią atliko Vilniaus universiteto choras ir tautinių šokių grupė.

Scena buvo gražiai išpuošta, pristatyta medelių ir gėlių. Gilumoje, pačiame centre, kabėjo Stalino ir Lenino paveikslai. Kai mergaitės, šokdamos Blezdingėlė, pasisuko nugara į publiką ir sudariusios kampą pradėjo augstai iškeltomis rankomis moti baltomis skarelėmis tiesiai paveikslams, publikoje kilo didelis triukšmas, sujudimas, juokas: "Sudiev, sudiev... Važiukit iš kur atvažiuot, nešdinkit iš mūsų krašto... ir panašiai.

Iš tikrųjų šokyje tokia figūra buvo ir taip ji turėjo būti atlikta, tik grynai publikos reakcija sukėlė tokią stiprią antisovietinę demonstraciją visai be didelių planavimų. Aišku, po to daug išmėtinėjimų iš sovietinių profesorių ir kitų valdžios pareigūnų gavo rektorius, kuris, pasišaukęs mudu su choro seniūnu, perspėjo daugiau panašius išsišokimus vengti, nes nukentės patys ir dar kitus į painiavą įtrauksim. Savo prisiminimuose jis tą įvykį aprašė jau po karo, gyvendamas Vokietijoje. Tą dieną mus tėviškai pabarė, bet jaučiau, kad širdyje ir pats juokėsi.

Kauno universitete

Po savaitės ta pati programa buvo pakartota Kauno universiteto pirmųjų rūmų (buv. teisės fakulteto) salėje. Mus draugiškai vizitui buvo pasikvietęs Vytauto Didžiojo universitetas. Ten scenos nebuvo. Programa buvo atlikta ant profesoriams skirtu paaugštinimo. Paaugštinimo viduryje prie sienos stovėjo Stalino biustas, kurį truputį patraukė į kairę pusę. Buva beveik tikra, kad publikos reakcija šokant Blezdingėlė bus ta pati. "Mergaitės, tik nenušluostykite Stalinui nosies." — dar pasakiau. Vėl toje pačioje vietoje, kai mergaitės atsisuka nugara į publiką, viena drąsi mergaitė Birutė R. (jos likimas man nežinomas) žengė žingsnį kairėn pusėn ir pakėlus ranką tiesiai nosine nušluostė Stalinui nosį. Iš kito kambario pro praviras duris stebėdama mergaitės išgirdau nepaprastą juoką, plojimą ir šauksmus "bravo, bravo!"

Labai gerai mačiau, kaip pirmoje eilėje sėdincio kompoz. St. Simkaus visas kūnas šokinėjo nuo juoko. Jeigu pirmą kartą rektorius mus tik perspėjo, tai dabar, pasišaukęs mudu su J. Gudūnu, gerokai pabarė.

O aš įsitaisiau "angelą sargą" (taip mergaitės praminė vieną žydaitę, kuri visada sėdėdavo per mūsų tautinių šokių pamokas, o pasirodymų metu nuo manęs nepasitraukdavo, sėkdam mūsų pasikalbėjimus ir kontroliuodama ką darom.

Balsais birželis

Pavasari pradėjo vis daugiau studentų iš po nakties pradingti. Iš pradžių sunku buvo žinoti, ar jie guli ligoninėje kankinami "cholerinkos", ar perspėti išvažiavo į kaimą, ar atsidūrė Lukiš-

kių kalėjime. Po keleto dienų sužinodavome jų likimą, kuris nedžiugino. Artėjo semestro pabaiga, visi ruošėsi egzaminams, o mieste vis darėsi neramiau. Oras atšilo ir daug kas, ypač vyrai, pradėjo nenakvoti namuose.

Birželio 14 d. buvo mokslo metų užbaigimas Vytauto Didžiojo gimnazijoje. Programai atlikti pakvietė mūsų tautinių šokių grupę. Po programos buvo šokiai — pasilinksminimas. Mažai kas šoko, bet ir namo niekas nenorėjo eiti. Visi gerokai buvo įbauginai, nes iš po nakties jau ištisos šeimos buvo dingusios. Neatmenu, kaip praėjo programa, ir atrodė, kad ne tai svarbu.

Du dalykai iš to vakaro paliko atmintyje: ta žydaitė, kurios nė vardo nepamenu, net ir po programos nepaliko mūsų nė minutėlei, ir baimė eiti namo, nes nežinau kas ten laukia. Po dvyliktos turėjome skirstytis. Gatvėmis zujo atviri sunkvežimiai, kuriuose sėdėjo po porą enkavedistų. Grįžusios į bendrabutį, susikeitėm kambariais, nes kažkas pranešė, esą neradę pagal sąrašą tikro gyventojų enkavedistai susimaišydavo ir kito neveždavo. Dingo choro seniūnas J. Gudūnas ir grupės akordeonistas Vytautas Černiauskas.

Ilgai ir nerami tai buvo savaitė. Sužinojom, kad Naujojo Vilniojo stovi prekiniai vagonai su iš kitur atvežtais suimtais. Nusipirkusios cukraus, lašinių ir duonos, kiekvieną rytą važiuodavom ten. Rusų kareiviai nepileisdavo prie vagonų, bet žmonės, pro plyšius iškišę rankas, prašydavo bent vandens. Kaikuriuose vagonuose giedodavo šventas giesmes, ypač "Marija, Marija..." Mes klausinėdavom iš kur jie, ar nėra giminių ar pažįstamų. Per dienas pastangas palikusios atsivėžta maista, grįždavom atgal į Vilnių. Sekančią dieną istoriją vėl buvo ta pati. Kartais dar rasdavome tuos pačius ešalonus, kartais jau kiti žmonės šaukėsi pagalbos: "Beveik 40 metų prasilinko, o matyti vaizdai dar ir dabar šturpu nukrečia."

Telegrama iš Kauno

Tos savaitės viduryje mudvi su Marija Baronaite gavome telegramas iš Darbo Rūmų Kaune, kad birželio 22 d., 10 v., būtinai atvyktume į Kauną vadovauti tautinių šokių varžyboms. M. Baronaite buvo Vilniaus universiteto fizinio auklėjimo katedros lektorė, liaudies ansamblio tautinių šokių mokytoja, o aš — trečio kurso studentė, jos mokinė. Ji labai apsidžiaugė, kad vykti reikia ne jai vienai. O vykti bijojome abi. Bet po pasikutinį įvykių per gegužės mėnėjimo koncertą ir visame krašte vykstančių išvežimų nepaklausyti įsakymo nemažiau bijojome. "Jei kviečia atvykti į Kauną, gal dar nors iki sekmdienio neišveš" — nusprendėm. Draugai patarė niekur nejudėti, nes kiekvienu momentu turėjo prasidėti karas, kurio visi laukė kaip didžiausio išsigelbėjimo.

Važiuojam

Sekmadienio rytą pačiu pirmuoju traukiniu 6 v.r., kai tik prasidėjo vokiečių-rusų karas, mudvi, nieko nežinodamos, iš-

vykome į Kauną. Jį pasiekėme apie 9 v.r. Perone bėgiojo žmonės, buvo keista nuotaika. Išgirdome, kad karas prasidėjo. Abi apsidžiaugėm, bet ir išsigandom: ką darysim toliau? Nutarėm eiti į mums nurodytą vietą.

Vytauto prospektu stoties link važiavo sunkvežimiai, prikrauti verkiančių sovietų karių žmonių. Toluomoje iš kelių nustumę sprogusių bombų rūko dūmai. Mieste jau buvo suirutė. Pasiekusios Darbo Rūmus, radom viską užrakinta. Nutarėm grįžti atgal į stotį ir važiuoti atgal į Vilnių. Pro atidarytus langus girdėjosi radijo garsais sklindanti muzika, maršai ir lietuviškos patriotinės dainos. Radiofonas jau buvo lietuvių partizanų rankose.

Apie pietus grįžome į peroną. Jis buvo pilnas rusių, susėdusių ant ryšulių krūvų, raminančių verkiančius vaikus. Biliėtų niekas niekur nepardavinėjo. Perone M. Baronaite pamatė vieną komunistą lietuvių augstą pareigūną, kuris irgi laukė traukinio. Pribėgusi prie jo prašė, kad kaip nors mudvi priimtų į traukinį atgal į Vilnių. Jis pažino Baronaite, bet nieko nežadėjo, ir iš jo veido mačiau, kad labai buvo susirūpinęs savo likimu ir netikras ar į tą traukinį ir jis pats pakliūs.

Po kelių valandų laukimo pasirodė traukinys, į kurį visi buvusieji perone žmonės vieni per kitus grūdosi panikos ir siaubo apimti. Išikabinome ir mes šiaip taip. Apie sėdėjimą nebuvo nė kalbos, net ir pajudėti negalėjome — taip sausakimšiai traukinys buvo prigrūstas. Už kelių minučių, niekur nesustodami, švilpėme Vilniaus link. Baronaite kalbėjo rusiškai ir išdriso paklausti vieną rusę, kur jos važiuoja. "Tiesiai į Minską" — buvo atsakymas. Mudvi labai išsigandome, kad ir mums lemta tik Minską išlipti. Rusės pradėjo į mus šnairiai žiūrėti ir tarp savęs kalbėtis, kaip mes čia pakliuvome, atrodome, kaip "liaudies prieši". Mudvi, rankomis susikabinusios, kad neišsiskirtume, ir kalbėti bijojome, tik meldėmės, kad traukinys Vilniuje sustotų. Didžiausiam mūsų džiaugsmui keliom minutėm traukinys sustojo Vilniuje ant šalutinių bėgių, dar tolokai nuo stoties. Mums pavyko tiesiog natchališkai išsigrūsti iš traukinio. Neatsigrįždamos pasileidome tekinius skersai bėgių stoties link. Atsivėpėm tik tada, kai jau pasiekėm Aušros Vartus. Buvo pavakarys. Vilniuje, palyginti su Kaunu, dar buvo labai ramu, gatvės tuščios.

Staiga išgirdome lėktuvų užesį ir sprogstančias bombas visai netoliese. Kažkokie lenkai įtraukė mudvi į tarpvartę ir liepė prisiglausti prie sienos. Tai buvo antrasis Vilniaus bombardavimas. Truko neilgai ir daug nuostolių nepadarė. Saulei leidžiantis, pasiekusi Augustinijonų bendrabutį, pagalvojau, kad tai buvo ilgiausia diena mano gyvenime.

(Bus daugiau)

Lietuvišką baldų dirbtuvę Torontė

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Tel. 638-3171, 663-9096

Vilniaus Šv. Teresės šventovė, prisiglaudusi prie Aušros Vartų

Padėka

Mylimam mūsų vyrui ir tėvui

ALGIRDUI ŠALKAUSKIUI

mirus, jo atminimą pagerbusiems, jo žemėje paskutinę buveinę papuošusiems ir jį į amžiną poilsio vietą padėjusiems reiškiamė gilią padėką: Lietuvos Kankinių parapijos klebonui kun. Petriui Ažubaliui, atlikusiam laidojimo koplyčioje atsisveikinimo pamaldas ir su kun. Eugenijumi Jurgučiu, OFM, atnašavusiam koncelebracines šv. Mišias Velionies intencija bei atlikusiam šventovėje ir kopinėse laidojimo apeigas; dr. Antanui Pacevičiui, daug metų slaugiusiam Velionį ligoje; tarusiems atsisveikinimo žodį; aukojusiems šv. Mišioms, fondams ir gėlėms.

Dėkojame karsto nešėjams, gerbiomoms ir mieloms poniams, paslaugiai paruošusiems užkandžius bei vaisinusiems laidotuvių dalyvius.

Dėkojame visiems, dalyvavusiems laidotuvsė, visiems, išreiškusiems žodžiu ar raštu mums užuojautą.

Visiems Jums nuoširdi mūsų padėka.

Zmona Natalija, duktė Natalija ir sūnus Stasys

Pranešame

giminėms ir artimiesiems, kad po sun-

kios ligos, aprūpintas ligonių sakramentais, Sunybrook

Medical Centre, spalio 7 dieną mirė

a.a. Jonas Vaitkus —

Zmona Meeli

duktė Inga ir sūnus Petras

A+A

MIELAM BROLIUI

mirus JAV,

ZIGMUI LABUCKUI ir visai jo šeimai reiškiamė gilią užuojautą —

S. A. Kusinskiai

A. S. Krivickai

E. S. Tolvaišos

V. Bružas

A+A

VIKTORUI IGNAIČIUI

mirus,

jo broliui VIŅCUI ir visiems giminėms reiškiamė nuoširdžią užuojautą —

Eugenija Gugienė

A. V. Dubickai

Nuoširdi užuojauta

VINCUI ir IRENAI IGNAIČIAMS,

BROLIUI VIKTORUI

Anglijoje mirus —

Edmundo Arbo šeima,
Santa Monica, Kalifornija

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -

Bank of Canada, Bank of Montreal,

Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

King George VI Niagara Falls

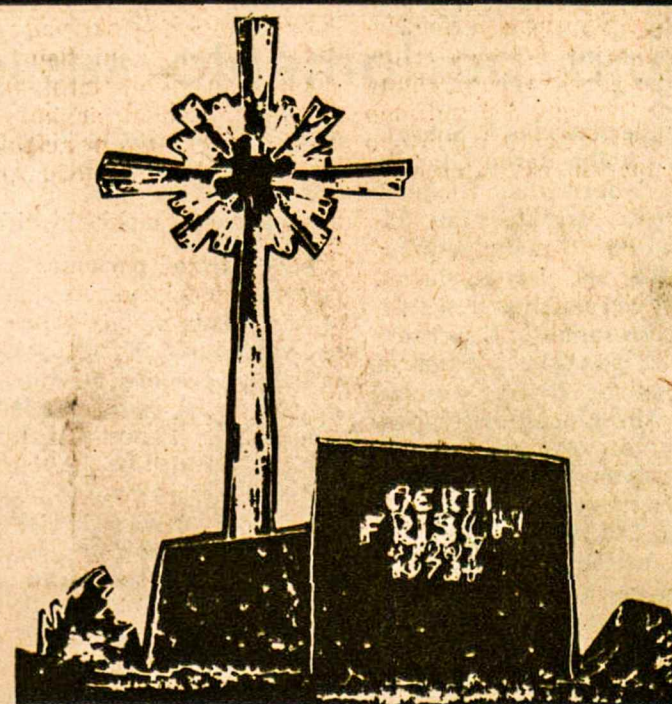
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume nesukubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pagaidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)

Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

Atitraukti okupacinę sovietų kariuomenę

Baltiečių memorandumas, reikalaujantis atitraukti sovietinę

kariuomenę iš Baltijos valstybių ir atstatyti jų nepriklausomybę

Per Jungtinį JAV baltiečių komitetą JBANC gautas 45 baltiečių pasirašytas memorandumas, reikalaujantis atitraukti sovietinę kariuomenę iš Baltijos valstybių ir atstatyti jų nepriklausomybę. Memorandumas rašytas anglų kalba ir jo vertimas į lietuvių kalbą. Lietuviškai vertinimui panaudotas pastarasis, kuris nepasirašytas dideliu tikslumu, tačiau pakankamai aiškiai perduoda memorandumo mintis. Pasirašiusių pavardės palintos iš rusiškojo teksto. RED.

Sovietų Sąjungos vyriausybės

Federacinės Vokietijos vyriausybės

Demokratinei Vokietijos respublikai

Atlanto Chartą pasirašiusių valstybių vyriausybėms

Generaliniam Jungtinių Tautų sekretoriui
p. Kurtui Waldheimui

Sovietinėje teisėje terminas nacionalinis suverenumas taikomas tautai, turinčiai visas teises, visą politinę laisvę, įskaitant realią galimybę pilnai apspręsti savo likimą, ypač galimybę sudaryti nepriklausomą savo valstybę. Nacionalinė nepriklausomybė reiškiasi politinė, teritorinė, kultūrinė, kalbinė nepriklausomybė ir valstybė, turinti pilnas suverenines teises visame socialiniame gyvenime. Visos šios teisės turi būti pilnai įgyvendintos.

Nacionalinis suverenumas negali būti nei duotas nei atimamas — jis gali būti tiksliai suaiškintas arba atstatytas.

Leninas 1919 m. pripažino egzistenciją Estijos, Latvijos ir Lietuvos, kurios tada atsiskyrė nuo imperinės Rusijos. Sov. Sąjunga 1923 m. su tomis valstybėmis sudarė taikos sutartis, tuo pačiu pripažindama de jure Baltijos valstybes. Leninas Sov. Sąjungos vyriausybės vardu visiems laikams atsisakė visų suvereninių teisių į Estiją, Latviją ir Lietuvą. Tačiau po devyniolikos metų Stalinas ir Hitleris pažeidė tų valstybių suverenumą. Šių metų rugpjūčio 23 dieną suėjo 40 metų nuo pasirašymo Molotovo-Ribbentropo sutarties, kurios įgyvendinimas reiškė Estijos, Latvijos ir Lietuvos nepriklausomybės galą.

Vokietija ir Sov. Sąjunga 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė nepulimo sutartį ir slapta protokolą, liečiantį Rytų Europos padalinimą į vadinamąsias įtakos sferas. Slaptą Molotovo ir Ribbentropo pasitarimų tikslas buvo nuspręsti likimą Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Besarabijos ir šiaurinės Bukovinos. Suomija, Estija ir Latvija turėjo tekti Sov. Sąjungai, o Lietuva — Vokietijai.

Sov. Sąjunga ir Vokietija 1939 m. rugsėjo 28 d. pasirašė draugystės sutartį, kurioje, tarp kitų dalykų, nustatė atitinkamas savo sienas. Ši sutartis pakeitė slapta rugpjūčio 23 d. protokolą ta prasme, kad Lietuva taipgi turėjo atitekti Sov. Sąjungai, išskyrus sritį už Sešupės, kuri, reikalui esant, gali būti užimta vokiečių kariuomenės.

Moskva 1940 m. birželio 15-17 dienomis tokią reikalo situaciją sudarė, kai Raudonoji Armija okupavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos teritorijas, įskaitant ir tų Lietuvos sritį, kuri turėjo tekti Vokietijai. Vokietijos ambasadorius von Schulenburgas ir Molotovas 1941 m. sausio 10 d. pasirašė naują slapta protokolą, liečiantį minėtą Lietuvos sritį. Pagal tą naująjį protokolą, Sov. Sąjunga perleisdama ir vakarinę Sešupės sritį, bet už tai Maskva įsipareigojo sumokėti Berlynui 7,5 milijono dolerių auksu, t.y. 31,5 milijono kokių nors markių ekvivalentą.

DANUTĖ KEMELIENĖ po milicijos sumušimo Varėnoje 1979 m. liepos 1 d., kur buvo teisiamas kun. S. Tamkevičius. Ten buvo susirinkęs būrys teisiamojo užtarėjų, kurių 13 buvo milicijos sulimti ir tardomi. Žiūr. "LKB Kronika" 39 nr., 30 psl.

Molotovo-Ribbentropo sutartis buvo didžiausių istorijos tironų Stalino ir Hitlerio sukalbis, priešingas taikai ir žmoniškai, kuris davė pagrindą antrajam pasauliniam karui. Dėl šios priežasties rugpjūčio 23-ąją laikome gėdos bei niekšybės diena.

JAV prezidentas Rooseveltas ir D. Britanijos min. pirmininkas 1941 m. rugpjūčio 14 d. pasirašė Atlanto Chartą, susidedančią iš 6 paragrafų. Antrasis paragrafas sako, kad nei JAV, nei D. Britanija nesutiks su teritoriniais pakeitimais, kurie nesiderina su laisvais gyventojų interesais tose teritorijose. Trečias punktas pripažįsta teisę, visom tautom apspręsti savo valdžios formą ir įgyvendinti suverininę apsisprendimo teisę, kuri anksčiau joms buvo atimta jėga.

Sov. Sąjunga prisijungė prie Chartos 1941 m. rugsėjo 24 d. Maskva savo deklaracijoje pareiškė, kad vidaus reikaluose ji laikosi apsisprendimo principo, palikdama kiekvienai tautai teisę į valstybinę nepriklausomybę bei teritorinę pilnybę ir teisę į socialinę sistemą, kurią žmonės pasirinktų kaip reikalingą ekonominiam ir kultūriniam šalies augimui.

Reikia betgi prisiminti, kad, sutinkamai su tarptautine teise, neimanoma tautai apspręsti savo likimo, jei kraštas yra okupuotas svetimos kariuomenės. Tai pabrėžta ir Lenino Taikos Deklaracijoje, kuri sako: jei tauta neturėjo laisvų rinkimų galimybių be svetimos kariuomenės arba svetimos galybės įtakos, prijungimas jos teritorijos prie kitos valstybės yra aneksija, t.y. užėmimas jėga.

Muencheno pasitarimų, įvykusių 1938 m. rugsėjo 25 d., pasekmės buvo panaikintos Vokietijos pralaimėjimu kare. Bonnos vyriausybė, atsiliepdama į Čekoslovakijos gyventojų pageidavimus, pareiškė, kad Muencheno sutartis yra negaliojanti nuo jos pasirašymo momento.

Bet Molotovo-Ribbentropo sutartis, atrodo, teisiškai tebėra galiojanti. Mes manome, kad tyla šiuo klausimu reiškia, jog likusioji pasaulio dalis pritaria praeities, dabarties ir ateities agresoriams.

Mes prašome Sov. Sąjungą paskelbti pilną Molotovo-Ribbentropo sutarties tekstą kartu su visais slaptais protokolais. Mes norime pabrėžti, kad sovietinė vyriausybė savo taikos sutartyje nėra atsisakiusi slaptos diplomatijos. Taip pat mes prašome deklaruoti, jog Molotovo-Ribbentropo sutartis yra negaliojanti nuo pat jos pasirašymo momento.

Mes prašome, kad tai viešai paskelbtų Federacinė Vokietijos respublika ir Demokratinė Vokietijos respublika. Taip pat mes prašome jų pagalbos paveikti sovietinę vyriausybę panaikinti sutarties pasekmes, būtent, atitraukti savo kariuomenę iš Baltijos valstybių. Tam tikslui galėtų būti sudaryta specialioji komisija iš Maskvos, Bonnos ir Rytų Berlyno vyriausybų atstovų.

Mes prašome Atlanto Chartą pasirašiusius prisiminti moralinę atsakomybę ir pasmerkti Molotovo-Ribbentropo sutartį bei jos pasekmes. Norime atkreipti dėmesį į faktą, kad veiksmas tada nėra vidaus reikalas, kai jis efektyviai graso taikai bei saugumui, žiauriai nusikalsta priimtoms tarptautinėms normoms. Asmenų ar tautų laisvą apsisprendimo principą pripažįsta daugelį metodų kovoje

prieš kolonizaciją, kuris laikomas tarptautiniu nusikaltimu. Dėlto žmonės visame pasaulyje remia išlaisvinimo karus. Be to, sutinkamai su tarptautinių teisių deklaracija, kiekvienas kraštas yra įpareigotas skleisti bei remti lygybę ir laisvą apsisprendimo principų įgyvendinimą.

Mes prašome generalinį Jungtinių Tautų sekretorių, kad ši tarptautinė organizacija artimoje ateityje imtų svarstyti Molotovo-Ribbentropo sutartį bei jos pasekmes. Jungtinės Tautos yra Tautų Sąjungos įpėdinės, ir prieš Molotovo-Ribbentropo sutarties įgaliojimą, Latviją, Estiją ir Lietuvą buvo pilnateisės bei aktyvios Tautų Sąjungos narės. Dėlto Jungtinės Tautos teisiškai yra taip pat atsakingos už Baltijos valstybių likimą.

Norime priminti, kad laisvą apsisprendimo principą yra patvirtintas tarptautiniuose dokumentuose, kaip pvz. reikšmingoje Jungtinių Tautų deklaracijoje, liečiančioje kolonijinių teritorijų ir jų gyventojų nepriklausomybę (psl. 1, 13, 55, 76), kuri buvo balsuojama visumos posėdyje 1960 m. gruodžio 14 d. Jungtinių Tautų visumos posėdis 1965 m. gruodžio 20 d. rezoliucijoje pasisakė už kolonijinių sričių teisę į nepriklausomybę, o tarptautinėje 1965 m. gruodžio 21 d. konferencijoje — prieš visas rasinės diskriminacijos formas. Be to, yra tarptautinė žmogaus teisių deklaracija, paskelbta 1966 m. gruodžio 16 d., ir tarptautinių teisių deklaracija, paskelbta 1970 m. spalio 24 d. Tie ir kiti tarptautiniai Jungtinių Tautų dokumentai patvirtina žmonių teises į lygybę ir laisvą apsisprendimą.

Tai reiškia: kad visos tautos turi teisę apspręsti savo likimą, t.y. laisvoje sąlygoje nustatyti savo vidaus ir užsienio politiką bei jokios svetimos įtakos, puoselėti pagal savo nusistatymą politinį, ekonominį, socialinį ir kultūrinį gyvenimą;

kad kiekviena tauta turi teisę nuspręsti, kaip naudoti bei paskirstyti savo išteklius;

kad kiekvienos šalies pareiga puoselėti lygybę ir laisvą apsisprendimo principus, kaip nurodyta Jungtinių Tautų chartoje;

kad lygybės ir laisvą apsisprendimo principai turi būti pagrindiniai ir baigminiuose Europos saugumo bei bendradarbiavimo konferencijų dokumentuose.

Kaip Jūs žinote, Pone Genera-

Naujausia "Kronika" rašo

Eucharistijos bičiuliams 10 metų

1979 m. sukanka 10 metų, kai Lietuvoje prasidėjo Eucharistijos Bičiulių sąjūdis, įjungęs į savo gretas geriausius Lietuvos Katalikų Bažnyčios šūnus ir dukras. Jų tarpe rasime įvairaus amžiaus ir įvairių profesijų žmonių. Tačiau juos visus jungia meilė Dievui ir Tėvynei. Jie pasiryžę su eucharistinio Kristaus pagalba prikelti bedievybės dušinamą tautą ir Bažnyčią.

Eucharistijos Bičiuliai savo dešimtmetį paminėjo liepos 7 dieną per Šv. M. Marijos atlaidus Zemaičių Kalvarijoje. Iš visų Lietuvos kampelių į garsiąją Zemaitijos šventovę susirinko Eucharistijos Bičiuliai padėkoti Dievui už 10 metų palaimą ir susikaupti naujiems ateities uždaviniams. Ta proga Eucharistijos Bičiuliams bažnyčioje kalbėjo kunigai — Alfonsas SVA-RINSKAS ir Sigitas TAMKEVIČIUS, o šv. Mišias už Eucharistijos Bičiulius koncelebravo visi Tikinčiųjų Teisėmis Ginti Katalikų Komiteto nariai. Zemaičiai pasakoja, kad jau seniai Zemaičių Kalvarijoje buvo matę tiek žmonių, o ypač jaunimo. Po Sumos Eucharistijos Bičiuliai šio Kristaus kančios kalnus. Kelis pamokslus pasakė kun. J. KAUNECKAS.

Liepos 22 d. į Meškučių bažnyčią susirinko šimtai Eucharistijos Bičiulių atgailos eisenai ir Kryžių kalną. Per šv. Mišias visi priėmė šv. Komuniją, o paskui pradėjo rikiuotis eisenai. Dvylika vyrų ant tautinių juostų paėmė didelį koplystulpį, kurį 10-čio proga norėjo pastatyti Kryžių kalne. Milicija, Saugumas ir kiti valdžios pareigūnai bandė sukludyti eiseną, tačiau sulaikyti ar išskirstyti milnios jiems nepasisekė. Prie ei-

lini Sekretoriau, minėtieji tarptautiniai dokumentai, kurie yra privalomi, nėra paisomi kaikiurių Jungtinių Tautų narių. Mes prašome sekančioje visumos sesijoje iškelti Latvijos, Estijos ir Lietuvos klausimą, primenant, kad šių tautų žmonėms yra atimta teisė bei galimybė apspręsti savąjį likimą.

1979 m. rugpjūčio 23 d.

Pasirašė: Romas Andrijauskas, Stasė Andrijauskienė, Alfonsas Andriukaitis, Edmundas Bartuška, Bitauskas Bastno, Vytautas Bogušis, kun. Vladas Bobinas, Romas Vitkevičius, Jonas Volungevičius, Jonas Dambrauskas, Jonas Elšvidas, Rimas Žukauskas, Ivars Žukovskis, Alfreds Zaideks, Juris Zamelis, Liūtauras Kazakevičius, Leonas Laurinskas, Rimas Mažukna, kun. Mocius, Mart Niklus, kun. Napoleonas Norkūnas, Sigitas Paulavičius, Angelė Paškauskienė, Kęstutis Povilaitis, Jadvyga Petkevičienė, Jonas Protusevičius, Sigitas Randis, Endel Ratas, Henrikas Sambores, Julius Sasnauskas, Leonora Sasnauskaitė, Algis Statkevičius, Kęstutis Subačius, Enu Tarto, Antanas Terleckas, Erik Udam, Intas Calitis, Petras Cidzikas, Arvydas Čekanačiūnas, Vladas Šakalys, Jonas Šerkšnas, Zigmantas Sirvinskis, Mečišlovas Jurevičius, kun. Virgilijus Jaugelis.

Rusų disidentų prierašas

Baltijos respublikos — Lietuva, Estija ir Latvija buvo jėga inkorporuotos į Sovietų Sąjungą, visai neatsižvelgiant į tų žalių gyventojų norus. Tiesą sakant, tai buvo pasekmė sovietinės kariuomenės okupacijos.

Būdami ištikimi lygių teisių ir laisvą apsisprendimo principams visose tautose, respublikams visų tautų teisę apspręsti savo likimą, — mes pripažįstame, kad dabartinės istorinės sąlygos Lietuvos, Latvijos ir Estijos apsisprendimo klausimams turėtų būti išspręstas referendumu. Pastarasis privalėtų būti atliktas tokiose sąlygose, kuriose žmonės galėtų laisvai išreikšti savo norus bei intencijas.

Mes remiamės Lietuvos, Estijos ir Latvijos atstovų kreipimąsi ištirti skriaudas, daromas tiems kraštais, ir pripažįstame jų teisę laisvai apspręsti savo likimą.

Pasirašė: Malva Landa, Viktor Nekipelov, Tatjana Velikanova, Arina Ginzburg, Andrej Sacharov.

1979 m. rugpjūčio 23 d.

Naujausia "Kronika" rašo

Eucharistijos bičiuliams 10 metų

senos prisijungė kun. Algirdas MOCIUS, kuris, užsidėjęs ant pečių didelį kryžių, basas 8 km nešė jį iki pat Kryžių kalno.

Eiseną visą kelią lydėjo milicijos ir saugumiečių mašinos. Maldininkus iš visų pusių fotografavo ir filmavo Saugumo darbuotojai. Keli vyrai buvo suimti, bet juos greitai paleido. Iš vieno atėmė išfotografuotą foto juostą.

Eidami į Kryžių kalną, Eucharistijos Bičiuliai kalbėjo Rožinį ir giedojo giesmes. Pakelyje sutikti žmonės kėlė kepurės, daugelio veidais riedėjo ašaros — vaizdas buvo sukrečiantis: didžiulės eisenos priekyje sulinkę po kryžiaus našta, svyrudamas, Gulago pragare palikęs sveikatą kunigas neša kryžių, toliau vyrų, daugiausia jaunimo, nešamas koplystulpis, o už jų šimtai bedieviškas mokyklas lankančio jaunimo traukia šventas giesmes.

Kryžių kalne, pastačius kryžių ir koplystulpį, kun. A. MOCIUS pasakė pritaikintą pamokslą.

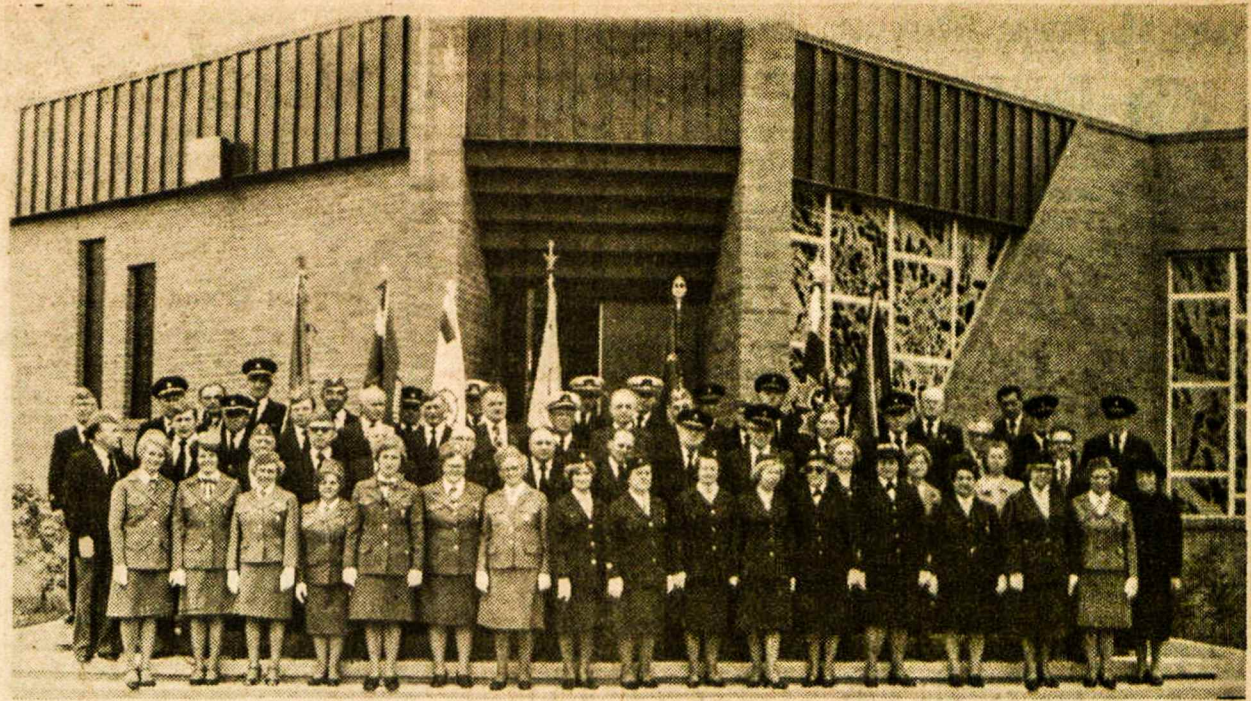
Pasimeldę Kryžių kalne, Eucharistijos Bičiuliai skirstėsi į namus, nešdamiesi širdyse didelę meilę ir didelį ryžtą niekados nepabūgti, niekados nesvyruoti ir visiškai pasitikėti Dievo Apvaizda ir Šv. M. Marijos globa.

"LKB Kronika" Bažnyčios ir tautos vardu sveikina Eucharistijos Bičiulius ir linki jiems drąsiai stovėti po eucharistinio Kristaus vėliava.

Zydkėkite ir švieskite Lietuvai!

• Ne nuo kitų peikimo, niekinimo, žeminimo reikia pradėti Kristuje atnaujinimo darbą, bet nuo įėjimo į patį save, glesnio išsijūrijimo į savo gyvenimą ir pasielgimą, nuo savęs išsilaikymo ...

ARKIV. JURGIŠ MATULAITIS

Toronto VI. Pūtvių šaulių kuopa prie Lietuvos Kankinių šventovės Mississaugoje-Toronte, kur dalyvavo pamaldose 25-rių metų sukakties proga

Nuotr. St. Dabkaus

Kryžiaus griovimas Lietuvoje

Šį dokumentą pateikė pagrindžio leidinys "LKB Kronika" 39 numeryje

LTSR KPCK sekretoriui

P. GRISKEVICIUI

PAREISKIMAS

Pirmajame pareiškime KPCK sekretoriui P. GRISKEVICIUI buvome pažymėję, kad, nesulaukę atstatant mums padarytos materialinės skriaudos, kryžių pasistatysime patys. Panemunės rajono vykdomojo komiteto tyliėjimą laikėme sutikimu. Išlaukus 4-is mėnesius, kryžių parąpija atstatė. Bet nelgai teko džiaugtis šiuo žavinčiu reginiu.

Nuo kryžiaus pastatymo praėjo 4-rios paros. Gegužės 15 d. radome ant šventoriaus iškastą duobę, lyg laidoti žmogui. Netikėtai sužinojome, kad ta duobė laidoti ne žmogui, o mūsų parapijos kryžiui. Todėl po pamaldų skubėjome prie kryžiaus. Mums kalbant rožančių, 23.30 val. atvažiavo du sunkvežimiai. Viename iš jų sėdėjo 6 darbininkai su kastuvais. Pamatę, kad kryžius saugomas liepė skirstytis į jaunuosius pagrasino nemaloniais. Jaunimas grasinimų nenusigando, bet aiškinosi toliau, kokių pagrindu ir kieno leidimu nakties metu vagiamas kryžius. Kabinėje sėdintysis tipas paaiškino, kad viską suderino su parapijos klebonu kun. R. LIUKU. Jaunuoliai atsakė, kad klebonas neturi jokios teisės talinti ateistams griauinant kryžius, nes pats prie jo statymo neprisiėdė. Supratę, kad saugantys kryžių nepasitrauks, pagrasinę, kad atsivės daugiau pareigūnų, išsinešdino. Jiems išvažiavus, jaunimas prie kryžiaus baigė kalbėti rožančių. Tuo metu aplink zujo milicijos mašinos. Netrukus atvažiavo automašina LLZ 10-07, iš kurios išlėpęs vyriškis paklausė: "Ar mūsų daugiau nėra". Mums atsakius "Reikalui esant bus ir daugiau", jis išvažiavo.

1.30 val. pasirodė tie patys du sunkvežimiai, lydimi trijų dešimtvičių UAZ markės mašinų su milicija, ir kelios lengvos mašinos. Iš mašin išlipo saugumiečiai, Panemunės raj. VRS viršininkas SAMAJAUSKAS, VRS viršininko pavaduotojas VANAGAS, Petrašiūnų kelių — tiltų eksploatacijos tresto viršininkas SVEDARAVICIUS, eksploatacijos skyriaus viršininko pavaduotojas BAUBLYS ir darbų vykdytojas RASTIUSKEVICIUS. Paskui juos ėjo girti darbininkai su kastuvais.

Visi saugojantys kryžių atsistojo priešais ir pareiškė, kad kryžiaus griauti neeis. Visi aktyviai gynė kryžių, aiškindami, kad griauti kryžių nežmoniška, reikalavo kryžiaus griovimui rastiško nurodymo, klausinėjo, kodėl šis juodas darbas atliekamas naktį, juk tai yra chuliganizmas, užpuolimas. SVEDARAVICIUI buvo priminta, kad jis pirmą kartą niekšiška pasielgė sulaužydamas kryžių, o dabar vėl kėsinais nakties metu. Jis pasiteisino, kad remiasi vykdomojo komiteto įsakymu.

Parapijos jaunimas užpuolėms įrodinėjo, kad jie yra tikrieji nusikaltėliai, kultūrinio ir dorovinio tautos gyvenimo griovėjai ir kad girti neturi teisės liesti kryžiaus. Užpuolikai vartojo necenzūrinius žodžius ir visą laiką įvairiai gąsdino. Ginčas tęsėsi maždaug pusę valandos. Tuo metu viena sena močiutė garsiai vaietojo prie kryžiaus.

Išitikinę, kad parapijiečiai nuo kryžiaus nepasitrauks, davė įsakymą milicijos darbuotojams. Priartėjus "Ivarkos saugotojams" prie kryžiaus, pajuto meilę kad jie girti. Jie iš karto ėmėsi smurto, buvo žiauriai stumdami vaikai, mergaitės

tampomos už plaukų, sukinėjamos rankos. Nuo tos žiaurios nakties praėjo visa savaitė, o vaikai dar nešioja mėlynės. Žmonės buvo griebiami ir jėga velkami į milicijos mašinas. Eugeniją MIKULEVICIENĘ tempdami milicijos pareigūnai spardė ir mušė kumštėmis. Moterys ir vaikai pradėjo klykti. Buvo paimti du jaunuoliai, o kiti, matydami, kad prieš daugybę milicijos neatsispirs, pasitraukė. Milicija, besiskirstančius keikdamai, sekė iš paskos.

Ginančių kryžių buvo 30 žmonių, o saugumiečių ir milicijos darbuotojų kelis kartus daugiau. Užpuolime dalyvavo ne tik Panemunės milicija, bet ir Kauno m. Požėlos, Lenino rajonų milicija ir net iš Kauno rajono buvo dvi milicijos mašinos. Už Amalių geležinkelio pervažos stovėjo milicijos kursantai. Kryžiaus užpuolimo metu kelio ruožas tarp Amalių geležinkelio pervažos ir posūkio į Palemoną buvo uždarytas.

Atvežti kelių-tiltų eksploatacijos meistro DRASIUKEVIČIAUS darbininkai kryžių kasti atsisakė. Kasė pats viršininkas SVEDARAVICIUS, BAUBLYS, RASIUSKEVICIUS ir pora saugumiečių. SVEDARAVICIUS atsisakiusiems darbininkams kasti kryžių grąsino išmesti iš darbo. Savo pažadą dalinai ištesėjo. Darbininkams KULIKAUSKUI ir RASIMAVICIUI buvo parašytas reportas nuimti 30 proc. premijos.

Kryžiaus griovėjams šventoriaus vartai buvo atidaryti, ir kryžius buvo pastatytas kapuose klastingai iškastoje duobėje. Suimtojo Ričardo PETRAUSKO motina nuolatos vaikščiojo į saugumą įieškoti sūnaus, nes tą patį vakarą turėjo įvykti jo išleistuvės į armiją. Vakare susirinko giminės ir draugai išlydėti Ričardo, tačiau jis negrįžo. Ričardas apkaltintas chuliganizmu ir nubaustas dešimčia parų.

Antano ZILINSKO motina invalidė teiravosi apie sūnų telefonu. Iš jos buvo pasityčiota, kad sūnus grįš su žmona. Antrą dieną po suėmimo buvo atėjęs milicininkas ir iš Janinos ZILINSKIENĖS pareikalavo 10

rublių, tačiau nepasakė už ką sūnus suimtas.

Eugenijos MIKULEVICIENĖS nebuvo kam įieškoti, nes vyras buvo komandiruotėje, o namuose likę tik 7 ir 15 metų vaikai bei sena ir bejėgė močiutė. Atėjęs milicininkas paguodė vaikus ir liepė eiti pasimatyti su mama, o kai nuėjo — neįleido, tik pagrasino uždaryti.

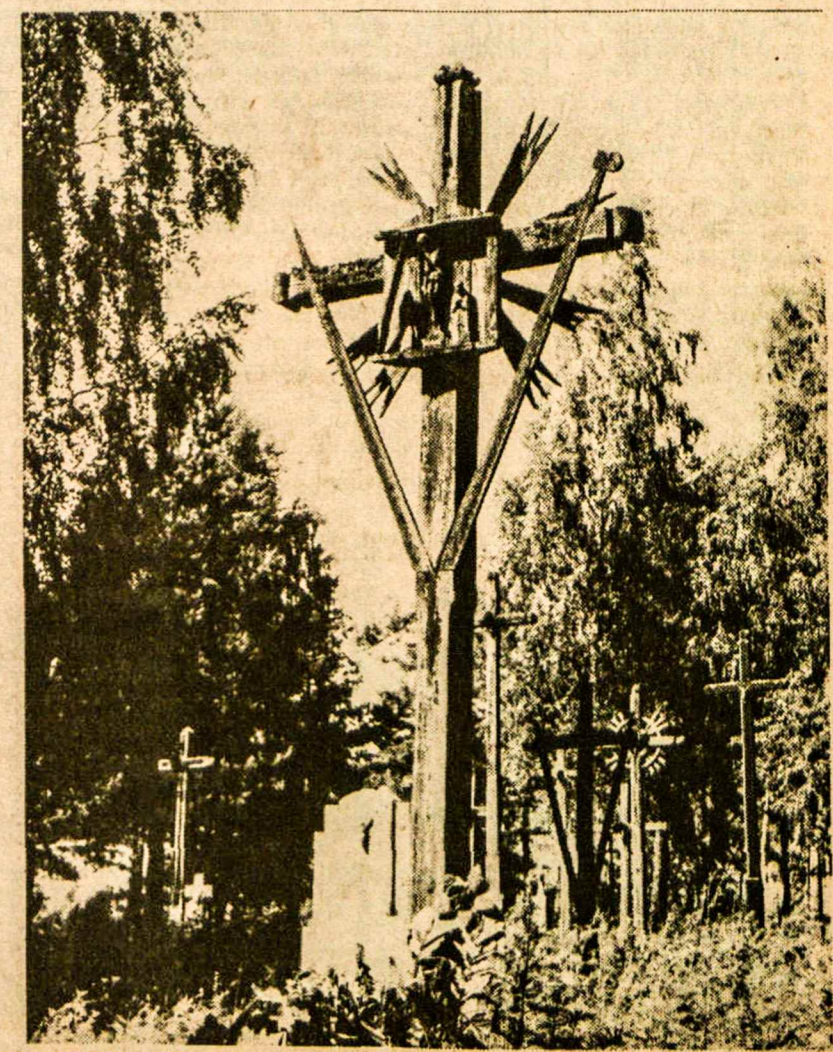
Gegužės 18 d. Angelė GREBLIAUSKIENĖ dėl pirmojo kryžiaus nugriovimo pareiškimo buvo iškviesta į Panemunės VK. Jinai buvo klausinėjama, ar nedalyvavo kryžiaus gynime ir, jai prisipažinus, buvo pagrasinta: "Tavo vaikams uždėtas štampos". Aiškino, kad už kryžių statymą pakėlė asmenys bus baudžiami laisvės atėmimu vieneriems metams. Dėl suimtų jaunuolių paaikšėjo: Ričardas PETRAUSKAS būtų tarnavęs kariuomenėje arti, o dabar tarnaus prie Kinijos sienos. Antanas ZILINSKAS tegul atsisvelkina su Kauno polittechniku. (Jam buvo likę apginti tik diploma).

Nieku nekaltų ir naktį užpultų žmonių diskriminacija ir teroras nesibaigia. Ričardo PETRAUSKO seserį, besimokančią 25-je vidurinėje mokykloje, tardė auklėtoja BANDORAVICIENĖ, o vėliau buvo iškviesta pas mokytojos inspektorių, Ričardo motina kvietinėjama į jos vaikų mokyklas, kur reikalaujama perauklėti vaikus.

Į GREBLIAUSKŲ namus nuolat lankosi milicija, įieškodama šeimininko. Kartą namuose radę vaikus, juos gąsdino, o 15 m. vyriausiai dukrai atsiskakius rusiškai kalbėti, sakė nubausią 10 rb. bauda. Labai skaudu, kad suimti draugai apkaltinti chuliganizmu vien už tai, kad jie gynė naktį užpultą kryžių.

Petrašiūnų tikintieji N. B. GREBLIAUSKAS buvo nubaustas 12 parų arešto, Antanui ZILINSKUI neleidži apginti diplomo. Ypatingai žiauriai milicininkai spardė ir daužė kumštėmis A. ZILINSKĄ. Taip pat buvo spardoma prie kryžiaus ir viena moteris.

Kryžių iškasė ir nuvežė pastatė Petrašiūnų bažnyčios šventoriuje.

Kryžiai, kaip lietuvių tautos kančios ženklai, Alytaus apskrities kapinėse

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAGRINDINIS MINEJIMAS

Pagrindinis Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas įvyko rugsėjo 21 d. naujajame Vilniaus operos ir baleto teatre. Prezidiuman buvo pakviesti visi žymieji partiečiai ir valdžios atstovai, o į garbės prezidiumą įrinktas sovietų kompartijos politbiuras su L. Brežnevu priešakyje. Įvadinį žodį tarė jubilėjinio komiteto pirm. L. Sepetys — kompartijos centro komiteto sekretorius. Po jo prabilo I kompartijos sekr. P. Griškevičius, pirmiausia perskaitydamas augščiaušio sovietų prezidiumo Maskvoje š. m. balandžio 12 d. įsaką, kuriuo Vilniaus universitetas apdovanojamas sovietiniu "Tautų draugystės" ordinu. Už šią dovaną P. Griškevičius visų vardu pareiškė viešą padėką augščiaušio sovietų prezidiumui, vyriausiosios sovietinės kompartijos vadui L. Brežnevui. Jis taipgi pažadėjo, kad Vilniaus universiteto bei kitų augštojo mokslo darbuotojai stengsis dar sėkmingiau įgyvendinti sovietų kompartijos XXV suvažiavimo iškeltus uždavinius.

REKTORIAUS PRANEŠIMAS

Universiteto rektorius J. Kubilius taip pat neužmiršo padėkos sovietų kompartijos centro komitetui, augščiaušio sovietų prezidiumui ir Sovietų Sąjungos ministerių tarybai. Pasidžiaugė, kad sukakties proga Kijevo medicinos institutas Vilniaus universitetui gražino unikalią anatominę preparatų rinkinį. J. Kubilius savo kalboje neužmiršo Vilniaus universiteto praeities: "Kad ir ne per geriausiomis sąlygomis mūsų Universitetas davė lietuvių tautos kultūrai žymiausias XVII a. raštijos atstovus K. Sirvydą ir J. Jaknavičių, O XIX a. su juo įvairiais ryšiais buvo susijusi visa plejada lietuvių kultūros veikėjų — švietėjai S. Daukantas, S. Stanevičius, J. Pabrėža, broliai Nezabitauskai, rašytojai D. Poška, M. Valančius, S. Valiūnas, istorikas T. Narbutas, filologas J. Plioteris ir kt. Visa tai jau istorija. Tačiau būtų labai naivu manyti, kad praeitis — tai nulausta šaka, kurią, išdžiūvusia ir sumaigijusia, galima nuvesti pakelėje ar sudeginti ant laužo. Praeitis — šakys, kurios glaudžiai siejasi su šia diena, o dažnai visai nelauktomis atžalomis ir su ateitimi. Todėl mes deramą dėmesį skiriame ir skirsime savo universitetui istorijai." ("Tiesa" nr. 218).

Kauno universitetai J. Kubilius laiko jungtine grandimi su Vilniaus universitetu. Jis buvo įsteigtas nuo lenkų okupacijos pasitraukusių mokslininkų ir 1939-40 m. vėl susiliejo su Vilniaus universitetu.

KITI KALBĖTOJAI

Kalbėtojų eilės papildė: Sovietų Sąjungos Mokslų Akademijos prez. A. Aleksandrovas, sovietų augštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministeris V. Jallutinas, Maskvos M. Lomonosovo universiteto prorektorius V. Tropinas, UNESCO augštojo mokslo sekcijos vadovas Dr. T. K. Balbiras, Gudijos Mokslų Akademijos viceprez. V. Belas. Vilniaus universitetą taipgi sveikino: Lietuvos mokslininkų vardu — Mokslo Akademijos prez. J. Matulis, užsienio augštųjų mokslų ir svečių — Krokuvos Jogailos universiteto rektorius M. Hesas, Lietuvos augštųjų mokslų vardu — Kauno politechnikos instituto rektorius M. Martynaitis. Buvo priimtas ir pasiūstas laiškas sovietų kompartijos vadui L. Brežnevui. Minėjimas užbaigtas koncertu.

STUDENTŲ EISENA

Po šio minėjimo buvo surengta studentų eiseną. Apie ją "Tiesos" 218 nr. rašoma: "Pavakary Vilniaus gatvėmis nuo senųjų Universiteto rūmų iki Vingio parko praėjo šventinė studentų eiseną. Jos priekyje — TSRS, sąjunginių respublikų ir universiteto vėliavos. Toliau, tarsi atversdami reikšmingiausius Universiteto istorijos puslapius, eiseno dalyviai vežė pirmųjų lietuviškų knygų, Almae Matris Vilnensis steigimo dokumentų maketus, vaizdavo scenas, kaip pažangios mokslo idėjos skynėsi sau kelią į gyvenimą. Kiek-

vieną fakultetą pristatė dabarties mokslinių pasiekimų simboliai. Eisingą užbaigė pirmakursiai: raitas šventės kvieslys išvedė juos iš senojo Universiteto kiemelių, kur vyko imatrikuliacija. Iki vėlaus vakaro Vingio parke tęsėsi studentiška gegužinė."

GELES LENINUI

Prieš prasidedant pagrindiniam universiteto minėjimui Vilniaus operos ir baleto teatre, mokslininkai ir akademinis jaunimas su svečiais susirinko prie V. Lenino paminklo padėti gelių. "Tiesos" 218 nr. teigiama, kad Lenino aikštė užpildė tūkstančiai Vilniaus universiteto auklėtinių: "Skamba poezijos posmai, šlovinantys šviesią jaunystę, studentijos ryžtą šventai saugoti Lenino idealus, aukštai nešti komunistų ir komjaunūkių žygdarbių vėliavą..." Gėlėmis tą nelemiamą paminklą papuošė kompartijos ir sovietinės Lietuvos valdžios vadovai, į iškilmės atvykusieji svečiai, universiteto dėstytojai ir studentai.

OFICIALUS PRIEMIMAS

"Tiesa" savo rugsėjo 22 d. laidoje praneša, kad rugsėjo 21 d. kompartija ir valdžia surengė oficialų priėmimą universiteto šventės dalyviams. Universiteto rektoratą, profesorius, dėstytojus, studentus ir svečius sveikino ministrų tarybos pirm. J. Maniūsis: "... Universiteto išskyla dideli ir atsakingi uždaviniai. Svarbiausias jų — ruošti aukštą kvalifikacijos specialistus, įsisavinsius naujausius mokslo pasiekimus, idėjiškai užgrūdintus, išaukštus tautų draugystės, proletarinio internacionalizmo ir tarybinio patriotizmo dvasia..." Tą uždavinį, pasak J. Maniūsis, yra iškęs sovietinės kompartijos centro komiteto nutarimas "Dėl tolesnio ideologinio, politinio auklėjamojo darbo gerinimo". Tam politiniam auklėjimui gerinti "Tiesa" rugsėjo 18 d. paskelbė specialų vedamąjį "Tarybinis studentas". Jame, remiantis įsakais iš Maskvos, rašoma: "Studentų komunistinis auklėjimas — vienas svarbiausių šiandienos uždavinių. Ir paskaitose, ir seminaruose, įvairiuose būreliuose būtina ugdyti idėines ir dvasines reikybines, mokyti jaunųjų gyvenimo teisybės, vertinti iš klasių pozicijų. Aukštoji mokykla turi subrandinti internacionalistą, Tarybų šalies pilietį, broliu, išmokyti saugoti ir ginti socializmo iškovojimus..."

PARODA VINGYJE

Vilniaus Vingio parko estradoje buvo surengta paroda "Žmogaus sveikatos labui", lankytojus supažindinusi su sveikatos apsauga. Iš diagramų paaiškėjo, kad sveikatos apsaugos ministerija turi apie 80,000 darbuotojų, kurių 11,000 yra gydytojai. Dešimčiai tūkstančių Lietuvos gyventojų dabar vidutiniškai tenka 37 gydytojai, 102 vidurinio medicinos personalo nariai. Su naujomis liginėmis, poliklinikomis, kalmo ambulatorijomis, sanatorijomis bei polio namais lankytojus supažindino nuotraukos ir maketai. Parodos rodiniai taipgi išryškino kardiologų, kardiologų, onkologų, reumatologų, higienistų, pediatrių veiklą. Buvo išstatyta diagnostinė bei gydymo aparatai, sukurta Mokslo Akademijos, Kauno politechnikos instituto bei kitų įstaigų specialistų. Naujausias vaistus, dietinius ir kūdikių mišinį skirtus gaminius buvo išstatę farmacijos, maisto, mėsos ir pieno įmonės.

PAMINKLAS KOMUNISTAMS

Rokiškio rajono Pandėlio apylinkės Ažumoniškių kaime neseniai buvo atidengtas paminklas pokaryje žuvusiems apylinkės komunistams ir komjaunuoliams. Jis yra skirtas pirmajam pokario partgariui Kazimierui Šerepkaui, komunistams bei komjaunuoliams, bandžiusiems organizuoti sovietinio tipo kolchozą. Teigiama, kad 1947 m. lapkričio 17 d. tuos aktyvistus apsupo ir visus sušaudė partizanai. Paminklą atidengė Rokiškio rajono vykdomojo komiteto pirmininkas pavaduotojas E. Firas ir pokario komjaunuolis N. Močiūnas.

Buvusi Kauno rotušė, kurioje atliekamos ir civilinių santuokų apeigos

KLB ŠALPOS FONDO HAMILTONO SKYRIUS maloniam kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti

VAJAUS UŽBAIGIMO BALIJE

lapkričio 3, šeštadienį, Jaunimo Centre.

PROGRAMOJE:

- Abiturientų pagerbimas
- Toronto šokio ir dainos ansamblių "Gintaras", vad. R. Karasiejienės ir G. Paulionienės

- Loterija ir laimės staliukai
- Puikus orkestras
- Turtingas bufetas ir įvairūs gėrimai

- Pradžia — 7.30 v.v. (prašome nesivėluoti, programa prasidės punktualiai)
- Įėjimas — \$4, studentams ir pensininkams — tik \$2.

KLB Šalpos Fondo Hamiltono skyrius

HAMILTON

SPORTO KLUBAS "KOVAS" praneša, kad metinė sportinė veikla prasidės spalio 13 d. krepšinio pratybomis. Vyrų A ir B komandoms žais 1-230 v.p.p., jaunių — 230-4 v.p.p. Ypatingai kviečiam jaunučius nuo 5 metų amžiaus įsijungti į krepšinio. Jo pratybos vyks kiekvieną šeštadienį, 4-5 v.p.p., Westdale gimnazijoje, 700 Main St. West. R. S.

AUGUSTESNIEJI LITUANISTINIAI KURSAI HAMILTONE jau tapo realybe. Gauti visi valdžios reikalaujami leidimai, susitarus su gimnazija dėl patalpų, užsirašė reikiamas klausytojų skaičius, gautas lektorius — mokyta. A. Rinkūnas iš Toronto. Kursai veiks ketvirtadienį vakarais. Darbo pradžia sutrukdė ir streiką linke vietinių gimnazijų mokytojai. Todėl vietinė švietimo valdyba yra laikinai uždariusi visas vakarines klases. Tikimasi, kad tai truks neilgai. Norintieji papildomai ir kurso užsirašyti ar gauti kitą informaciją prašomi kreiptis pas mokyto. V. Stanevičienę tel. 627-0624. R.

YSK. M. VALANČIAUS MOKYKLOS tėvai savo metiniame susirinkime išrinko šiemis mokslo metais tėvų komitetą: pirm. B. Mačys, sekr. V. Bakšienė, išd. J. Sadauskas, parengimų vadovė E. Ciparienė, jos

padėjėjos — J. Kamaitienė, A. Apavičienė ir K. Rudaitienė. A. Aušrotas, jo dukrelei mokyklą užbaigus, iš komiteto išėjo, ten dirbęs 4 metus (paskutiniaisiais metais ėjo sekretoriaus pareigas). Tėvų komitetas buvo padidintas dar dviem, pakeliant komiteto narių skaičių ligi septynių. Susirinkę tėvai išklaušė pirmininko, sekretoriaus, išdinko ir mokyklos vedėjo pranešimų ir aptarė visus mokyklą liečiančius klausimus.

"THE SPECTATOR" dienraščio sekmadienio priedo "You asked us" puslapyje jaunasis A. Venslovas paklausė, ar yra dar pasauly kitų pasižymėjusių lietuvių, be jam žinomo Vyto Gerulaičio. Laikraštis jam atsakė, išvardindamas 1932 m. pasaulio bokso meistrų Sargį Žukauską, buvusius futbolu žvaigždes Amerikoje J. Jonaitį ir D. Butkų. Paminėti filmų aktorė Rūta Kilmontytė, operos solistė V. Vokietijoj Liliją Sukytę, Joną Gelgaidą. (Sir John Gielgud), teatro ir filmų aktorių Anglijoj, kuris yra išgarsėjęs ir gerai žinomas visuose angliškų kalbančiuose kraštuose. Mes žinome, kad dar nevisas pasauly išgarsėjęs lietuvis paminėjo laikraštis, bet ir šiuo tiek mūsų tautai buvo padaryta graži reklama. K. M.

Laisvė ar socializmas?

J. KAIRYS

Tokiu šūkiu V. Vokietijos krikščionys demokratai ėjo rinkti savo valstybės parlamento, o vėliau — Europos parlamento. Rinkiminio vajuos metu jie ragino rinkikus balsuoti už juos kaip laisvės saugotojus, bet ne už socialistus. Tai skelbdamai, jie jie turėjo galvoje komunistų partijos įvestą socializmą jos valdomuose kraštuose, socializmą, kuris sutryptų bei tebetryptų žmogaus teises.

Aną šūkį kaikas palaikė rinkimine demagogija. Kad tai nėra demagogija, bet gyvenimo tikrovė, matom palyginę kraštus, kurie tvarkosi pagal komunistų partijos įvestą socializmą, su kraštais, kuriuose žmogus gaia laisvai naudotis visomis savo teisėmis. Per visą savo egzistencijos laiką socialistiniai kraštai nepajėgė aprūpinti savo gyventojų net pačiais svarbiausiais buities poreikiais. Per tą patį laiką laisvieji kraštai prigimimo visokių gėrybių tiek, kad dideliu kiekiu gabena jų ne vien vadinamiems atsilikusiems kraštams, bet ir socialistiniams. Pastarųjų motina — bolševikinė Rusija yra savo gamyba daug kur atsilikusi net nuo carinės Rusijos. Tai labai aiškiai patvirtina jos žemės ūkio gamyba. Caristinė Rusija užaugindavo tiek javų ir pagamindavo tiek kitokių žemės ūkio produktų, kad užtekdavo jų ne tik savo imperijai, bet ir išeivimui. Bolševikinė Rusija įveža jų masėmis iš laisvųjų kraštų. Maskva tai teisinga blogu oru, sausra, nederliumi. Bet tai yra melas. Po 1917 m. revoliucijos buv. caristinėje Rusijoje klimatas nėra pasikeitęs. Taip sakydama Maskva teisinga savo socializmą, kuris yra vienintelis kaltininkas, nors navi vienį vakarai ir laiko tai tiesa.

Nė vienas laisvas kraštas nėra tap atsitveręs nuo socialistinių kraštų, kaip pastarieji nuo laisvųjų. Be to, ir tarp pačių socialistinių kraštų nėra tokio judėjimo, koks yra tarp laisvųjų. Vadinamąją Berlyno mūrą sieną galima pamatyti nuvykus ir į Vakarų Berlyną. Jai šiemet suėjo 18 metų. Per tą laiką daug bėgusių ir vakarus buvo nušauti, sužeisti, suimti ir pan. Tarp laisvųjų kraštų nieko panašaus nebuvo ir nėra. Kai dėl to nežmoniškumo V. Vokietija priimena R. Vokietijos valdovams lauzymą net ir Helsinky jų pasirašytos deklaracijos, tai pastarieji atsako, kad tai kišimasis į jų vidaus reikalus.

Savo lauzymą tarpvalstybinių bei tarptautinių įsipareigojimų panašiai teisinga ir bolševikinė

Rusija su kitais socialistiniais kraštais.

Imkim laisvąją Lietuvą. Prieš maskvinę okupaciją ir joje buvo visokių gaminių perteklius. Turistai laikė ją mažą Amerika. Gi Maskvai okupavus ir įvedus socializmą, tuoj pritrūko gyventojams net buitinių reikmenų. Trūksta jų ir dabar, nors jau ir praėjo 40 m. nuo įvedimo socializmo joje.

Būtų galima išvardinti daugybę pavyzdžių, patvirtinančių pirmenybę laisvei ir įrodinančių, jog socializmas yra begėjis išspręsti uždavinius, susijusius su patenkinimu net svarbiausių žmogaus buities poreikių. Kaip gyvenimo patirtis rodo, vien laisvėje gyvenantis žmogus pajėgia pagaminti tiek gėrybių, kad jų užtenka ne tik sau, bet ir kitiems.

London, Ontario

SU PRANU TUMOSU ATSIŠVEIKINUS. Ši rudens miškininkas Pranas Tumasas, 64 m., buvo Londono gyventojas paie 30 m., žinomas beveik visų Londono ir apylinkės lietuvių. Lietuvoje jis dirbo įvairiose miškininko pareigose daugiasia Zemaityje. Prieš ligą Kanadoje dirbo elektriku "General Motors" bendrovėje. Į jo laido tuves atvyko keli "GM" pareigūnai, įskaitant ir vyriausią jo skyriaus viršininką. Taip pat dalyvavo daug lietuvių.

Pr. Tumasas buvo kuklus žmogus ir kietas lietuvis. Niekada nesivaržė dėl "valdžios pozicijų", bet visada

Town & Surf Apartments

9024 Collins Ave., Surfside, Florida, 33154

kviečia pasinaudoti gražiausiu rudens laikotarpiu Floridoje ir žemomis kainomis.

Rašykite arba skambinkite vakarais B. Sergačiui (305) 672-4903

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas TALKA 830 Main Street E., tel. 544-7125 LBM 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais — ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos — rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Kapitalas — virš 14,000,000.

MOKAME UŽ: depozitus (P.C.A.) 6 % santaupas 10 1/4 % term. depozitus 1 m. 11 % term. depozitus 3 m. 10 1/2 % pensijų fondo 10 %

IMAME UŽ: nekiln. turto pask. 12 % asmenines paskolas 12 1/2 %

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. DAIL. ADOMO VARNO paminklų statyti specialią sąskaitą nr. 33131-1 yra atidaryta Čikagoje, Midland taupymo bendrovėje. Aukotojai kartu su auka prašomi šlame banke palikti ir savo vardus bei pavardes arba pranešti Domai Petruitytei tel. RE 5-8942.

ČIKAGOS LIETUVIŲ rugsėjo 30 d. atsisveikino su kompoz. Juozu Zilevičiumi, Muzikolopijos Archyvo įsteigėju, kurį ligi šio laiko nuosirdžiai globojo lietuvių jėzuitai. Po Mišių įvežtųjų koplyčioje atsisveikinimo akademija įvyko Jaunimo Centro kavinėje. J. Zilevičių Baltimorėn išsivežė dukra ir žentas.

ČIKAGOS LIETUVIŲ JĖZUITŲ VIENUOLIJON atvažiavo du misijose dirbę broliukai — Stasys Tamkavitis ir Mykolas Andrejauskas. Jie 40 metų yra praleidę Rodezijoje, kur tolimesnė jų darbuotė pasidarė neįmanoma dėl negrų vedamo partizaninio karo bei vidinės įtampos, kurią sukėlė baltųjų mažumos valdžios perdavimas negrų daugumai.

TAUTYBIŲ FESTIVALIJE Providence, R. I., rugsėjo 16 d. dalį programos atliko Onos ir Gedimino Ivaškų vadovaujamas Bostono lietuvių tautinių šokių ansamblis. Jį šien šventėn buvo pakvietę Providence lietuvių parapijos klebonas kun. Vaclovas Martinkus. Festivalio renginiam buvo skirta 5.000 žiūrovų talpinanti salė.

A. a. VLADAS SELENIS, Detroito lietuvių žurnalistas ir visuomenės veikėjas, pirmųjų mirties metinių progą Šv. Antano lietuvių parapijos šventovėje buvo prisimintas rugsėjo 22 d. klebono kun. A. Babono atliktomis Mišiomis. Rugsėjo 23 d. Mišias Dievo Apaizdos parapijoje užvėloni atnašavo kun. prof. dr. Paulius Rabikauskas, svečias iš Romos. Tai pačią dieną Holy Sepulchre kapinėse Dievo Apaizdos parapijos klebonas kun. V. Kriščiūniūvičius pavėntino vėloniui skirtą paminklą. Pietūs šios iškilmės dalyviams mažojo Dievo Apaizdos parapijos salėje suruošė vėlonės našlė Bronė ir sūnus Robertas su žmona Rita. Jų metu apie a. a. Vl. Seleno veiklą kalbėjo Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Detroito skyriaus pirm. Stasys Garlauskas.

ASTUNTAJA LIETUVIŲ DIENA LB Bostono apygardą surengė rugsėjo 23 d. Malriono parke, Shrewsburyje. Jis jos renginius buvo įtraukta dalį. Jono Rūtenio tapybos ir kitų lietuvių tatkomojo meno paroda, dekanatinė lietuviškosios spaudos atgavimo suaktis. Šia tema kalbėjo jau 80 metų amžiaus slenkstį peržengęs žurnalistas Vytautas Sirvydas, spaudoje dirbantis nuo 1917 m. Bostono lietuvių dramos sambūris, parengtas rež. Aleksandro Gustaitienės, suvaizdino Kazio Inčios dramos "Vincas Kudirka" ištraukas.

Venecuela

66-JI PASAULIO PARLAMENTARŲ KONFERENCIJA Karake susilaukė apie 1.200 dalyvių iš 85 tautų. Šiame parlamentarij suvažiavime buvo svarstomas žmogaus teisių pažeidimas bei jų gynimas. Nei lietuviai, nei kiti baltiečiai susidariusia proga nepasinaudojo — sovietinės prispaudos gimosiose savo šalyse neįskėlė. Nusiskundžiama, kad šiuo klausimu Venecuelos lietuviams medžiagos turėjo paripinti VLIKas ar kurti kiti veiksnii institucija, bet tai nebuvo padaryta. Venecuelos lietuviams taipgi trūksta patirties, kaip tokius suanymus įgyvendinti tarptautiniuose suvažiavimuose.

DR. FELIKSAS ZUBRAS, iš Lietuvos kilęs lenkų bendruomenės pirmininkas, rugsėjo 19 d. popietinėje Karako dienraštyje "El Mundo" paskelbė ilgą rašinį apie kruviną Sovietų Sąjungos žygį II D. karo pabaigoje, kai ji atėjo talkon A. Hitlerio Reichui ir užėmė dalį Lenkijos. Daug lenkų tada buvo išvežta Sibiran, tūkstančiai karininkų nužudyta Katyne. Sovietinė vergija šliandien kenčia ir daugelis kitų tautų. Dr. F. Zubras reiskia viltį, kad joms artėja išsilaisvinimo valanda ir kad jos atgaus savo nepriklausomybę. Šis straipsnis bent iš dalies supažindino tarptautinės konferencijos parlamentarų su tikroju Sovietų Sąjungos veidu.

Brazilija

SAO PAULO MIESTE leidžiamas vienintelis Brazilijos lietuvių savaitraštis "Mūsų Lietuva", kurio leidimą dabar yra perėmė Tėvai saleziečiai. Lig šiol jis buvo spausdinamas ant atskirų lapų, kuriuos tekdavo sugesti viršutiniame kairiajame kampe. Neseniai Tėvų saleziečių pastangomis buvo įsigyta "Davidson 701" spausdinimo mašina, leidžianti puslapių lankstymą. Savo formatu bei geru popierium "Mūsų Lietuva" dabar primena žurnalą. Mašinos įsigijimas pareikalavo beveik milijono kruneių, kuriuos visus teks sumokėti iki sekančių metų vasario pabaigos. Trūksta dionis lėšoms telkti buvo suorganizuotas spaudos vakaras rugsėjo 5 d. Programą jame atliko dainininkų kvartetas ir "Rūtelės" tautinių šokių grupė. Išpūdziais iš klebonos po JAV daliosi Urugvajaus lietuvių klebonas kun. J. Gledrys. Daugiau lėšų tikimasi sutelkti specialiu aukų vajuimi. "Mūsų Lietuvos"

leidimui talkina kleikvieno numerio mecenatai, padengiantys apie 20% išlaidų. Spalio 21 d. bus surengta tradicinė spaudos šventė. "Mūsų Lietuvos" leidejai ragina Brazilijos lietuvius įieškoti naujų prenumeratorių, prekybinių, pramoninių bei profesionalų skelbimų. Tikimasi, kad lietuvių organizacijos, surengs bent po vieną parengimą "Mūsų Lietuvos" spausdinimo mašinos skėloms mokėti. Būtų gražu, kad talkon ateitų JAV, Kanados bei kitų užsienio valstybių tautiečiai. Aukų čekiai "Mūsų Lietuvai" rašomi Stanislo Šileika vardu ir siunčiami šiuo adresu: Rua Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 — 01000 Sao Paulo, SP, Brazil.

ANTANINA BALTRUSAITYTĖ, gyvenanti Toronto mieste, Kanadoje, jau nepriklausomoje Lietuvoje buvo Tėvų saleziečių rėmėja bei talkininkė. Pasaulio Lietuvių Dienų, progą ją aplankė kun. P. Urbaitis ir rado audžiančią taulines juostas. Sužinojusi, kad Sao Paule dabar yra keturi lietuvių kunigai saleziečiai, ji pažadėjo jiems išaukti tautiečių mokyklą, paspausčius keturias stulgas. Tos stulos su kunigų inicialais neseniai buvo gautos oro paštu. Šv. Kazimiero parapija ir minietieji kunigai Antaninai Baltrusaitėi reiskia viešą padėką "Mūsų Lietuvos" puslapiuose.

Argentina

LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKYKLA Rosario mieste, priklausanči šv. Kazimiero parapijai, savo metinę šventę turėjo rugsėjo 8 d. Kartu paminėta ir šios parapijos šlaibrinė suaktis. Septinto skyriaus mokiniai suvaizdino vaizdėlį iš šv. Kazimiero gyvenimo, kitų skyrių nariai pasako lietuviškų šokių. Šia proga prisimintina, kad šia parapija įsteigė ir jai vadovauja lietuvių mairijonai, atvykę iš JAV.

MERCEDARIJŲ VIENUOLIJOS NARYS kun. P. Donnetey, dirbantis Buenos Aires priemiestyje Avellanedeje, kur yra ir lietuvių mairijonų Aušros Vartų šventovė, suorganizavo šv. Rašto Naujojo Testamento išleidimą lietuvių kalba. Visas 10.000 egz. tiražas yra skirtas sovietų okupuotos Lietuvos katalikams.

Australija

CHESTER HILL BIBLIOTEKA, atnaujinta ir praplėsta, rugsėjo 22 d. atidarė N. S. W. valstijos premjeras N. Wranas. Ši biblioteka priklauso Sydnejaus Bankstovno premiesčio savivaldybei. Po "oficialaus atidarymo" trumpą programą atliko vietinės mergaitės, pasirokusios kalnietiški šoki, lietuvių liaudies dainų padainavusios Elvyra Belkienė ir Aleksandra Storišienė su akordeonistu Antanu Kramilium. Lietuvių pasirodymo bibliotekos atidaryme pagėdavo vyr. Bankstovno savivaldybės biolietininkas C. A. Churmas. Šį dainininkų duetą jam paripino dr. G. Kazokienė. Bibliotekos atidaryme buvo pagerbta išgamėję jos vedėja Berta Taupmanis, 1972 m. mirusi latvė.

"MOSU PASTOGES", ALB savaitraščio, spaudos baltus rugsėjo 22 d. Sydnejaus lietuvių klube susilaukė apie 250 dalyvių. Dainų programą atliko šoki. G. Vasiliauskienė, viešnia iš Adelaidės, su vietiniu akompaniatorium A. Lauraičiu. Laimikiais gausioje loterijoje vyravo lietuvių dailininkų padovanoti paveiksai, tarp kurių buvo ir vienas gautas iš neseniai mirusio dail. H. Salkausko. Loterija davė apie \$600 pelno. Daugeles baliuie negalėjusių dalyvauti asmenų "MP" savaitraščių parėmė atsilaismės aukomis.

ALB SYDNEJAUS APYLINKES VALDYBA, norėdama sustiprinti kultūrinę šios lietuvių kolonijos veiklą, sudarė kultūros tarybą. Jon pakvietė: P. Rūtenis, Daiva Blieri, E. Suchoverskij, J. Vilūnienė, U. Kazokaite ir dr. R. Kavalauskaitė. Kultūros tarybos gairės buvo aptartos bendrame posėdyje su apylinkės valdyba rugsėjo 16 d. Nemažės dėmesys teko ir artėjančios Vasario 16 programai.

Vokietija

MOKYTOJAS HERMANAS SEP. TYNIUS, sulaukęs beveik 78 metų amžiaus, plačių vėžių mirė Hanau liginėje rugpjūčio 2 d. Vėlonis buvo kilęs iš Pagaldynių, Klaipėdos krašto, 1927 m. baigęs Tauragės mokytojų seminariją. Iki priverstinio Klaipėdos krašto grąžinimo A. Hitlerio Reichui mokytojavo Deglių, Leigrių, Šyškranės mokyklose. 1941 buvo įjungtas Vokietijos kariuomenėn, paskirtas belaisvių sargybinu ir vertėju Virbalyje, o vėliau perkeltas Danijon, kur sulaukė II D. karo pabaigos. Sugrįžti tėviškesn negalėjo, apie savo šeimą nieko nežinojo. Į Hanau atvyko 1950 m., bet mokytojo darbo jau nebegavo. Duoną pelnėsi kaip įvairius darbus atliekantis tarnautojas. Vedęs antrą kartą, susilaukęs dviejų dukterų ir sūnaus, o pirmojoje santuokoje turėjo dukrą. Hanau mieste buvo lietuvių evangelikų liuteronų parapijos pirmininku, priklausė VLB Hanau apylinkėi, aukoms rėmė lietuvių renginius. Laidotuvas dalyvavo ev. kun. Fr. Škėrys. Atsisveikinime su vėloniu koplyčioje dalyvavo apie 70 asmenų. Po religinių apeigų vėlonės kūną sudegintas Hanau miesto krematoriume.

Tuos paminėjo, kurie kentėjo

A.a. Vyskupo Pranciškaus Ramanausko 20-sios mirties metinės

MONS. KL. RAZMINAS

Lygiai prieš 20 metų — 1959 m. spalio 15 d. Telšiuose mirė kankinys žemaičių vyskupas dr. Pranciškus RAMANAUSKAS. Vėlonis buvo gimęs 1893 m. spalio 16 d. Betygaloje. Baigęs teologijos studijas Kauno kunigų seminarijoje, kunigų išvėntintas 1917 m. Kelerius metus dirbęs sielovadoje Raseiniuose ir Telšiuose, augstąsias teologijos studijas tęsė Romoje ir pasiekė teologijos daktaro laipsnį. Grįžęs tėvynėn profesoriavo Telšių kunigų seminarijoje ir dirbo Telšių vyskupijos kurijoje. 1940 m. buvo paskirtas Telšių kunigų seminarijos rektoriumi ir pakeltas prelatu. 1943 m. mirus Telšių vyskupui Justinui Staugaičiui, jo vietoje buvo paskirtas prel. dr. Pr. Ramanauskas ir 1944 m. konsekruotas vyskupu. Bet neilgai jam teko vadovauti Telšių vyskupijai. 1946 m. jis buvo bolševikų suimtas ir ištremtas į Sibirą. Tik po 10-ties metų tremties ir kankinių jis 1956 m. grįžo į Lietuvą, bet vyskupo pareigų eiti jam nebuvo leista. Tremtyje netekęs jėgų, po sunkios operacijos jis mirė 1959 m. ir palaidotas Telšių katedroje šalia vyskupo Staugaičio.

Vysk. Pr. Ramanauskas buvo labai geras dogmatinės teologijos žinovas, gabus pedagogas ir administratorius. Daug yra rašęs teologiniais klausimais spaudoje, redagavo žurnalą „Spauda ir Gyvenimas“ leido ir redagavo savaitraštį „Žemaičių Prieiteliai“. Visa Lietuva, ypač Žemaitija, jį labai vertina ir nuolat prisimena. Kaip tik šiomis dienomis Romoje gautas iš Lietuvos pranešimas, kaip Žemaitija iškilmingai paminėjo savo mirusius vyskopus.

„Šių metų rugpjūčio 18 dieną, — rašoma pranešime iš Lietuvos, — Telšių katedroje įvyko iškilmingos gedulo pamaldos už visus mirusius Telšių vyskupijos ganytojus. Pamaldų centrą tačiau sudarė vyskupo Pranciškaus Ramanausko, lietuvių tautos ir Bažnyčios didvyrio bei

kankinio, mirties dvidešimtosios metinės. Iškilnėse dalyvavo trys Lietuvos vyskupai: vysk. Julijonas Steponavičius, vysk. Vincas Sladkevičius ir vysk. Liudas Povilonis. Be vyskupų, buvo apie 60 kunigų iš įvairių Lietuvos vyskupijų. Koncelebracinės šv. Mišias aukėjo visi trys vyskupai ir apie dvi dešimtis kunigų atstovų, dekanų, prelatų ir kanauninkų. Gražioji Telšių katedra buvo pripildyta minios tikinčiųjų. Tokios šventės Telšiai nebuvo matę nuo Telšių vyskupijos ir šios parapijos įsteigimo pradžios.“

„Iškilmingų šv. Mišių metu, — rašoma toliau pranešime, — nepaprastai gražų žodį pasakė vysk. Julijonas Steponavičius, apibūdindamas visus mirusius Telšių vyskopus. Gi mirusiųjų palaiminimo — „Libera“ metu pamokslą pasakė kunigas Alfonsas Savarinskas. Kalbėtojas ypatingai išryškino a. a. vyskupo Pr. Ramanausko asmenybę. Jis išskėlė didvyrišką vyskupo pasiukojimą Dievui, Bažnyčiai ir Tėvynei, jo kancijos žiauriuose tardymuose ir be jokios kaltės ištėmimą dešimčiai metų į Sibirą bei įvairius kalėjimus. Tai tikrasis kankinys už tikėjimą ir savo tautą — pabrėžė drąsius kalbėtojas. Kun. Alfonsas Savarinskas yra jaunas, jau du kartus buvęs tarybiniuose lageriuose ir nieko nebijantis kunigas. Jis visiem sako tiesą į akis, t. y. nieko nevynioja į vatą. Todėl jo pamokslai yra visur pageldajami ir laukiami. Lietuvos katalikai laukia drąsaus Bažnyčią ginančio žodžio. Bažnyčia gi kur gali ten pajuda, kur negali — patyli. Už tai ji ir vadinama „Tylos Bažnyčia“...“

„Tik džiugu, — rašoma toliau pranešime iš Lietuvos, — kad Vatikanas atkreipė savo dėmesį į Lietuvos vargus. Tai sudaro didelę moralinę paramą. Popiežius Jonas-Paulius II geriau supranta padėtį už betkokį italą. Lietuva gerbia savo kaimynų tautos sūnų — Švento Petro Vietininką žemėje. Tegul jį Dievas laimina ir laiko laimingą ilgiausius metus mūsų ir visos Bažnyčios naudai!“

Neišleidžia iš Lietuvos

Iš okupuotos Lietuvos gauta laiško kopija, kurią čia spausdiname.

Red.

Artėjant Madrido pasitarimui

TSRS Ministerių tarybos pirmininkui A. Kosyginui

Kanados ministeriui pirminkui p-nui Klarkui

nuo Lietuvos TSR piliečių LOCERIENĖS Almos-Saulės, LOCERIO Laimučio, gyv. Lietuvoje, Vilniuje, šilo g-vė 29-16

Antri metai mes ir du mūsų vaikai prašome tarybinių vyriausybę leidimo išvykti į Kanadą pas motiną V. Giedraitienę, gyvenančią Ontario provincijoje, Hamiltono mieste.

Mūsų noras išvykti iš Tarybų Sąjungos į Kanadą yra pagrįstas elementaria žmogaus teise, paskelbta 13-ju str., 2-ju punktu Visuotinėje Žmogaus Teisių Deklaracijoje bei Helsinkio susitarimuose. Juos pripažįsta visas progresyvus pasaulis. Jų dalyvė yra ir Tarybų Sąjunga.

Tarybinė valdžia, dangstydamasi teisiškai nepagrįstais argumentais, nesuteikia mums teisės išvykti todėl, kad Tarybų Sąjungoje gyvena mūsų broliai, nors Lietuvos TSR VRM vizų skyrius turi iš visų brolių dokumentus, kuriuose jie nurodo, kad jokių turto bei kitų pretenzijų mums nereikia ir mums išvykti į Kanadą netrukdo.

Absoliučiai jokių legalių priežasčių, trukdančių išduoti mums išvykimo vizas, nėra.

Atsisakymas išduoti vizas, Vidaus Reikalų M-jos vizų skyrius visiškai aiškiai ignoruoja tiek Visuotinę Žmogaus Teisių Deklaraciją, tiek ir Helsinkio susitarimų baigiamąjį aktą.

Mes visada teigėme — mūsų noras išvykti į Kanadą negali būti siejamas su politika, nes šeimos susijungimas — ne politika.

Iš dienos dienos mes kreipiamės į įvairias ir ne tik vietines Lietuvos TSR, bet ir į Tarybų Sąjungos administracines, valstybines bei partines augstąsias instancijas, prašydami leidimo išvykti, bet visi mūsų prašymai visada su didžiausiu atkaklumu atmetami.

Tai aiškiai rodo, kokios čia mūsų pilietinės teisės ir kaip Tarybų Sąjunga, išsipareigojusi vykdyti, tikrumoje vykdo tarp tautinius — teisinius susitarimus.

Praradę viltį susilaukti žmoniškumo iš Tarybų Sąjungos vadovų, mes tiesiogiai kreipiamės į Kanados vyriausybę, suteikusią mums teisę atvykti į tą šalį, ir dar eilinią kartą kreipiamės į Tarybų Sąjungos vadovus, vadovus tos šalies, iš kurios mums neleidžiama išvykti.

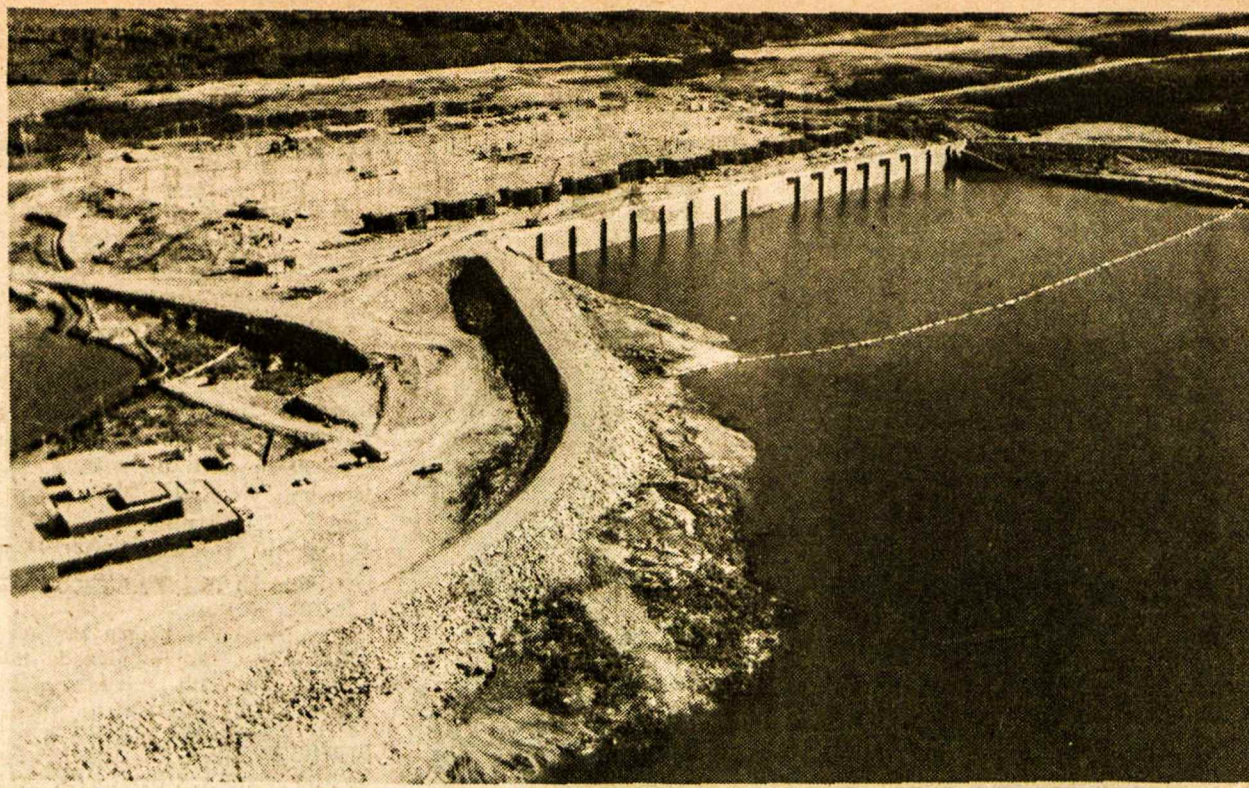
Raudonasis Kanados Kryžius atsiuntė Lietuvos VRM vizų skyriui savo oficialų dokumentą, kuriame aiškiai išdėstyta pagrįsta mūsų šeimos teisė susijungti. Šį dokumentą vizų skyrius priimtį atsisakė.

Mes kreipiamės ir į Raudonąjį Kanados Kryžių — informuokite Madrido pasitarimo dalyvius apie mūsų beviltišką padėtį ir nepalikite mūsų šeimos nežmoniškumo valiai.

Pas. Ločerienė, Ločeris Motinos adresas: Mrs. V. GIEDRAITIS, 13 Mount Royal Ave., Hamilton, Ont., L8P 4H5, Canada.

Red. pastaba. Prie laiško pridėtas priedas — paaiškinimas, kad V. Giedraitienė yra Almos Saulės Ločerienės motina.

L. Ločeris už pareikštą norą išvykti su žmona ir vaikais į Kanadą pas žmonos motiną buvo 1978. IV. 11 pašalintas iš Dailininkų Sąjungos. Tuo jam atimta teisė kūrbiškai dirbti monumentalios-dekoratyvinės dailės srityje.

Milžiniška elektros jėgainė La Grande Kvebeko provincijoje. Ji pradės veikti š.m. spalio 27 dieną. Nuotraukoje matoma jėgainės dalis — vandens tiekimas ir transformacijos įrenginiai

Jaunimo išsipareigojimai

Pasaulio lietuvių jaunimo ketvirtąjo kongreso nutarimai

(Tęsinys iš pr. numerio)

VISUOMENINĖ SRITIS

Tauta

Tauta nėra vien biologiniais reiškiniais ar kilme pagrįsta sąvoka. Tautą taipgi jungia kultūra, istorija, ištikinimai, tradicijos, kalba, žemė ir bendri gyvenimai. Tačiau nė vienas iš šių elementų nėra lemiantis. Asmeninis žmogaus apsisprendimas nulemia, ar jis yra tautos dalis, ar ne. Tie, kurie yra išsavinę tautos vertybes ir laiko save lietuviais, yra lietuvių tautos dalis.

Sie elementai tebeįsijungia iš eilį, nors ji yra atskirta nuo tautos Lietuvoje. Kirdama savo lietuvišką bendruomenę, iš eilį ją neatitinka — anaipol, juos puoselėja. Išlaikydami kalbą, tautinį būdą, kultūrą bei tikėjimą, išsivija sudaro sąmoningą lietuvių tautos dalį.

Pasklidusi po įvairius kraštus, išsivija yra neišvengiamai įtaigojama dominuojančios gyvenamojo krašto aplinkos. Joje auga jaunimas, yra įvairiai paveikiamas. Tai priklauso nuo asmens tautinio sąmoningumo laipsnio. Natūrali gyvenamojo krašto asimiliacija dažnai jaunuoli atitraukia nuo lietuviškumo, kurio vertybės nebeatitinka asmeninių poreikių. Jaunimas yra skatinamas apgalvotai rinktis tas įtakas, kurios prisidėtų prie lietuviybės išlaikymo ir pilnos asmenybės ugdymo.

Lietuvių išsivija, ilgą laiką praleidusi gyvenamųjų kraštų kultūrų įtakoje, jaučia kaikiurių lietuvių tautą jungiančių elementų silpnėjimą. Aiškiausiai nykstantis elementas yra lietuvių kalba. Lietuvių kalbos išlaikymas bei puoselėjimas yra vienas svarbiausių ir esminių išsivijos uždavinių. Kalba, kuri yra nepaaimamas įrankis tautos vertybėms suprasti ir savintis, įgalina pilną asmens dalyvavimą tautos gyvenime. Lietuvių kalba įgalina esminius ryšius tarp tautiečių — tai išsibarsčiusios išsivijos vienytoja, tai tautos tarp išsivijos ir okupuotos Lietuvos.

Gyvenamojo krašto sąlygos verčia vis daugiau naudotis to krašto kalba lietuvių jaunimo veikloje. Tai būtina, stengiantis kuo daugiau jaunimo įjungti į lietuvišką gyvenimą. Tačiau gyvenamojo krašto kalbos vartojimas neturėtų būti įvedamas lietuvių kalbos sąskaita.

Skatiname gyvenamojo krašto kalbą naudoti kaip priemonę pritraukti lietuviškai nekalbančius jaunuolius ir dėti pastangas grąžinti lietuvių kalbos vartojimą. Tikime, kad per dvikalbį biškumą išsivijai atsiveria dvi kultūros, praturtinančios asmenybę ir praplečiančios jos akiratį.

Lietuvių kalba

Daug lietuvių kilmės jaunimo nekalba lietuviškai, ir jam yra ypač sunku užmegzti ryšius su kitų kraštų lietuvių kilmės jaunimu. Dėl lietuvių kalbos nemojimo tokio jaunimo nepasiekia informacijos lietuvių kalba.

Svietimas yra vienas būdas šiam trūkumui šalinti, tačiau jis nėra pakankamai išvystytas. Todėl prašome PLB švietimo tarybą atkreipti didesnį dėmesį į lietuvių kalbos mokymo priemones ir mokytojus. Prašome tarybą paskelbti žinias apie stipendijas ar kitokią piniginę paramą, skiriamą lietuvių kalbos studentams.

Kraštų LJS valdybos ragina-

mos įieškoti naujų būdų užmegzti ryšiams su lietuviškai nekalbančiu lietuvių kilmės jaunimu ir įtraukti jį į savo veiklą. Tačiau reikia nepasiduoti gyvenamojo krašto kalbos įtakai. Svarbu plačiau lietuvių kalbą vartoti.

Seima

Seima yra esminė bendruomenės dalis. Tautos ateitis priklauso nuo šeimos ir bendruomenės santykiavimo. Seimoje formuojami dvasiniai pagrindai ir kultūrinės vertybės, kurios puoselėja bendruomenę.

Labai didelę reikšmę turi pradinis šeimos vystymosi laikotarpis, kuriame didelės pastangos yra dedamos į materialines ateities užtikrinimą. Dažnai šiuo metu šeimos atitolsta nuo lietuviškos bendruomeninės veiklos. Jaunų šeimų nedalyvavimas lietuviškoje veikloje yra ypatingai skaudus ir žalingas. Skatiname jaunimo sąjungą įieškoti veiklos būdų ir formų jaunoms šeimoms priartinti prie lietuviškos veiklos, organizuojant talką auklėjimo problemoms spresti, organizuojant šeimų stovyklas ir panašiai.

Suprasdami jaunų tėvų sunkų uždavinį, auklėjant vaikus gyvenamojo krašto įtakoje, prašome PLJS valdybą, pasinaudojant jaunais lietuvių profesijonais, išleisti lietuviško tautinio sąmoningumo auklėjimo vadovėlių, tinkantį dabartiniam laikui.

Vis gausėja tautiškai mišrios šeimos. Ši tautos dalis dažnai perima tautos vertybes ir neturėtų būti šalinama iš lietuviško gyvenimo. Turime rasti vietą tautiškai mišrių šeimų nariams mūsų veikloje. Siekdami įjungti mišrias šeimas į lietuvišką gyvenimą, prašome kraštų LJS dėti visas pastangas įprasminėti ir palaipsniui pagyventi šių šeimų dalyvavimą savo veikloje, atsižvelgiant į jų norus ir interesus. Siūlome aktyviau įieškoti tokių šeimų ir suteikti joms informaciją apie lietuvišką gyvenimą.

Lietuvių spauda

Išsivijos lietuvių spaudos paskirtis yra būti laisvu pavergtos tautos balsu ir visa išsiviją jungiančiu elementu.

Skatiname lietuviškos spaudos bendradarbius siekti tautinės vienybės, informuojant, auklėjant lietuviškąją visuomenę bei vertinant idėjas ir įvykius. Mums rūpi, kad išsivijos spauda puoselėtų lietuvių kalbą ir vadovautų spaudos laisvės principais, objektyviai ir kritiškai svarstydama lietuvių išsivijos bei Lietuvos reikalus.

Pripažindami ir vertindami lietuviškos spaudos reikšmę išsivijų visuomenei, pageidaujame, kad joje būtų vengiama to, kas trukdo išsivijos tikslų įgyvendinimą. Objektivumo, tolerancijos, žinių apie Lietuvą stoka ir panašūs neigiami reiškiniai atbaido lietuvių jaunimą nuo išsivijos spaudos. Tačiau išsivijų jaunimas mažai domisi lietuvių spauda ir dėl persilpo lietuvių kalbos mokėjimo, nenoro savo darbu prisidėti prie jos tobulinimo spausdintu žodžiu.

Todėl siūlome PLJS valdybai rūpintis jaunimo leidiniu, kuriame būtų spausdinami straipsniai apie lietuvių jaunimo problemas bei interesus.

Prašome Lietuvių žurnalistų Sąjungą per Daužvardžio fondą sudaryti sąlygas žurnalistikos studentams ir lietuviškoje spaudoje besireiškiantiems jaunu-

liams susipažinti su lietuviškų laikraščių darbu. Siūlome tai daryti vasaros darbo ar aspirantūros būdu. Atsižvelgdami į tai, kad tik nuo mažens su lietuviška spauda susipažinęs jaunimas skaitys ir rašys lietuviškai, kreipiamės į PLB švietimo tarybą, prašydami ypatingą dėmesį skirti vaikų periodikai ir literatūrai.

Organizuota veikla

Tikime, kad, jungdamiesi į bendruomeninį gyvenimą, pasieksime daugiau negu veikdami pavieniui. Vieningai remdami bendruomeninės veiklos sritis, veiksmingiau pasieksime savo veiklos tikslų: Lietuvos išsivisinimo ir lietuviybės išlaikymo išsivijoje.

PLJS yra neatskiriama PLB dalis, todėl jaunimas, kuris veikia Sąjungoje, veikia ir Bendruomenėje. Tuo pačiu savo uždavinius vykdyti Sąjunga turi ugdyti tvirtą savo identitetą ir savarankiškumą.

Vertingos yra tos organizacijos, kurios savo veikla jaunimą suburia, jį auklėja, lavina bei vysto lietuvišką sąmoningumą ir ugdo tautinio priklausomumo jausmą.

Kiekvienas lietuvis jaunuolis yra brangus, todėl ypač turėtų būti stengiamasi pritraukti jį į lietuviškąją veiklą. Sąjungos uždavinys yra tiesti naujus kelius į organizuotą lietuvių gyvenimą, stengiantis pritraukti tuos, kurie yra toliau nuo jo.

Sąjunga raginama žadinti nutolusių lietuvių tautinį sąmoningumą. Sąjunga turėtų krepiti dėmesį į ankstyvesnių emigracijų lietuvių, siekti visų lietuvių išsivijos dalių suartėjimo. Sąjunga turėtų padėti naujai atvykusiems iš Lietuvos prisidėti prie lietuvių išsivijos gyvenimo, kuris tuo būdu praturtėtų.

Daugelį metų išsivijos veikla vyko lietuviškoje kolonijose. Dėl įvairių priežasčių šios kolonijos sklaidosi. Teritorinio glaudumo nykimas reikia atsverti kitais būdais.

Kreipiame specialų dėmesį į kaikiuriuose kraštuose bei paskirose vietovėse išsibarsčiusį jaunimą. Todėl:

1. prašome PLJS ribose veikiančius Europos vienetus bendro jėgom įieškoti galimybių suruošti metines Europos jaunimo stovyklas;

2. į IV PLJ Kongresą atvykę Pietų Amerikos atstovai, jausdami, kad reikia krepiti ypatingą dėmesį į veiklos koordinavimą ir ryšių palaikymą tarp Pietų Amerikos kraštų, steigia „Pietų Amerikos Lietuvių Jaunimo Komitetą“. Šis komitetas veiks PLJS rėmuose ir rūpinsis ta veikla, kuri yra bendra Pietų Amerikos lietuvių jaunimui. Raginame PLJS valdybą remti tą komitetą, kurio tikslas yra ugdyti šių kraštų bendradarbiavimą;

3. prašome PLJS ir PLB valdybas siųsti talkininkus į Australiją, kurie pasiliktu ten ilgesnį laiką, pvz. vienerius metus, susipažinti su Australijos LJ Sąjungos padėtimi ir pagelbėti jai vystyti stipresnę veiklą;

4. prašome JAV ir Kanados LJS valdybas sustiprinti skyrimų veiklą ir ištirti galimybes Šiaurės Amerikoje suruošti bendras jaunimo stovyklas ar ilgesnio savaitgalio suvažiavimus;

5. siūlome PLJS valdybai ištirti galimybes sudaryti jaunimui progą susipažinti su kitų kraštų lietuvių gyvenimu per keliones po įvairias lietuvių vietas. (Bus daugiau)

Tėviškės Žiburiai • 1979. X. 18 — Nr. 42 (1549) • psl. 5

Tautinės atgaivos diena

(Atkelta iš 1-mo psl.)

čiu Birgiolu. Progai pritaikyta invokacija skaitė St. Catharines lietuvių kapelionas kun. J. Liauba, OFM. Miesto vardu lietuvių pasveikino jo burmistras Roy Adams. Sveikinimo žodį svečiams angliškai, o lietuviams lietuviškai tarė gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidžinas, pranešdamas, kad pavergtoje Lietuvoje nepriklausomybės reikalaujantį memorandumą pasirašė 35.000 tautiečių; kad popiežiaus Jono-Pauliaus II palydoje JAV-se buvo vysk. P. Marcinkus ir prel. A. Bačkis; kad Vatikano delegatūros priėmimo Vašingtone dalyvavo ir Lietuvos atstovas dr. St. Bačkis, kuriam popiežius pareiškė kasdien meldžiasis už Lietuvą.

KLD dalyvius raštu sveikino VLIKo vardu K. Jurgėla, JAV Liet. Bendruomenės vardu — naujasios jos pirm. V. Kutkus, KLB Wellando apylinkės valdyba.

Pranešėjas dr. E. Birgiolas perskaitė raštą, skirtą Kanados min. pirmininkui J. Clarkui, kuriame primenama pavergtos Lietuvos byla ir žmogaus teisių pažeidimai.

Pagaliau scenon įžygiavo būrys jaunimo su Gabija Juozapavičiute-Petruskiene prieškalyje. Ji, kaip buvusi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos pirmininkė, padarė trumpą pranešimą, išreiškė savo padėką Sąjungos darbuotojams ir savo pareigas perdavė naujam PLJS pirm. Gintarui Aukštuoliui. Kaip simbolinę dovaną įteikė gaubli (globą). Taipgi ji pristatė KLD dalyvavusius naujusius PLJS valdybos narius — vicep. S. Cyvą, sekr. V. Masonytę ir narį L. Rimkų. Buvo pristatyta ir naujoji Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdyba: pirm. L. Beržinytė, vicepirm. G. Ignaitytė, R. Girdauskaitė, L. Cepas, A. Seškus. Gausios iškilmės dalyviai džiaugsmingai paplojo naujam jaunimo „valdžiai“.

Meninė programa

Koncertinę dalį sudarė solo dainos, tautiniai šokiai, choras Sol. J. Srubiškienė, akompa-

nuojama E. Krikščiūno, ribojosi lietuvių kompozitorių kūriniais. Sol. Vyt. Paulionis, atlikęs porą lietuviškų dainų, padainavo gana sudėtingą G. Verdi operos „Otello“ ariją, kurioje jis pasirodė žymiai pajėgesnis nei dainose. Jam akompanavo St. Gailėvičius.

Hamiltono „Gyvataras“ pasirodė scenoje tradicinio šaunu. Jo šokėjai G. Breichmanienės vadovybėje yra išlaikę savo sunkiai pralenkiamą lygį. Gyvatariečių šokiai buvo lengvi, žaismingi, preciziški, puikiai suderinti, bėgantys įvairiomis figūromis. Vienintelis dalykas, kurio trūko gyvatariečiams, tai — orkestras. Vienas akordeonistas (p. Deksnys), kad ir labai geras, negali atstoti šokiams reikalingo pakeliantio orkestro.

Vyrų choras „Aras“, diriguojamas sol. V. Verikailio, pasirodė kaip gerai suderintas vienetas, jautrus dirigento mostams ir patriotinėm dainom. Jis atliko šešias dainas. Klausytojams, atrodo, labiausiai patiko „Negerk, broleli, trečios“ (Vyt. Juozaičio). Choriui akompanavo muz. St. Gailėvičius.

Koncerto vainikavimui scenoje pasirodė trys chorai (Hamiltono AV, Prisikėlimo „Aro“) ir „Gyvataro“ šokėjai. Jungtiniam chorui dainuojant, akordeonistui grojant, gyvatariečiai atliko „Pradės aušrelė aušti“ ir „Subatėlė“.

Pažymėtina, kad sceninė programa ėjo sklandžiai be pertraukų, be sutrikimų, nors scena buvo mažoka ir choras su pianinu turėjo naudotis priecena.

Užbaigos žodį tarė KLB pirm. J. R. Simanavičius, išreiškdamas padėką KLD rengėjams, programos atlikėjams ir visiems takinusiems. Jis priminė, kad sidabrinė, t.y. XXV Kanados Lietuvių Diena sekančiais metais įvyks galbūt Toronte (dar nenutarta). Pagaliau visi šventės dalyviai, chorai ir šokėjai sugiedoję Lietuvos himną ir tuo būdu baigė XXIV Kanados Lietuvių Dieną. Visi skirstėsi namo, o programos atlikėjai ir šventės takininkai buvo pavalšinti vakariene Daugiakultūriame Centre. Bs.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odo, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Siuntiniai į Lietuvą - 1979

Patariame siųsti tik tai, kas paskutiniu laiku Lietuvoje pageidaujama ir naudinga.

Siuntinys nr. 2, 1979

Labai gera vyriški eilutei vilnonė angliska medžiaga — 3 m.; vilnonė angliska moteriškai eilutei medžiaga — 3 m.; vilnonė medžiaga suknėlei arba vakarinei suknėlei medžiaga (visos šios medžiagos gali būti įvairių spalvų); vyriški išsiginiai marškiniai; vyriškos arba moteriškos firmos „Levi“ arba „Wrangler“ džinsai (tik tokių Lietuvoje pageidaujama) ir trumpas sudedamas lietsargis vyriškas arba moteriškas.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis — \$312

Į šį siuntinį dar galima įdėti 8 svarus įvairių prekių. Medžiagos dar galima pridėti 4 m., 3 m. dirbtinio minko kailio arba ką nors iš žemiau išvardintų naudingesnių dalykų:

Aviakailiai, ilgi, vyriški arba moteriški, tikro kailio apikalkė,	
tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas.....	\$275.00
Dirbtinio minko kailis moteriškas apsiaustul.....	107.00
Jeans, Wrangler arba Levi Strauss.....	50.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis.....	42.00
Vyriškos arba moteriškos nailoninės kojines.....	4.00
Tights (kojinės-kelnaitės).....	5.00
Vilnonė gėlėta sknelė arba didelė nailoninė skarelė.....	15.00
Geresni marškiniai.....	18.00
Vyriški arba moteriški bateliai.....	45.00
Pulki suknėlei medžiaga.....	35.00
„Crimplene“ medžiaga suknėlei.....	25.00
Vilnonė eilutei medžiaga, vyrams arba moterims.....	70.00
Geresnė vilnonė medžiaga eilutei.....	100.00

Kartu su drabužiais galima siųsti šie maisto gaminiai: ½ sv. arbatos — \$5.00; ½ sv. kavos (necafe) — \$7.50; 1 sv. pupelių kavos — \$8.50; 1 sv. šokoladinių saldinių — \$8.50; 1½ sv. razinkų — \$2.50; cigarečių 40 — \$5.60.

Įvairūs kalkuliatoriai, stetoskopai ir kraujo spaudimui matuoti instrumentai siunčiami pagal susitarimą.

Sudarant savo nuožūria siuntinį, reikia pridėti \$38.50, persiuntimui.

Norime atkreipti klientų dėmesį, kad mes siuntinius tuojau išsiunčiame vos gavę užsakymą. Saskaitys prisunčiame tik pasiuntę siuntinius. Jas galima apmokėti paprastu čekiu.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausių paveldėtojų būdu.

BALTIC STORES LTD.

(Z. & V. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Telefonas 01-460-2592

THE PORTRAIT GALLERY

Lietuvis fotografas
Petras Žemaitis,

Specialistas portretų, vestuvinių ir vaikų nuotraukų. Įreminimai

ADRESAS: 31 King Street, Weston, Ontario (Market Place)
Tel. 249-3177, po 6 valandos vakaro 248-9564

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNASAI:

819. Leskauskienės, Onos atmin.	\$340
820. Pilipavičius, J.	100
821. Daukanto, Augustino atmin.	100
822. Salkauskio, Algirdo atmin.	335
823. Juodišaus, Vytauto atmin.	436
824. Peitkaus, Viktoro vardui įamžinti	100
825. Bagdonas, Vladas	100
826. Priselaitis, Antanas	100
827. Vaitonytės, Ginos Elenos atmin.	800
828. Obarškis, Antanas	100
829. S. St. Marie Liet. Medž. ir Mešk. Kl. "Briedis"	200
830. Breichmanienė, Genovaitė	100

ĮNASŲ PAPILDYMAI:

23. KLB Otavos apylinkė	iki \$4400
94. Siurnos, Domas ir Ona	700
98. Prisikėlimo parapijos kredito koop.	1200
113. Rimšaitė, J. dr.	200
156. Narkevičius, Vincas	500
188. Toronto Medž. ir Žukl. Kl. "Tauras"	200
396. Strelito, Viktoro test. palikimas	290
410. Žilvičio, Prano atmin.	296
441. Kazukonis, Bronius	1000

Praėjusią vasarą Torontė neteko brangių tautiečių.

Tauris lietuvis ir motinos ONOS LESKAUSKIENĖS atsisakymas su šeima ir draugais atžymėti jos vardą įrašymu KLF. Aukomis prisidėjo: J. J. Ignatavičius, A. V. Kežinaičiai, J. V. Laurinavičiai, J. Bersėnas, ir šeima, A. J. Didžbaliai, J. Morkūnas, V. Melnykas, A. R. Simanavičiai, E. Čuplinskai, J. Bleizgali, J. Žiurinskis, J. Stravinskis, L. Skripkutė, M. V. Leparskai, I. L. Leparskai, J. V. Plečkaitis, S. A. Viskontai, K. Lukošius, V. K. Gapučiai, V. Jurgulienė, V. M. Simanavičiai, O. Indrelėnė, O. Kirvaitienė, S. Valickis, A. J. Bersėnas, S. Sakalas, G. Smolskis, K. Yurkštas. Lūdišose valandose dukras — I. Morkūnienė, V. Simanavičienė, O. Svarinskienė, sūnus — Napoleonas ir Jurgis Leskauskus nuosirdžiai užjaudami.

A. A. architektas ALGIRDO SALKAUSKIO atminimui jo artimieji įrašė KL Fonde. Aukomis prisidėjo: žmona Natalija, sūnus dr. Stasys, dr. S. Novosickis, dr. A. S. Pacevičius, S. Simoliūnas, E. Čuplinskis, V. Balnys, B. Baranauskas, F. Kupčiūnė, K. B. Lukošis, K. K. Jonys, O. Navasaitis, L. M. Garbačiauskai, A. A. Masioniai, K. Kalendros, S. Gričaliūnai, A. Sakas, M. Meliūnas, E. Slekys, A. Valienė, L. Tamošauskas, J. R. Simanavičius, S. A. Čipliauskas, P. Ščepavičius. Nuolanki užuojauta pasilikusiai žmonai, dukrai ir sūnui.

AUGUSTINO DAUKANTO šviesų prisiminimui pareikšdami, aukojo Fondui: J. Bersėnas, A. Cepaitis, J. Prišas, P. Žulys, Z. R., A. Basalykas, A. Gobelis, A. Stungury, A. Zalagėnas, P. Jakubauskas, V. Kryžanauskas, S. Bersėnaitė, S. Jokubauskas, E. Balytėnė, E. Šventickienė, J. Vaskela, I. Kamaitis, X.Y. Pasilikusiems giminėms linkime stiprybės.

Staynerio gyventojas VYTAUTAS JUODISIUS išėjo nebegrižtamai. Jo prisiminimui artimieji draugai, kaimynai ir pažįstami savo aukomis įrašė jo pavardę į KL Fondą. Aukomis prisidėjo: T. A. Sekonai, A. A. Masioniai, M. L. Garbačiauskai, M. P.

Stiprinti švietimą

XIII Mokytojų Studijų Savaitės dalyvių nutarimai

1. JAV ir Kanados XIII Mokytojų Studijų Savaitės, įvykusios 1979 m. liepos 8-15 dienomis Kennebunkporte, Maine, dalyviai, apsvaistę neseniai Lietuvoje paskelbtą ir įsakytą vartoti pakeistą iki šiol buvusią bendrinės lietuvių kalbos rašybą, nutarė prašyti Lituanistikos Instituto peržiūrėti reformuotą rašybą, nutarti, kas mums priimtina, ir pasirūpinti pakeistos rašybos vadėlio išleidimu, kad mūsų mokyklos, spauda ir visuomenė galėtų šios rašybos laikytis.

2. Kadangi šeima yra svarbiausias lietuvių gyvenimo veiksnys, prašyti JAV ir Kanados LB švietimui vadovaujančias institucijas paraginti visas lituanistikos mokyklas ir LB apylinkes organizuoti paskaitas bei diskusijas jaunoms šeimoms lietuviškojo auklėjimo temomis ir visais galimais būdais talkinti tėvams ugdyti lietuvių savo vaikuose.

3. Suprasdami Čikagos Pedagoginio Lituanistikos Instituto vaidmenį, prašyti mokytojų lituanistikos mokykloms, prašo Instituto vadovybę peržiūrėti savo programas bei suaktyvinti akivaizdinio ir neakivaizdinio skyrių studijas, o švietimo tarybą ir Lietuvių Bendruomenę prašo Instituto vadovybės pastangas visokeriopai paremti.

4. Prašyti centrinės švietimo institucijas įpareigoti lituanistikos mokyklas, kurios dar nėra to padariusios, įsteigti lietuvių kalbos klases lietuviškai nekalbantiems vaikams ir jauniems žmonėms. Prašyti mokytojų lituanistikos mokykloms, prašo Instituto vadovybę peržiūrėti savo programas bei suaktyvinti akivaizdinio ir neakivaizdinio skyrių studijas, o švietimo tarybą ir Lietuvių Bendruomenę prašo Instituto vadovybės pastangas visokeriopai paremti.

5. Prašyti JAV LB švietimo tarybą ir Kanados švietimo komisiją imtis iniciatyvos suorganizuoti suaugusiųjų lietuvių kalbos kursų angliškai kalbančioms, bendradarbiaujant su Lietuvos vyčiais, kur sąlygos leidžia.

6. Prašyti centrinės švietimo institucijas užmegzti ryšį su Lituanistikos Instituto psichologų sekcija, per kurią būtų galima pasinaudoti psichologų talka, ruošiant vadovėlius, studijų savaites, paskaitas. Išsirtina galimybės paruošti lietuviškųjų vertybių pratimus, naudojantis naujausiais psichologiniais duomenimis.

7. Išklausę lietuvių kalbos seminarą ir įsitikinę nuolatinio lietuvių kalbos tobulinimosi svarba, mokytojų studijų savaitės dalyviai kviečia visus lituanistikos mokytojų mokytojus skaityti lietuviškuose žurnaluose dedamus lietuvių kalbos skyrius, pvz. "Laiškuose Lietuviams".

8. Padėkoti JAV ir Kanados Lietuvių Fondams ir Lietuvių Bendruomenių vadovybėms už suteiktą finansinę paramą lituanistikos švietimui bei prašyti tą paramą, pagal galimybę, didinti.

Nutarimų komisija: Stasys Rudys, pirmininkas Nariai: T. Gečienė, Br. Juodeklis, A. Rinkūnas, kun. J. Vainys, SJ. Kennebunkport, 1979. VII. 14

Juozačial, J. Pikšilingienė, Astrauskas, A. I. Pakarnas, S. M. Vasilauskas, J. P. Gorkilai, J. Jonaitienė, O. L. Čpanavičiai, M. F. Norėlis, M. Maslulytė, A. S. Medellai, B. C. Pakšiai, A. J. Pukai, J. E. Lukošūnai, V. A. Karauskai, S. O. Dačka, J. J. Sarūnai, P. Gulbinskas, Z. O. Girdauskai, P. Bacevičius, J. Urbonas, P. Jakubauskas, J. Bersėnas ir šeima, B. Ščepanavičius, J. Prišas, A. Cepaitis, Al. Banellis, A. Seliokas, N. Uogintas, V. Skrinaskas, P. Raudys, Iz. Girdzijskas, J. Stravinskis, A. E. Selmys, V. J. Simanavičiai, P. Bersėnas, J. Morkūnas, Vyt. Banellis. Fondo užuojauta žmonai ir artimiesiems.

Hamiltono lietuviai, ypač jauni, pergyvendami skaudžią GINOS-ELENOS VAITONYTĖS mirtį automobilio nelaimėje, savo aukomis įrašė jos vardą Fonde. Aukojai: J. Krištolaičiai, J. Didžbaliai, J. Bersėnai, R. T. S. Mazza, D. Rubinstein, A. T. Bildai, P. Krivinskienė, F. Kalmantavičius, F. M. Matulicz, S. Panavičienė, A. Dudonis, E. E. Kudaba, K. A. Bungarda, F. Urbaitis, J. Gubis, V. Morkūnas, E. Simon, B. Miliūšius, A. Patamsis, A. K. Žilvitis, J. Kafemėkas, K. Meškauskas, A. J. Mikšiai, R. Geldukytė, V. Adamonis, C. Chomanskis, A. Andriukaitienė, J. Steiblys, A. M. Gavis, R. Loiskandl, J. Marino, L. S. Peltz, M. Hebert, F. Grell, F. Tarvydas, H. Muliūnis, J. Jakienė, D. Laureckienė, B. Stonkus, B. Constanza, W. Forbes, J. Kšivickis, D. Dikienė, I. Kronas, M. Raupėnas, J. Valevičius, M. Karlauskas, P. Gužas, M. ir M. Zbar, A. Silgalis, V. Markevičius, M. Borusa, B. Šopys, V. Leparskas, L. Kriauciūnaitė, S. Rakšty, J. E. Mažulaitis, B. Lauskienė, P. A. Krakaičiai, O. Dramantas, G. Dramantas, p.p. Vaitonai. Šiose skausmo valandose užjaudami tėvus ir artimuosius.

Delhi-Tillsonburgo apylinkė neteko gero kaimyno ir mielo lietuviu PRANO ŽILVICIO. Draugai ir pažįstami mirusio prisiminimui savo aukas paskyrė KLF. Fondui: A. Augustinavičius, K. Ratavičius, P. Augaitis, V. Zadruskis, P. Laureckas, A. Banellis, V. Miceika, B. B. Dirsė, A. Kairys, R. J. Jurkūnai, St. Jakubickas, V. Garnellenė, D. Žlogas, G. E. Rugienis, L. M. Garbačiauskai, P. Vindas, P. Pekarskienė, S. Jakubilius, J. Lukšys, V. A. Čuplinskis, S. Beržinis, B. Gudinskis, S. Liaudinskis.

Seikiname visus naujus narius ir dėkome visiems, papildžiusiems savo įnašus. Išskirtina padėka priklauso Otavos apylinkės įgaliotiniui A. Paškevičiui, kuris kas antrą trečią mėnesį vis padaro papildymą Otavos apylinkės vardu. Nuosirdi padėka priklauso Hamiltono SLA 72 kuopai ir jos pirmininkui J. Sarapnickui, kurio pastangomis įrašomi mūsų tautos kovotojai už tėvynės laisvę — kenciantys Sibiro taigose ir žūstantys už tėvų žemę Lietuvą.

Mieli lietuviai, neužmirškime savo pareigos Tėvynei. Mes jai esame skolingi. Tad neužmiršk Kanados Lietuvių Fondo ir neatidėliodamas stok į narių eilę: kur du stas, visados daugiau padarysi! Daugelis atsimena, kad Amerikos lietuvių dovanavo Lietuvai Laisvės varpą. Sutiksime, kad prispaudėjai tikriausiai tą Laisvės varpą bus suaukinę. Ar mums nereikės naujo varpo dovanoti savo mielai Tėvynei? Ji bus laisva, bet visi turime prisidėti.

KLF VALDYBA

Klovų šeima, be kurios neapsieina lietuviškieji renginiai Veneculoje

Veikėja ir degtukų rinkėja

30 metų Veneculos Lietuvių Bendruomenės veikloje

ALEKSANDRA VAISIŪNIENĖ

Mūsų kolonijos narei Janinai Klovienėi suėjo 30 metų Bendruomenės veikloje. Jos sūnus ir duklė — taip pat veiklūs Bendruomenės darbuotojai nuo pat vaikystės.

Nors labai sunkus buvo įsikūrimas Veneculoje, bet žemaitė Janina nepabūgo. Uždarbiai, atvažiavus į Veneculą, buvo labai maži, todėl keturių narių šeimai teko susispaudus gyventi.

J. Klovienė-Vizgirdienė gimė Rygoje. Į Lietuvą grįžo 1913 m. Jos senelė buvo Komaraitė, kilusi iš Komarų šeimos. Janinos tėvai, grįžus į Lietuvą, pirmuosius metus gyveno kaime prie Plungės. Jos motina mokėjo 6 svetimas kalbas; apylinkės gyventojų buvo išrinkta seniūne. Atsikrausčius į Plungę, vertėsi siuvėjos — modistės amatu.

1932 m. ištekojo už prekybininko Romano Klovos. Duklė Jadvyga gimė Lietuvoje. Iš Lietuvos teko pasitraukti du kartus. 1940 m. pasitraukė į Vokietiją, bet 1941 grįžo į Lietuvą. 1944 m. liepos mėn. su 10 kitų tautiečių žvejų laivu išplaukė Švediją. Kelionė buvo nepaprastai sunki, nes kilo didelė audra. Begyvenant Švedijoje, gimė sūnus Romas.

Duklė Jadvyga su broliu Romanu nuo jaunų dienų dalyvavo lietuvių jaunimo veikloje. Jadvyga valstybiniame Veneculos universitete baigė farmakologijos mokslą ir jau keliolika metų vadovauja prekybinei vaistinėi. Brolis Romas perėjo į prekybą.

Bendruomenės veikloje Jadvyga jau keliolika metų vadovauja tautinių šokių grupei. Karako lietuvių valdyboje du kartus buvo perrinkta pirmininkės pareigoms, taip pat buvo Veneculos Lietuvių Bendruomenės centro valdyboje. Šiuo metu yra Karako apylinkės valdyboje iždininkė. Nuo įsteigimo Veneculos Lietuvių Savišalpos Fondo yra jo iždininkė. Penkerius metus buvo vyr. skautė ir trejus metus skautų vadovė. Jau 20 metų ji savo lėšomis šelpia vieną invalidą tautietį ir jį globoja.

J. Klovienė iki šios dienos yra mūsų kolonijos ašis, apie kurią sukasi jaunimo ir Bendruomenės veikla. Joks parengimas neapsieina be jos. Ji viską suorganizuoja, reikalui esant ir maistą pagamina, pardavinėja, jaunimui padeda reikalus susitvarkyti ir Bendruomenės išduoti pajamas suorganizuoja. Po būviam pasibaigęs, su tūščiais puodais ir dubenimis grįžta namo.

9. Mokytojų studijų savaitės dalyviai reiškia pagarbą tėvams, leidžiantiems savo vaikus į lituanistikos mokyklas ir jas išlaikantiems.

10. XIII mokytojų studijų savaitės dalyviai reiškia nuosirdžią padėką JAV LB švietimo tarybai ir Kanados švietimo komisijai už šios studijų savaitės surengimą ir savaitės vadovui Antanui Masioniui už jos sekmingą pravedimą.

Nutarimų komisija: Stasys Rudys, pirmininkas Nariai: T. Gečienė, Br. Juodeklis, A. Rinkūnas, kun. J. Vainys, SJ.

Kennebunkport, 1979. VII. 14

Vasario 16 gimnazija iš tolo

AURELIJA BALASAITIENĖ

Kai mano 12 metų sūnus, pasiskaitęs oficialios informacijos spaudoje apie Vasario 16 gimnaziją ir užsikrėtęs mano kelionės po Europą entuziazmu, griežtai pareikalavo išsiunčiamas į Vasario 16 gimnaziją vieneriems metams, aš to nesvarsčiau rimtai. Tačiau rudenio, pamiršus visas diskusijas, jam aplankius visas jaunimo stovyklas, — iš naujo kilo tas klausimas. Po ilgų ginčų ir pasikalbėjimų Rimukas, lydimas šeimos bičiulio, išvyko į tolimą kelionę.

Spaudoje skelbimai, kurie paprastai rodo vasaros metu, skatinantys lietuvišką jaunimą vykti į Vasario 16 gimnaziją, praslenka pro skaitytojų akis beveik nepastebimai. Dėlto gimnazijoje iš JAV ir Kanados yra vos apie 10 moksleivių.

Nežinojau apie tą gimnaziją daug ir aš pati, tik tiek, kiek patvirtau iš oficialių spaudos žinučių, iš gimnazijos atstovų informacinių lapelių ir gimnazijos administracijos laiško, informuojančio, kokiomis sąlygomis ir į kurią klasę mano sūnus galėtų būti priimtas.

Siandieną, daugiau kaip po mėnesio, skaitau laiškus, žiūriu į nuotraukas ir darau išvadas iš pasakojimų žmogaus, kuris mano sūnų nulydėjo į gimnaziją vieną dieną prieš mokslui pradedant ir joje dar lankėsi prieš grįždamas į Klevelandą po 10 dienų mokslui prasidėjus.

Gimnazijos patalpos ir mergaičių bendrabutis, personalas ir maistas — be priekaištų. Berniukų bendrabutis, kuris įrengtas seniausioje gimnazijos pastate, t. y. pačioje Schloss Rennhof pilyje, yra senas, menkai prižiūrėtas, gerokai apleistas, reikalingas skubaus remonto. Tarnautojų dėka visdėlto prieita prie tvarkos. Iš JAV ar Kanados atvykusiam jaunam lietuviui daug kas neįprasta: tvarka, laikas, gyvenimo patogumų trūkumas (televizijos, kino teatrų), drausmė. Mokslo reikalavimai turėtų turėti teigiamos įtakos. JAV viešųjų mokyklų sistema, ilgą laiką praktikuojanti metodą, kuris reikalauja, kad didesnės dalis mokymosi vyktų mokyklos valandų metu, nepratina mokinių prie darbo ir pamokų disciplinos. Vasario 16 gimnazijoje pamokų krūvis didelis, prisideda dar vokiečių kalba, kuria pakaitomis su lietuvių kalba dėstomi kai kurie svarbūs dalykai, kaip matematika ir kiti tikslieji mokslai.

Aplinka graži. Netoliese, tik perėjus skersai kelią, jaunimas turi progos aplankyti "pizzas" ir ledų krautuvėlę, joje pažaisti automatiškoms žaidimų mašinoms. Pati mokykla yra moderni ir graži, pastatyta didžiuliam parke.

Gimnazijos vadovybė, kurią šiuo metu papildė naujas reikalų vedėjas iš Kanados K. Baronas, turėtų pasistengti, kad mokykla susidomėtų S. Amerikos ir Australijos lietuvių, siųstų ne tik finansinę paramą, bet ir daugiau mokslievių. Reikia įtikinti tėvus mokyklos dėstomų dalykų vertingumu, trijų kalbų dėstymu ir tuo, kad gimnazija pagėgia išauginti ne vien visapusiškai išsilavinusius jaunus inteligentus, bet ir susipratusių lietuvių.

Direktorius V. Natkevičius, reikalų vedėjas K. Baronas, Vokietijos LB reikalų vedėjas, bendrabučio vedėjas p. Smitienė ir V. Lemkės asmenyse tėvai gali rasti pasižymėjusius pedagogus ir administratorius nuotakas, kurioms palaikyti reikia ne vien žodžių, bet ir veiksmų. S. Amerikos lietuvių yra pratę prie turtingos reklamos, priklausios informacijos ir nuolatinio idėjos ar reikalo priminimo. Vasario 16 gimnazijos vadovybė turėtų rimtai atkreipti dėmesį į naujų mokinių telkimą. Tam reikėtų asmens, kuris ne tik būtų įsitikinęs gimnazijos tinkamumu, bet ir mokytų gimnaziją pavaizduoti konkrečia forma. Siuntimas mylimos dukros ar sūnaus anapus vandenyno nėra toks jau paprastas reikalas. Ir kyla mintys ne vien dėl mokslo, bet ir dėl gyvenimiškų smulkmenų, kaip maistas, patalpos, prausyklos, medicininė pagalba, skalbykla, kirpykla ir pan.

Berniukų bendrabutis nėra gerame stovyje, nes Vokietijos vyriausybė, iki šiol finansavusi laikinųjų modernių pastatų statybą, toliau remti atsisako dėl moksleivių trūkumo. Iš kitos pusės, moksleivių trūkumą gali

pateisinti nepatenkinamos kokybės patalpos. Kaip tą problemą išspręsti?

Šių eilučių autorė, suinteresuota gimnazijos gerove, kreipiasi į abi puses: į gimnazijos vadovybę propagandai pagyvinoti ir į S. Amerikos bei Australijos lietuvių tėvus tos gimnazijos egzistencija konkrečiau susi-

domėti. Nėra abejonės, abiem pusėm stengiantis toji lietuviška institucija gali tapti įtakingu lietuvių židiniu ir lietuviško jaunimo auklėtoja. Tai vienintelė lietuviška gimnazija laisvajame pasaulyje, kur lietuvių vaikai gali augti Vakarų kultūros prieglobstyje ir lietuviškos aplinkos atmosferoje.

Prie Vasario 16 gimnazijos rūmų V. Vokietijoje. Iš kairės: ūkio reikalų vedėjas A. VERSELIS, kuratorijos pirm. KUN. A. BERNATONIS, gimnazijos reikalų vedėjas K. BARONAS

Du klausimai laikraščio skaitytojui:

1. Ar esate Kanados Lietuvių Fondo narys?
2. Ar žinote, kad įnašai į Kanados Lietuvių Fondą atleidžiami nuo pajamų mokesčio (income tax)?

Kas Tautos Fondui aukoja,

TAS UŽ LIETUVĄ KOVOJA.
KAI TESTAMENTĄ RAŠYSI,
IR LIETUVĄ PRISIMINK —
NORS DALELĘ SAVO TURTO
TAUTOS FONDUI UŽRAŠYK —

Tautos Fondo Toronto atstovybė

Naujas lietuvių kelionių biuras

Simon's
Travel Service
kviečia
keliauti kartu!

1979

SVENTĖS SU ARTIMAISIAIS LIETUVOJE:
gruodžio 20 — sausio 3 d. Vilnius — Ryga
Kaina tik \$1199.

Skubėkite užsisakyti vietas!

1980

Vilnius —	kovo 15-23
Vilnius —	spalio 3-11
Vilnius —	lapkričio 3-11
Vilnius — Paryžius	gegužės 23 — birželio 9
Vilnius — Leningradas	birželio 21 — liepos 5
Vilnius — Varšuva	birželio 21 — liepos 5
Vilnius — Muenchenas	rugpjūčio 9-23

13 dienų su giminėmis!

Vilnius — Ryga	kovo 28 — balandžio 11
Vilnius — Ryga	balandžio 20 — gegužės 4
Vilnius — Ryga	birželio 23 — liepos 7
Vilnius — Ryga	liepos 12-26
Vilnius — Ryga	rugpjūčio 1-15
Vilnius — Ryga	gruodžio 22 — sausio 5, 1981

Kelionių ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba. Mūsų biuras sutvarko ir visus dokumentus, reikalingus išskaitimams vizitui.

Tel. 537-3060 arba 532-8772

2385 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1X2

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID

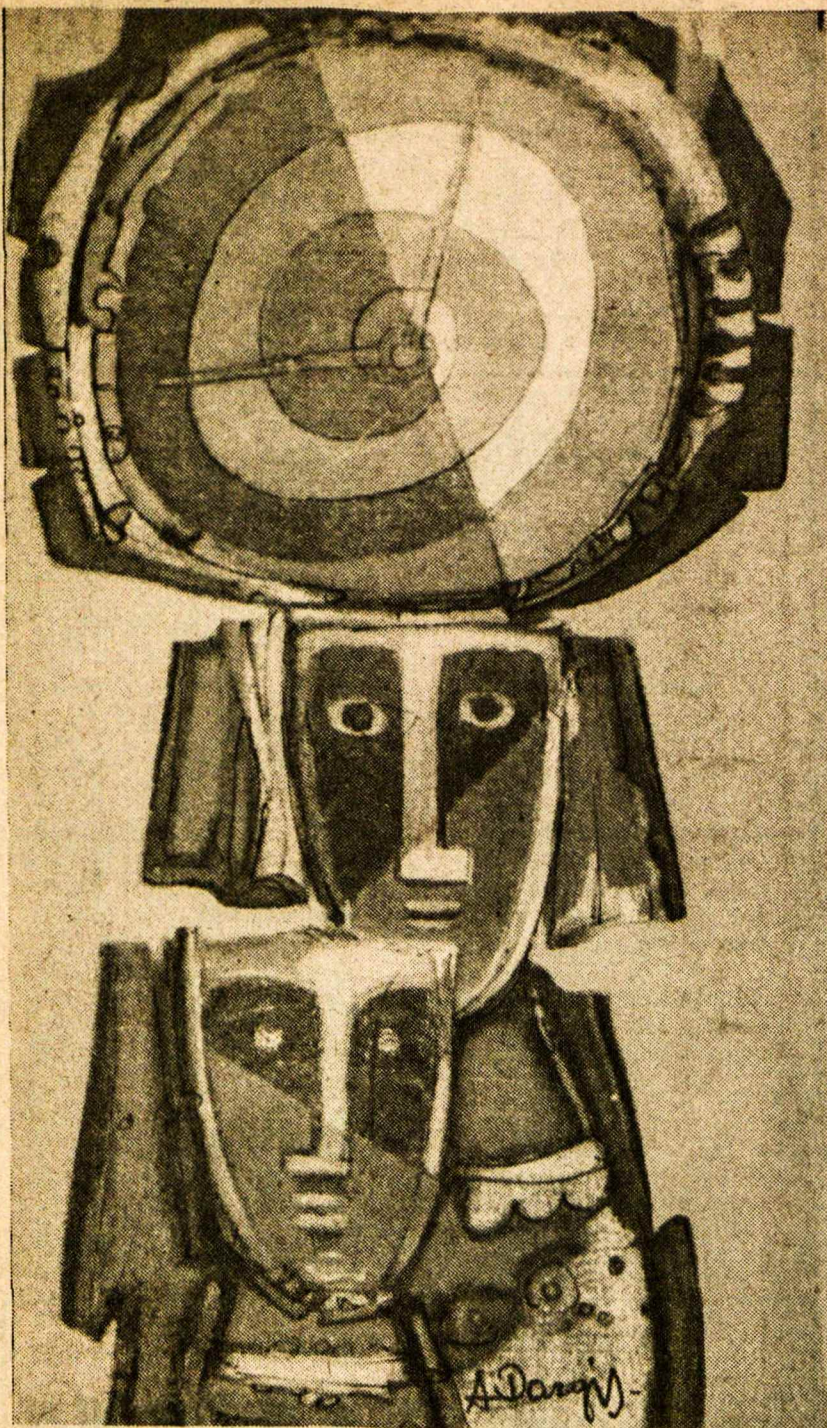
1586 Bloor Street West,

Toronto, Ont. M6P 1A7

(prieš Lietuvį Namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Dail. ALFONSO DARGIO kūrinys, pavadintas "Kompozicija" ir primenantis laiko slinkti. Jo dailės darbų paroda įvyks spalio 20-21 dienomis Prisiškėlio parapiljos salėje Toronte drauge su rašytojo Jankaus knygos sutiktuveimis

Beletristinė istorija

Kelios pastabos apie Stasio Maziliausko knygą "Merkelis Giedraitis ir... jo ypatingieji laikai"

PR. NAUJOKAITIS

Neseniai iš spaudos išėjo labai įdomi, lengvu stiliumi parašyta knyga, skirta Vilniaus universiteto keturių šimtų metų sukakčiai "Merkelis Giedraitis, Zemaičių vyskupas, kunigaikštis, Vilniaus akademijos praeitorius ir jo ypatingieji laikai". Jos autorius St. Maziliauskas yra gerai susipažinęs su to laikotarpio istorija, teologija, ypač dramatinio XVI š. Lietuvos ir Europos politika bei kultūra.

Autorius pirmiausia skaitytąją nuveda į kunigaikščio Merkelio Giedraičio tėviškę, supažindina su tėvais ir protėviais, su Giedraičių vaidmeniu Lietuvos istorijoje. Graži tėviškės gamta, istoriniai prisiminimai ugdė birstančio jaunuolio Merkelio protą ir širdį. Paskui Merkelis patenka į renesanso atgaivintą Vilnių, į Lietuvos kanclerio rūmus ir į valdžios įstaigas. Trumpam studijuoti išvyksta į naujai įsteigtą protestantišką Karaliaučiaus universitetą.

Vilniuje jau veikia protestantizmo apaštalai: Abraomas Kulvietis, Stanislovas Rapolionis, Jurgis Zablockis ir jų įsteigtoji mokykla. Žinoma Vilniuje ir Viduklės bajoro Bilevičiaus Zemaičio įsteigta augštesnioji mokykla. Jurgis Zablockis tapo net artimu Merkelio mokytoju, jo palydovu vykstanti į Vakarų Europos universitetus studijuoti.

Abraomo Kulviečio Vilniuje skelbiamos Liuterio tezės jaudina, audrina Vilniaus visuomenę. Ir pats Merkelis toje religinėje dramoje aktyviai dalyvauja.

Su protestantizmo platinimu glaudžiai yra susijęs ir pirmosios lietuviškos knygos išleidimas Karaliaučiuje. Šviesusis Vilniaus vyskupas Valerijonas Protasevičius mato protestantizmo pavojų katalikybėi. Jo rūpesčių atkvičiami jėzuitai, įsteigiama kolegija, greit tapusi akademija ir universitetas.

Nors Merkelis ir viliojamas perspektyvos Vilniaus kanclerio įstaigoje tapti žymiu veikėju, bet jis labiau vilioja mokslas, platesnio pasaulio pažinimas. J. Zablockio lydimas, 1560 m. rugpjūčio mėnesį jis išvyksta studijuoti į Tuebingeno universitetą. Protestantizmo idėjos jau buvo užkrėtusios ir V. Europos universitetus. Merkelis tačiau tas idėjas vertino kritiškai — neviską priėmė į širdį bei protą.

Čia isiterpia ir romantiškas epizodas apie Merkelio draugystę su simpatiška Hildegarda, galėjusia pakreipti būsimąjo vyskupo gyvenimą visai kita vaga. Dar studijas gilino Leipcege

ir Wuertenberge. Studijavo filosofiją, teologiją, ypač pamėgo teisės studijas. Atrodė, lyg ruošėsi atsakingam darbui valdžios įstaigose.

Artima draugystė su Vilniaus vyskupu V. Protasevičium Merkelį Giedraitį netrukus pakreipė į kunigų seminariją ir į įsijungimą į kovą su protestantizmu. Geras protestantizmo pažinimas toje kovoje tapo geru ginklu. Vyskupo V. Protasevičiaus rūpesčiu Merkelis Giedraitis įšventinamas vyskupu ir gauna valdyti didelę Zemaičių vyskupiją, kur tuo metu protestantai atiminėjo katalikų šventoves ir jau baigė įsigalėti visame krašte. Naujas vyskupas sumaniai telkė kovos šalininkus, pasinaudojo ir žymiojo kanoaniko Mikalojaus Daukšos talka bei sugebėjimais. Teisinės žinios praverė vyskupui ir atgaunant prarastas šventoves per teismus. Autorius nenutylia ir Merkelio Giedraičio nesėkmių.

Veikalas taip įtaigiai parašytas, kad Merkelio Giedraičio asmuo spindi visomis žmogiškos mis spalvomis. Būsimąjį vyskupą bremdantis, mokslas, veikla Vilniuje ir Zemačiuose ryškina mįlės plačiame istoriniame fone. Autorius, matyt, gerai yra išstudijavęs audringojo XVI š. idėjas, veikėjas, politines linkmes. Knygoje sutinkame ir paskutinįjį jo įgailatį karalių Žygimantą Augustą, ir šviesųjį vengrų kilmės karalių Steponą Batorą, ir Vilniaus universiteto steigėjų, ir jo priešin. Susitinkame ir su šviesiais vilniečiais — Augustinu Rotundu, Andriumi Volanu, didikais Radvilais, Zemaičių Katkevičiais. Savo įtaką Giedraitis išgelbsti Lietuvą ir nuo naminio karo, sutaičydamas amžiną priešus — Radvilus ir Katkevičius.

Veikalas parašytas lengvu beletristiniu stiliumi: su gausybe gyvų dialogų, taiklių charakteristikų. Pasitaiko net lyrinio bruožu, puikių gamtos vaizdų, surištų su veikėjų nuotakomis.

Stai viena gamtos aprašymo detalė, gal kiek ir pristabdanti veiksmą, bet reikalinga nuotakai sudaryti: "Tai buvo jau gerai įsibėgėjusio pavasario rytas. Toks pilnas gyvumo, pažadintas atbudančios gamtos naujam gyvenimui. Dangus taip skaidriai mėlynas ir šviežiai švarus, jog net pūkiniai debesėliai nebeišdrįsta arčiau pasimaišyti — tik toli horizonte, eilėmis susirikiavę ir vienas kitą sudrausdami, laikėsi nuožaliai, lyg ir stebėjęsi naująją gamtos pergalę..." (19 p.).

Taigi autorius yra atlikęs gražų darbą, atskleidžias XVI

Laukiniai neturi universitetų

Vilniaus universitetas ten buvusių ir nebuvusių akimis

NINA GAILIONIENE

Sekmadienis. Rugsėjo 9 d. Po ilgą lietu ir neįprastų vėtrų Connecticut nušvito saule ir rudeniška giedra. Vaikus ir anūkus išgabėję prieš savaitę į mokyklas, tėvai ir seneliai patys iškilo iš namų prisiminti savo mokslo dienų — paminėti seniausios Lietuvos mokyklos — Vilniaus universiteto. Jei ir ne Lietuvoje, tai bent lietuviškoje aplinkoje — Nekaltai Pradėtosios Marijos vienuolijos sodyboje, Putnam, Conn.

Minint suktąjį, kalbama apie suktaktvininką. Kun. dr. Valdemaras Cukuras, laikydamas šv. Mišias, savo pamokslą įjungė į dienos programą, pasidalindamas išpūdziais iš savo trijų kelionių į Vilnių.

Pirmą kartą jis aplankė Vilniaus universitetą 1939 m. Vilnius buvo neseniai atgautas, o jis pats tik prieš pusantį metų įšventintas kunigu. Jo atmintyje paliko šv. Jono šventovė, kurioje jį sutiko visados besišypsantis kun. Alfonsas Lipnūnas, universiteto kapelionas.

Lankydamasis 1973 m. universiteto šventovę rado uždarytą. Prie jos, universiteto kieme, susispietę keliasdešimt studentų širdį ir diskutavo vėliausia lietuvišką poeziją. Religinis Vilniaus universiteto žibintas buvo užgesintas, bet tautinis dar švietė.

Patį liūdniausią vaizdą kun. C. parsivežė iš viešnagės Vilniuje šią vasarą. Universiteto kiemas apleistas. Pilnas seno lauro ir statybinių medžiagų likučių. (Matyt, būta statybos ar remonto).

Kun. dr. Cukuras palygino V.U. su senu Lietuvos žuolu. Žuolas ne tik pats išsilaiko šimtmečiais, bet išauna iš savo gilių žuolukus. Tokį jauną akademinį atžalyną — lietuvišką, patriotišką ir pasiaukojusį savo tautai — jam pačiam teko sutikti.

Pamokslą baigė paskatinimu Mišių aukoje jungtis su tautiečiais, kaip tik tomis dienomis spūdiusiais į Siluvos atlaidus.

Valgant priešpiečius, pasirodė, kad bent 80% dalyvių buvo iš Hartfordo. Minėjimo eigoje paaiškėjo ir kodėl taip buvo.

Minėjimą pradėjo kruopščiai atseikti ir tiksliai parinktu žodžiu Albina Lipčienė, Lietuvių Bendruomenės apygardos pirmininkė. Minėjimų vadovavo Zita Dapkenė, LB apygardos kultūrinį reikalų vadovė. Iškilmės dalyvių pasveikino LB centro vardu Baly Raugas, LB krašto valdybos vykdomasis vicepirmininkas. Minėjimo programą įreikordavo Algimantas Dragūnėvičius, LB apygardos vicepirmininkas. Dr. Juozas Kiaučius, LB Putnamo apylinkės pirmininkas, atsisveikino minėjimo pabaigoje. Taigi, minėjimą rengė LB apygarda su spritusi movens Hartforde. Tadėl minėjime dalyvavo apie 200 hartfordiečių.

Prisiminate pasaką apie mergaitę, piktos raganos užkerėtą? Kerai subjaurojo tik mergaitės išvaizdą, bet nepasiekė jos garbios sielos. Todėl vos tik mergaitė išstardavo žodį, gėles žiedas iškrisdavo iš jos lūpų.

Zitos Dapkenės elegantiška išvaizda rodo, kad piktą raganą niekada nebuvo prie jos pridėjęs pirštis. Tačiau ir iš jos lūpų krito žiedai, kuriais ji apibėrė kiekvieną programos dalyvį, kviesdama į sceną ir išlydėdama iš jos, įteikdama moterims rožių puokštės, o vyrams prisėdama baltus gvazdikus.

Kai Zita pranešė, kad paskaitą skaitys prof. Antanas Vasaitis, buvęs Vilniaus universiteto miškų fakulteto dekanas, parūpo, kaip jis pasirodys. Lazdute pasiramščiuodamas įkrepęs ir sceną? O gal įvažiuos kėdėje? Mano atmintyje fakultetų dekanai jau buvo senai tada — prieš 35 metus...

Už paskaitininko stalelio atsisėdęs tas pats A. Vasaitis, kuris vienuolyne matomas kiekviena proga. Augštas, tiesus ir lieknas. Išlaikęs ne tik plaukus, bet ir jų spalvą. Ramios laikysenos. Giedro veido. Jaunatviškos išvaizdos, kuri piestu stoja prieš faktą, kad jis jau įgijęs ir antoną šio krašto "pilietybę" —

š. dramą ir jos veikėjas. Knyga išleido Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084, USA. Spausdino Pranciškonų spaustuve Brooklyn, 1979 m., 216 psl. Kaina nepažymėta.

"vyresniųjų piliečių" narys... Prieš pradėdamas paskaitą, profesorius šelmiškai parodė storą pluoštą lapų, lyg turėtų studentų klasę, nemegstančią dėstomo dalyko. Įdomu ar ne, o žinoti reikia.

Į akademinę valandą (45 min.) prelegentas sugebėjo sugrūsti 400 metų ilgumo VU istoriją. Amžių eigoje institucija buvo vadinama įvairiais vardais. Pradžioje mokykla buvo tarptautinė, skirta tik didikams. Ne tik dėstytojai jėzuitai, bet ir studentai buvo susirinkę iš įvairių V. Europos kraštų: anglai, italai, ispanai, vokiečiai, austrai, čekai, lenkai. Dėstomoji kalba — lotynų. Po Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės padalinimo Lietuva teko Rusijai. Normaliai VU turėjo būti rusinimo centru. O atsitiko taip, kad ten susisuko gūžta lenkai. Jie turėjo Vilniaus kraštą ir universitetą Lietuvos nepriklausomybės laikais. VU istorija dar tragiškesnė nei pačios tautos.

Nors programa ištiso prieš vadovų norus, bet buvo puikiai išbalansuota. Medžiaga buvo skirta protui ir širdžiai, ausiai ir akiai. Todėl ir neprailgo.

Jei paskaita buvo skirta protui, tai ištraukos iš Justino Marcinkevičiaus knygos — širdžiai. Jas profesionaliai paskaitė buvęs valstybinio Lietuvos teatro dramos artistas inž. Vytautas Valiukas. Anų laikų tamsios, be raštės liaudies troškimo mokslo J. Marcinkevičius dramatiškai nusakė mažo vaiko šauksmą: "Mama, ir aš noriu ten būti!..."

Solistė Ona Pliuskonienė, jaunatviškai atrodanti tautinuoje drabužiuose, padainavo bene septynias dainas. Jai akompanavo prof. Vytautas Marijošius. Suabejoti galima tik dainų pasirinkimu. Tiesa, jos labai tik minėjimo rimčiai, bet daugumos klausytojų nemuzikaliom ausim dainų melodijos skambėjo per daug vienai kitai panašiai, liūdina rauda.

Vaiva Vėbraitė-Gustienė, atnešusi suklelės klostėse Lietuvos vandenų ir dangaus mėlynę, o Gintarė Ivaškienė, pasirinkusi miškų ir laukų žalumą drabužių, skaitė pasikeisdamos dabartinių Lietuvos poetų kūrybą. Ne tik jauni veidai, bet ir deklamacijos stilius rodė, kad jos yra šio krašto mokyklų auklėtinės.

Lietuvoje mes buvome išmokyti deklamuoti poeziją, balsą pakeliant ir nuleidžiant. Taip ir važiuodavome per eilėraščių posmus, kaip Amerikos pramogų parkuose važinėja ant "roller

dukas, aplanką ir užsklandas piešė dail. Birutė Vilkutaitė-Gedvilienė, spausdino "Vilties" spaustuve. Tiražas 1000 egz. Cleveland, Ohio, 1979 m., 323 psl. Kaina — \$10.

LITUANUS, The Lithuanian Quarterly 1979, volume 25, No. 3. Šio numerio redaktorius — Jonas Zdanyns. Metinė prenumerata institucijoms — \$15, asmenims — \$10. Adresas: Litanus, 6621 S. Troy, Chicago, Ill. 60629, USA.

PASAULIO LIETUVIS, 1979 m. nr. 7. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės mėnraštis. Redaktoriai — Romas Sakadolskis ir Romas Kasparas. Prenumerata — \$6.00 metams. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

MŪSŲ ŽINIOS, lietuvių jėzuitų ir Jaunimo Centro Čikagoje biuletenis. 1979 m. rugsėjo 2 d. 8 (144). Šis numeris skirtas jėzuitų veiklai Lietuvoje.

Birutė Vilkutaitė-Gedvilienė, TIKRASIS KETURAKIS IR JO RAS-TAI. Išleido Keturakių dukros ir sūnūs. Kalbą peržiūrėjo Stasys Barz-

coaster"... Augštn — žemyn! Į kalną — į pakalnę! Komiškas ar tragiškas, linksmas ar liūdnas gilus ar paviršutiniškas, eilėraščių vistiek buvo deklamuojamas su tuo pačiu dramatišku patosu...

Sios abi jaunos ponios skaitė pasigėrėtinau gražiai, ramiai ir lėtai. Intonacija puiki. Kirčiavimas tikslus ir ištarimas taisyklingas. Laikysena scenoje žavingai kukli.

Minėdami VU, prisimename, kad jis senesnis už Harvardą daugiau kaip 50 metų, už Yale 120 metų, už Princetoną — 150 metų. Savotišką autentiškumą tam mūsų pasididžiavimui universiteto senumui teikė dr. Stasys Goštautas, Bostono universiteto profesorius, atvežtais į minėjimą eksponatais. Tai seni Vilniaus miesto žemėlapiai, knygos ir medaliai. Kalkurie jų taip reti, kad nei pats VU jų neturi. Vienos knygos viršelis yra pieštas garsiojo Rubenso. Jos vertė nežinoma. Atgavus Vilnių, Lietuvoje pasirodė "medalis", pieštas dailininko P. Rimšos. Vieno medalio pusė vaizduoja Gedimino rogną, antroji — lenkišką kiaušų su įrašu: "Gediminas taip nesapnavo". Medalis retas, nes, kaip "nepadorus", buvo sustabdytas, kad neužgautų Lietuvos lenkų.

Gaila, kad nebuvo laiko eksponatus atidžiau apžiūrėti. Noras buvo didelis, kai dr. Goštautas išpūdziais juos pristatė. Prabėgomis dirstelėjus į juos žiūrovai jie mažai ką sakė apie save, bet daug apie jų savininką. Kas gi kitas būtų taip plačiaširdiškai pasidalinę su tautiečiais savo turimam neįkainojamam turto? Ne tik publika, bet, atrodo, ir minėjimo rengėjai nesitikėjo tiek daug iš dr. S. Goštauto.

Ir kiti savo duosnumu neatsiliko nuo svečio iš Bostono. Programą atlikusieji neėmė jokio honoraro. Dėkingi rengėjai gali tikrai pasidžiaugti savo darbo vaisiais — minėjimo lygiu, apimtimi ir sėkme.

Apigailėtina, kad minėjimas įvyko tik savųjų tarpe. Vieni lietuviai jame dalyvavo. Kaikurie išgirs programos ištraukas per Hartfordo lietuvišką radijo valandą, pasiskaitys apie ją spaudoje, bet tikrai lietuviai...

Toks minėjimas turėtų būti skirtas svetimaučiams, ne saviesiems. Tegul jie žino, kad mūsų tauta jau buvo kultūringa prieš 400 metų. Juk, anot Albino Lipčienės žodžių, "dar ne girdėta, kad laukiniai turėtų universitetus"...

Atsiųsta paminėti

J. Burkus, ARTI TIKSLO. Teologinio turinio knyga, gvilidenanti skaityklos klausimą. Čikaga, 1979 m., 256 psl. Kaina — \$6.00. Leidėjas: "Soduva", 809 Ramble St., Hot Springs, AR 71901, USA.

DAGYS KLAJOJA IR GALVOJA. Eilėraščių, poemos, epas. Toronto, 1979 m., 164 psl. Tiražas 800 egz. Spausdino "Litho Art" mašinėle rašytą tekstą. Leidinyje gausu autoriaus dailės darbų nuotraukų.

PASAULIO LIETUVIS, 1979 m. nr. 7. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės mėnraštis. Redaktoriai — Romas Sakadolskis ir Romas Kasparas. Prenumerata — \$6.00 metams. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636, USA.

MŪSŲ ŽINIOS, lietuvių jėzuitų ir Jaunimo Centro Čikagoje biuletenis. 1979 m. rugsėjo 2 d. 8 (144). Šis numeris skirtas jėzuitų veiklai Lietuvoje.

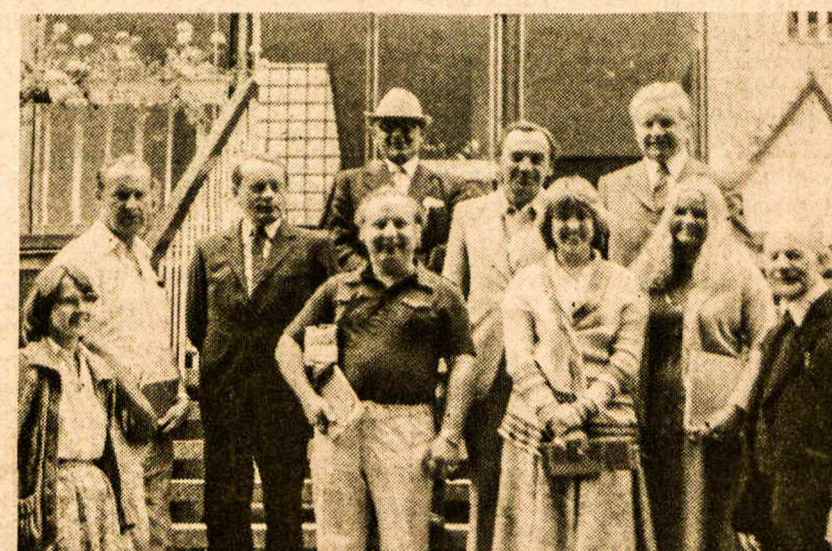
Birutė Vilkutaitė-Gedvilienė, TIKRASIS KETURAKIS IR JO RAS-TAI. Išleido Keturakių dukros ir sūnūs. Kalbą peržiūrėjo Stasys Barz-

dukas, aplanką ir užsklandas piešė dail. Birutė Vilkutaitė-Gedvilienė, spausdino "Vilties" spaustuve. Tiražas 1000 egz. Cleveland, Ohio, 1979 m., 323 psl. Kaina — \$10.

LITUANUS, The Lithuanian Quarterly 1979, volume 25, No. 3. Šio numerio redaktorius — Jonas Zdanyns. Metinė prenumerata institucijoms — \$15, asmenims — \$10. Adresas: Litanus, 6621 S. Troy, Chicago, Ill. 60629, USA.

INGRIDA BLEKYTE, iš Čikagos kilusi aktorė, vaidina Stratfordo festivalyje, Kanados Ontario provincijoje, kur V. Sekspyro bei kitų autorių veikalams yra pastatytas specialus "Avon" teatras. Praėjusią vasarą jį vaidino keturiuose veikaluose, o spalio 5 d. atliko Kordelijos vaidmenį V. Sekspyro tragedijoje "Katalius Lyras". Recenzijos pagrindinis kritikų dėmesys teko kariai Lyrai — britų aktoriui Peterui Ustinovui. I. Blekytė "The Toronto Star" dienraščio spalio 6 d. laidoje nelabai palankiu vienu sakiniu paminėjo Gina Mallet: "Prie nusivylimu prisidėjo ir Ingrid Bleky, kurios Kordelija bene labiausiai man priminė Florence Nightingale, primančią kariuomenės parodą..." Kitame Toronto dienraštyje "The Globe and Mail" I. Blekytė buvo nutylėta, bet astrokos Ray Conlogue kritikos susilaukė kitų dviejų kariaus Lyro dukterų vaidmenų atlikėjos Donna Goodhand ir Marti Maradan, taip pat ir kiti aktoriai. I. Blekytė yra gimusi ir augusi Čikagoje, Marquette Parke, baigusi lituanistinę mokyklą Jaunimo Centre. Ji yra ateitininkė, šokusi tautinius šokius, vaidinti pradėjusi pradžios mokykloje. Studijas baigusi Viktorijos universitete, Britų Kolumbijoje, trejus metus lankė valstybinę Montrealio teatro mokyklą. I. Blekytė festivaliui pateko tiesiai iš šios mokyklos konkurso kelių. Ar jame teks ilgiau dalyvauti, nežino, nes sutartis su aktoriais pasirašoma vieneriems metams ir vėliau gali būti pratęsta. Stratfordo festivalis yra pagarsėjęs savo klasikinių veikalų spektakliais, kurie yra tikrai gera profesinio lygio mokykla jaunai aktorei. Linkėjime, kad Ingridos žingsnius lydytų sėkmė, nes jos širdis priklauso teatrui.

"Merkelis Giedraitis" — nauja knyga apie šį didvyrį ir jo nuostabius laikus; gaunama pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich. 48084. Kaina: \$7.00 minkštais viršeliais, \$11.00 — kietais.

Dalis Vasario 18 gimnazijos personalo 1979/80 mokslo metais. Pirmoje eilėje iš kairės: mergaitė bendrabučio vedėja M. Šmitienė, berniukų bendrabučio vedėja V. Lemkė, mokyt. D. Grybinaitė, mokyt. D. Augustinavičiūtė, kurtorijos pirmininkė A. Bernatoni; antroje eilėje: reikalų vedėja K. Baronas, direktorius V. Natkevičius, mokyt. V. Sivilas; trečioje eilėje: kun. J. Dėdinas ir ev. kun. F. Skėrys

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PROF. DR. VYTAUTAS VARDYS, dėstantis politinius mokslus Oklahomos universitete, Norman mieste, Oklahomoje, dalyvavo politinių mokslų konferencijose P. Korėjoje rugsėjo 7-17 d. d.

BALZEKO LIETUVIŲ KULTŪROS MUZEJUS Čikagoje rugsėjo 9 — spalio 9 d.d. surengė čikagiečio dr. Antano Lipskio tapybos bei keramikos darbų parodą. Jis yra gydytojas, medicinos studijas baigęs Heidelberge, V. Vokietijoje, jau ankstyvoje vaikystėje susidomėjęs piešuku ir dažais. Tapybą studijavo Amerikos dailės akademijoje Čikagoje. Įvadinį žodį parodos atidaryme tarė dailės veteranas Mikas Šileikis, atkreipdamas dėmesį į dr. A. Lipskio nuolatos daromą pažangą įgimto talento dėka. Paskaitą dail. M. Šileiko, dr. A. Lipskis jau nėra mėgėjas, o subrendęs tapytojas. Jo tradicinio stiliaus tapyba pasižymi šviesiu nuotaikingu koloritu, drąsiais potėpiais. Ypač gerai pavykę mažieji vaikų portretukai. Parodoje vyraavo gausus gėlių rinkinys. Buvo ir keletas keramikos bei skulptūros darbų. Dr. A. Lipskis yra laimėjęs daug premijų amerikiečių gydytojų dailės parodose, kurias kas penkeri metai suvažiavimo proga Čikagoje rengia Amerikos Gydytojų Draugija.

TARPTAUTINIS POEZIJOS RINKTINIS olandų kalba II D. karo temomis sekančiais metais bus išleistas Amsterdame. Jon bus įtrauktas Sydneyje, Australijoje, gyvenančio Juozo Almio Jūragio eilėraščių "Fronto naktys", išverstas Zentos Tenisonaitės-Hellemans.

ANTRĄJį BALTISTIKOS SEMINARĄ Sydneyje Macquarie universitete rugsėjo 15 d. surengė trys iniciatoriai — Vytautas Juška, George Raudzens ir Valdemar Vilder. Ši trijulė turi nemažai bendradarbių, priklausančių Baltietiškių Studijų Puoselėjimo Draugijai, kurios centras yra Niujorko. Seminaras susilaukė nemažai ne tik baltiečių, bet ir australų dėmesio. Įvadinį žodį tarė iniciatorių grupės pirm. V. Juška, sveikino Macquarie universiteto lingvistikos prof. A. Delbridge, pabrėždamas daugiakultūrės visuomenės aspektus Australijoje, ateivių problemas. Paskaitas anglų kalba skaitė: "Vilniaus universiteto 400 metų" — Vytautas Patašius, "Pasipriešinimas sovietinei Estijos okupacijai 1940-41 m. pabėgėlio akimis" — Lembit Suter, "Trumpa Austrijos lietuvių mienininkų istorija" — V. Juška (paskaitos autoriai Uldis Aboliņš, Martins Gauja ir Andris Kariks dėl kitų išpareigojimų negalėjo atvykti seminaran), "Sovietinės diktatūros pateisinimas" — dr. Peter King, "Anticarinistiniai Baltijos teroristai Britanijoje ir Australijoje" — dr. Frank Clarke, Paskaitų pirmininkas (po vieną kiekvienai) buvo pakviesti — dr. A. Kabaila, V. Vilder, P. Meyers, dr. D. Christen ir dr. G. Raudzens. Seminaro rengėjai šias paskaitas planuoja išleisti atskiru leidiniu, kurin galbūt bus įtrauktas ir prof. dr. Z. Budrikio pranešimas apie Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį, padarytas Melbourne surengtame minėjime. Tokių seminarų rengimui pritaria ir talkon su finansine parama žada ateiti Australijos Lietuvių Fondas. Didžiausią dėmesį baltistikai rodo latviai ir estai, o lietuvių jaunimo beveik nesimato. Retkarčiais baltiečiai susirenka bohemiškos vakaronės, kuriose pokalbiai užtrunka iki rytų.

INGRIDA BLEKYTE, iš Čikagos kilusi aktorė, vaidina Stratfordo festivalyje, Kanados Ontario provincijoje, kur V. Sekspyro bei kitų autorių veikalams yra pastatytas specialus "Avon" teatras. Praėjusią vasarą jį vaidino keturiuose veikaluose, o spalio 5 d. atliko Kordelijos vaidmenį V. Sekspyro tragedijoje "Katalius Lyras". Recenzijos pagrindinis kritikų dėmesys teko kariai Lyrai — britų aktoriui Peterui Ustinovui. I. Blekytė "The Toronto Star" dienraščio spalio 6 d. laidoje nelabai palankiu vienu sakiniu paminėjo Gina Mallet: "Prie nusivylimu prisidėjo ir Ingrid Bleky, kurios Kordelija bene labiausiai man priminė Florence Nightingale, primančią kariuomenės parodą..." Kitame Toronto dienraštyje "The Globe and Mail" I. Blekytė buvo nutylėta, bet astrokos Ray Conlogue kritikos susilaukė kitų dviejų kariaus Lyro dukterų vaidmenų atlikėjos Donna Goodhand ir Marti Maradan, taip pat ir kiti aktoriai. I. Blekytė yra gimusi ir augusi Čikagoje, Marquette Parke, baigusi lituanistinę mokyklą Jaunimo Centre. Ji yra ateitininkė, šokusi tautinius šokius, vaidinti pradėjusi pradžios mokykloje. Studijas baigusi Viktorijos universitete, Britų Kolumbijoje, trejus metus lankė valstybinę Montrealio teatro mokyklą. I. Blekytė festivaliui pateko tiesiai iš šios mokyklos konkurso kelių. Ar jame teks ilgiau dalyvauti, nežino, nes sutartis su aktoriais pasirašoma vieneriems metams ir vėliau gali būti pratęsta. Stratfordo festivalis yra pagarsėjęs savo klasikinių veikalų spektakliais, kurie yra tikrai gera profesinio lygio mokykla jaunai aktorei. Linkėjime, kad Ingridos žingsnius lydytų sėkmė, nes jos širdis priklauso teatrui.

RESUBLIKINIS METODINIS KONFERENCIJA pučiamųjų instrumentų muzikantams antrą kartą buvo surengta Vilniaus konservatorijoje. Pranešimus skaitė Leningrado konservatorijos profesoriai bei tarptautinių konkursų laureatai V. Bujanovskis ir V. Venglovskis, Prancūzijoje studijavę gilinę Lietuvos instrumentalistai T. Adomavičius ir Z. Kazlauskas.

HUMORISTINIS GRAFIKOS PARODA Vilniaus dailės salone surengė dail. Zenonas Steinsys. 1973 m. jis yra laimėjęs sidabro medalį tarptautinėje humoristinės grafikos parodoje Jugoslavijoje, 1977 m. — premiją ir garbės diplomą Italijoje. Vilniškėje parodoje jis buvo išstotęs beveik 50 spalvotų ir nespaltvotos grafikos laktų, pasižymėjusių kandiža satyra, kuri buvo plakamas alkoholis, pigių gyvenimo blizgučių vaiznykams bei daugelis kitų dabartinio gyvenimo ydų. Įdomiausi Z. Steinio ciklai — "Gyvūnai stebi darbai", "Malūnai", geriausi atskiri darbai — "Sizifas" ir "Lalkrodis".

VILNIAUS SPORTO RUMUOSE su dviem spektakliais viešojo svečiai iš Japonijos — vlastybinis Okinavos dainų ir šokių ansamblis, įsteigtas 1948 m. choreografo ir meno vadovo M. Mijago. Ansamblis turi 26 narius 25-28 metų amžiaus ir savo mokyklą, kurioje mokosi 200 jaunuolių. Gabiausiųjų įjungiami ansambli. Savo repertuare jis turi 50 siučių, beveik 70 klasikinį liaudies kūrinį, apie 200 būtinųjų šokių.

LIETUVOS MENO DRAUGIJOS Vilniaus skyriaus parodų paviljone Vilniaus universiteto 400 metų sukakčiai skirtą parodą surengė liaudies meistras, išstatydami tapybos, medžio drožinių, tekstilės, metalo plastikos, keramikos darbus. Bene didžiausio dėmesio susilaukė daugiafigūrė ažuolinė I. Užkurnio skulptūra. Joje įrašyti pirmos lietuviškos knygos autoriaus M. Mažvydo žodžiai, iškalti S. Daukanto, A. Mickėvičiaus, I. Lelevelio bajorėlių, 32 mokslinekų bei kultūrininkų pavardės. Istorinę medžiagą šiam kūriniui I. Užkurnys rinko trejus metus. Seną ažuolinę knygą, kurią netgi galima pasklaidyti, parodan atvežė J. Grizdiuska iš Sirvintų rajono. Tarp kitų parodos rodinį minimi: A. Bingelio dekoratyvinė lėkštė "Observatorija", T. Zievikovo "M. Mažvydas", S. Babiko medaliai, austi dekoratyviniai J. Šumskienės vaizdai, universiteto fragmentus atspindinčios siuvinėtos lininės M. Adomavičienės staltiesės, K. Gudonys aistas rankšluostis, P. Damjanaitienės ir O. Rimkevičiūtės dekoratyviniai takai bei juostos, keraminės E. Tamoliūno suvestas "Senovės bočiai".

V. Kst.

CHOLKAN R. CHOLKAN & CO. LTD. REAL ESTATE

JANE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, naujas vandens-alyva šildymas, garažas su šoniniu įvažiavimu; pilna kaina — \$67.900.

BABY POINT, 7 kambarių atskiras namas, alyva šildomas; 2 prausyklos, užbaigtas rūšys, garažas su šoniniu įvažiavimu; prašoma kaina — \$88.500.

HIGH PARK AVE-BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, 2 prausyklos, užbaigtas rūšys, vandens-alyva šildomas, garažas, nepertoli nuo požeiminio traukinio stoties.

KINGSWAY-ROYAL YORK, atskiras dvibutis, užbaigtas rūšys, balkonai, dideli kambariai, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu.

RONCESVALLES-HIGH PARK, 8 kambarių atskiras mūrinis namas, plius 3-ju kambarių butas rūšyje, alyva šildomas; prašoma kaina — tik \$65.000 (su visais baldais).

KINGSWAY, puikus 6 kambarių vienaaukštis, pilnai užbaigtas rūšys, gražus kiemas, garažas su privačiu įvažiavimu.

Turiu didelį pasirinkimą butų bendranamiuose (condominium) nuo 4 iki 8 kambarių įvairiuose rajonuose; nuo \$30.000.

Skubiai reikalingi namai pardavimui. Nemokamas įkainojimas.

18 įstaigų jūsų patarnavimui Toronte ir Ontario provincijoje.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 namų 239-5923

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400 M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 17 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniais 10-3	term. indėlius 1 metų 10½%
Antradieniais 10-3	term. indėlius 2-3 metų 10 %
Trečiadieniais uždaryta	pensijų ir namų s-tas 10¼%*
Ketvirtadieniais 10-8	taupomąją s-tą 10 %
Penktadieniais 10-8	spec. taup. s-tą 10½%
Šeštadieniais 9-1	depozitų čekių s-tą 6 %
Sekmadieniais 9.30-1	

DUODA PASKOLAS IŠ:
asmenines 11¼%
mortgičius 11 %

ANAPILYJE skyrus veikla sekmd. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.
* pensijų s-tą nuo lapkr. 1/79, namų s-tą nuo sausio 1/80

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10.000. Parduodama "American Express" kelionių čekius ir pinigines perloidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncevalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS REAL ESTATE LTD. REALTOR

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnaus: **A. Blūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West, Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue (Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

* Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
* Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilio mechaniniai taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F. * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simon's TELEVISION Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų televizijas bei "stereo" aparatus. Turime lietuviškų plokštelių ir suvenyrų.

Lietuviška maisto krautuvė

EUROPEAN MEAT & DELICATESSEN

2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylių, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. • Savininkai: **A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas**

Kun. ANTANAS PRAKAPAS, OFM, tarp jaunųjų ateitininkų, kurie jam surūšė išleistuves. Po 15-kos metų darbo Toronte jis perkeltas į pranciskų vienuolyną Brooklyne, JAV-se

SPORTAS

Baltiečių varžybos

Lapkričio ir gruodžio mėnesiais numatyta rengti sekančias S. Amerikos baltiečių varžybas: stalo teniso — lapkričio 10 d. Niujorke individualines ir komandines pirmenybes; šachmatų — lapkričio 10-11 d. Niujorke individualines pirmenybes; krepšinio — lapkričio 10-11 d. Niujorke klubines pirmenybes; tinklinio — gruodžio 1-2 d. Klevelande klubines pirmenybes.

Metinis S. Amerikos baltiečių sporto federacijos susirinkimas įvyks lapkričio 4 d. Toronte.

Lengvosios atletikos pirmenybės

Rugsėjo 1-2 d.d. Klevelande buvo surengtos S. Amerikos lietuvių lengvosios atletikos pirmenybės, kurias tvarkė A. Bielskus, talkinant gausiam rengėjų būriui. Sekretoriatą sumaniai tvarkė Rita Klirienė-Cyvaltė.

Varžybose dalyvavo apie 70. Didesnę dalį dalyvių sudarė vietiniai žaibo lengvaatlečiai. Iš atvykusių buvo Vašingtono Vėjas, Detroito Kovas ir Čikagos Lengvaatlečių Klubas. Apgalvėta, kad nebuvo dalyvių iš Kanados, Ročesterio ir Niujorko. Stipriausias pirmenybėse pasirodė C. Kl. (1965-1966 m.). Gerą įspūdį padarė gausus pats jauniausias LSK žaibo prieauklis, inėšs į varžybas daug entuziazmo ir gyvumo. Varžybų metu buvo pagerinti net 8 S. Amerikos lietuvių pirmenybių rekordai.

Kiekvienoje amžiaus klasėje už iškiliausią pasėkmę buvo skiriamos dovanos. Jas gavo vyrų klasėje — S. Stempuzis, 2, jaunių A — A. Zylė, 2, moterų — V. Kašubaitė, 2, mergaičių B — R. Orentaitė, D. Kovas, jaunių B — T. Kljauškas, 2, mergaičių C — D. Kašubaitė, 2, berniukų C — G. Barzdukas, 2, mergaičių D — A. Motiejūnaitė, 2, berniukų D — V. Rugienius, K. mergaičių E — K. Motiejūnaitė ir berniukų E — D. Silgalis, abu 2.

Sporto darbuotojo bei lengvosios atletikos veteranų Jono Bagdono prisiminimui buvo įsteigta specialioji dovanų, skirta ilgiausio nuotolio bėgimo laimėtojui. Šiais metais jį teko Algiiui Miškiniui, 2, laimėjusiam 5000 m bėgimą.

SPORTAS LIETUVOJE

Kariuomenės šaulių varžybose Sofijoje dvi pirmąsias vietas laimėjo vilnietis V. Turlyta. Šaudydamos pistoletu ir siluetingus taikinius, jis surinko 596 taškus, koviniu pistoletu — 594 taškus.

Lietuvos studentų lengvosios atletikos pirmenybės Kaune laimėjo Kauno kūno kultūros instituto komanda. Šios komandos bėgikės A. Kasteckaja, E. Kotovienė, Z. Sapiegaite ir A. Gataveckaitė pasiekė naują Lietuvos rekordą estafetėje, kurioje buvo bėgama 400, 300, 200 ir 100 metrų. Jų rezultatas — 2 min. 10,6 sek.

Du aukso medalius iš Sovietų Sąjungos profsąjungų bokso pirmenybių Petrozavodskės parsivežė žalgiriečiai — Inž. Algirdas Majauskas ir Kauno politechnikos instituto studentas Juozas Vaikšnoras. A. Majauskas baigminėje pusvidutinio svorio (iki 67 kg) kovoj nugalėjo "Zachmeto" atstovą A. Kravčenką, o puslengvasvoris (iki 57 kg) J. Vaikšnoras — "Fizkultura i sport" atstovą L. Bronikovą. Šio svorio kategorijoje bronzos medalis teko vilnietiiui J. Minkevičiui, pralaimėjusiam susitikimą su L. Bronikovu.

Sąjungines profsąjungų ir komjaunimo bėgimo per laukus varžybas Brianske laimėjo Ukrainos atstovai, surinkę 616 taškų. Antra vieta su 567 tšk. užėmė maskviečiai, trečia su 558 tšk. — Lietuvos bėgikai. Jaunimo čempionai 5000 m bėgime tapo vilnietis R. Lazauskas, šį nuotolį įveikęs per 15 min. 36 sek. Tytuvėnietis V. Siuše, berniukų grupėje 2000 m nubėgęs per 6 min. 14 sek., laimėjo antrą vietą.

Lietuvos sporto mokyklų lengvosios atletikos pirmenybėse Kaune kaunietis V. Ščevinskas pagerino jaunių kūjo metimo rekordą. Šešių kilogramų kūjį jis nusiųdė 71 metrą. Ankstesnis rekordas — 69,52 m taip pat priklausė V. Ščevinskui.

Sovietų Sąjungos krepšinio federacija, atsižvelgdama į šiemetinio sezono rezultatus, paskelbė 25 geriausių krepšininčių sąrašą, kuriame yra net 5 lietuviai. Į geriausių gynėjų dešimtuką kaunietis V. Chomičius įtrauktas IV, kaunietis S. Jovaiša — V, vilnietis R. Girsks — VI, vilnietis J. Kazlauskas — VII. Kraštinis puolėjų sąrašas VI-ju yra įrašytas vilnietis A. Pavilonis. Kauniečiai priklausio "Žalgirio" komandai, vilnietiai — "Statybos".

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ti savo kapitalą iš Kanados. Federaciniam parlamente buvo sutarta paskolų branginimo problemos tyrimą pavesti specialiam visų partijų komitetui. Kaikurie politikai betgi reikalauja viešo susitikimo su Kanados banko direktorium G. Bouey. Šiuo klausimu ekonomistai yra dviejų nuomonių. Konservatyvusis jų sparnas paskolų branginimą kovoje su infliacija laiko neišvengiamu. Kita grupė pasisako prieš paskolų pabranginimą. Jos nuomone, pigesnės paskolos padidintų darbą ir infliaciją išlygintų padidėjusiomis valdžios pajamomis. Tada reikėtų mažiau užsienio kapitalo biudžetiniams deficitui padengti.

Kanados Imperijos Klube Toronte užsienio reikalų ministrė F. MacDonald pasakė už neturtingoms valstybėms teikiamos finansinės paramos reformą. Šiai programai Kanada dabar kasmet išleidžia \$1,2 bilijono, pati iš to neturėdama jokios didesnės naudos. Spaudos konferencijoje jį ypač kritikuavo vadinamasis neutralias valstybes, kurios propagandinėje konferencijoje Havanoje Kanadą apšaukė imperialistine šaliimi, nors iš jos gauna finansinę paramą. F. MacDonald išskirti-

Ateitininkų žinios

Moksliečių Sąjungos centro valdyba lieka Čikagoje. Jos pirmininku šiais metais yra Arvydas Zygas, kurio adresas yra: 1834 S. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650, USA. Vicepirmininke yra Rasa Soliūnaitė.

Studentų Sąjungos centro valdyba šiuo metu tebėra Čikagoje, bet Klevelande yra susidarius studentų būrelis, kurie ateinančio suvažiavimo metu nori sudaryti centro valdybą.

I Federacijos vadus kandidatuoja Juozas Laučka, kuris kaip visi duomenys rodo, bus naujas Ateitininkų Federacijos vadas.

Ko ateitininkams šiuo metu labiausiai trūksta? Svarbu išlaikyti ateitininkškią identitetą, svarbu, kad "Visa atnaujinti Kristuje" taptų ateitininkų gyvenimo centru, o ne tik abstraktiu šūkiu. Trūksta pasiženčiusiųjų globėjų ir vadovų, ypatingai trūksta gerų dviasios vadų ir vasaros stovykloms kapelionų. Atskiros kuopos ir draugovės nori turėti savitgalio rekolekcijas — susikaupimus, bet sunku gauti kuniga. Ateitininkai yra gausiai įsijungę į lietuvišką veikimą. Tai geras ženklas, bet krikščioniškas susipratimas pradeda šlubuoti.

Visus kviečiame į Havajų vakarą, kuris įvyks spalio 20, šeštadienį. Priskelimo par. salėje. Ruošia ateitininkų tėvų komitetas.

Skautų veikla

Medicinos daktaras ED. JUODIS, kapitonas, iš Toronto, tarnaujantis Kanados kariuomenės daliniuose V. Vokietijoje. Jo dėka automobilio nelaimėje buvo išgelbėtas nuo mirties 8-rių metų vokietė berniukas. Jis taip pat suteikė pirmąją pagalbą sužeistai berniuko motinai ir jo sesutei. Ši nuotrauka ir informacija gauta iš Kanados krašto apsaugos ministerijos. Nuotr. Sgt. JC Rodger

LS Brolijos vyriausio skautininko, ko adresas: Vytautas Vidugiris, 27923 San Nicolas Dr., Palos Verdes, Calif. 90274, USA. Tel. (213) 377-3192. S. m. kovo mėn. perėmęs pareigas, applanke jau daug vietovių ir stovyklų. Tikimės, kad pasirodys ir Kanados rajone.

LSS tarybos pirmosios nutarimu į paskautininkės l. pakeltos šios Toronto vadovės: Dalia Melnykaitė, Rūta Pilipavičiūtė, Irena Punkrienė ir Regina Valickienė.

Spalio 12 d. skautų-vyčių suėgoje svarstyta veikla. Numatoma platesnė žiemos programa. Naujo būrelio vadu išrinktas ps. Arūnas Kalinauskas.

Tutininkams nutarus, atspausdintas "Vilniaus" stovyklos laikraštėlis "Vingio Takas". Tai 16 psl. leidinėlis, pilnas humoro, nuotraukų ir iliustracijų. Nemokamai laikraštėlis išdalintas stovyklautojams, pradėjus žiemos sezono veiklą spalio 14 d. C. S.

disidentas Valentinas Morozas. Pasikabėjęs su dienraščio "The Toronto Sun" atstove J. Crockett jis patarė pagalbą užsieniui sujungti su politiniais reikalavimais. Pirmiausia tokia pagalba turėtų būti teikiama tik tiki demokratiniams valstybėms. Sovietų Sąjungai, net ir parduodant kviečius, turėtų būti pastatytas reikalavimas: įgyvendinkite pilnas žmogaus laisves, jeigu norite mūsų kviečių. Priešingu atveju jų nebeausite. Panašų pasiūlymą V. Morozas padarė ir JAV prez. J. Carteriui dėl sovietų karių brigados Kuboje: atitraukit ją arba jums bus sustabdytas kviečių pardavimas. Lankydami Toronto York universitete, V. Morozas studentų dėmesį atkreipė į neteisingą terminą "sovietų disidentas". Jo nuomone, tokių disidentų Sovietų Sąjungoje nebėra, nes už žmogaus teises kovoja ne sovietai, o atskirų tautybių disidentai. Ir jiems esą skaudu, kai kas nors juos pavardina sovietų disidentais. Dėl šios priežasties V. Morozas nenori remti Komiteto Sovietų Kalinams Ginti. Disidentai gina ne tik savo, bet ir sovietų pavergtų savųjų tautų teises.

Montrealio arkivyskupo P. Gregoire pranešimu, popiežius Jonas-Paulius II artimoje ateityje aplankys Kanadą: "Popiežius yra davęs principinį savo sutikimą, tačiau mes nežinome, kada ir kokiomis aplinkybėmis jis atvyks į Kanadą". Šį pareiškimą arkiv. P. Gregoire padarė "Associated Press" žinių agentūrai.

TRADE WINDS MOTEL

10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490

Savininkė RŪTA KRAUČIŪNAITĖ, Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsiami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS REAL ESTATE LTD.

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

BLOOR-INDIAN RD., atskiras 8 kambarių per 3 aukštus dvibutis (duplex), pilnai atremontuotas iš lauko ir vidaus, nauji elektros laidai, variniai vamzdžiai, balkonai iš priekio ir užpakalio, naujai įrengtos virtuvės ir prausyklos, kilimai, platus įvažiavimas, 2 nauji garažai, gera vieta, arti Lietuvių namų. Įmokėti apie \$35.000.

NETOLI LIETUVIŲ PARAPIJOS, 12 butų investicija, atskiras pastatas su balkonais; pajamos per \$20.000 su žemumom. Prašoma kaina — \$155.000; apie \$30.000 įmokėti. Lieka viena skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS UŽ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam **TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE** **PARAMA**

MOKA:	IMA:
10½% už 1 m. term. indėlius	11¼% už asm. paskolas
10 % už 3 m. term. indėlius	
10¼% už pensijų ir namų planą	
10½% speciali taup. sąsk.	
10 % už taupymo s-tas	11 % už mortgičius
6 % už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 24 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50.000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10.000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perloidas, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149 M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W., Toronto, Ont. M6J 1W9 Tel. 533-5454

FLORIDA REAL ESTATE

Rezidencinės ir komercinės nuosavybės
Apartmentai • Kondominijai • Nuomojimas

Angelė E. Karnienė
REALTOR • BROKER • NOTARY

3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706
Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV SALES AND SERVICE

Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Pityrės specialistas su ilga praktika.

1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncevalles Ave. Telefonas 536-5936 ir 762-7775

2239 Bloor Street West. Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncevalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers

2374 Bloor Street West, Toronto, m6s 1p5 769 4488

Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų fotografinių darbų

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) FILTSOS BROS
Toronto, Ont., M6R 1V5
Telefonai 533-8451, 533-8452

SKAITYTOJAI PASISAKO

ATITAIŠYMAS

Recenzijoje "Knyga apie Baltijos Valstybes" ("T2", 1979. IX. 13, psl. 5) įsivėlė klaida. Parašyta: "Tad demokratija išviro į plutokratiją (turtingųjų valdžią)", o turi būti: "Tad demokratija išviro į partokratiją (partiško valdžią)".

Antanas Musteikis

PAREISKIMAS

JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos sesijoje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas V. Kamarkas pranešė, kad Vyriausiojo Lietuvių Išlaivinimo Komiteto posėdyje, įvykusiame rugsėjo mėn 29 dieną, VLIKo pirmininkas dr. K. Bobelis įžeidė PLB ir JAV LB ryšinius prie VLIKo A. Gurecką ir vienašališkai pareikalavo pasižalinti iš VLIKo valdybos posėdžio. Šiuo pareiškiame visuomenės žiniai, kad LFB sąjūdis, kaip viena iš VLIKo sudarančių grupių, nepripažįsta šio VLIKo pirmininko pasiūlymų ir nuo jo atsiriboja.

Lietuvių Fronto Bičiulių tarybos prezidiumas

ZODIS G. DUMČIŲ-REICHMANIENĖ

Su įdomumu skaitau Genovaitės Dumčūtės-Reichmanienės atsiminimus iš jos studentavimo dienų laisvajame Vilniuje. Tai moteris, turinti savitą stilių ir mokanti gyvai piešti vaizdus. Perskaitęs jos epizodą apie Vilniuje lenkų nužudytą lietuvio policininko laidotuves, tuojau prisiminiau tą jauną vyrą, su kuriuo, gimnazistas būdamas parvažiavęs atostogų į tėviškę, žaidė davau krepšinį. Tai Ignas Blažys, mano tėviškėje Augštaitijoje tarnavęs teisme, vėliau perėjęs į policiją.

Jonas Lelis

KLAIDA

"T2" 40 nr. išspausdintame straipsnyje "Tautos Praeitis" pastebėta taisyklina klaida sakinyje "Broli Andriau, nepagaliesi savo gyvybės... už įveidimą didžiojo kunigaikščio Andriaus Ivanovičiaus...". Turėjo būti "Dimitro Ivanovičiaus...".

P. Lelis

NELIETUVISKI PAVEIKSLAI
Pasitaiko dalyvauti lietuvių laidotuves, kur svertinai laidotuvių pareigūnai atvykusiems palydėti ir atsisveikinti įteikia mirusiojo atminimui paveikslėlių. Vienoje pusėje tokio paveikslėlio būna kokio šventosio atvaizdas, antroje — trumpa maldą. Man įdomiausia veikia tokią maldą, atspausdintą svetima kalba. Net velionies vardas ar pavardė sudaryta, nevertant lietuviškų ženklų ar iškreipiant. Maloniai prašau dvasininkus ir visus geros valios asmenis pasistengti ir pasirūpinti, kad tos maldos būtų įrašytos lietuvių kalba.

Algirdas Gustaitis

Okulistas

S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami
susitarus telefonu

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Prilaima užsakymus ir maisto stumtių iš Danijos
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų stumtimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. sustarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5 Telefonas 531-3098 Savininkai S. ir F. Janavičiai

W. G. DRESHER

REAL ESTATE
REALTOR
DRESHER-BARAUSKAS
INSURANCE
AGENCY
LTD.

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESHERIS ir A. MIKSIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys "Better Business" Biuro

FIVE STAR TRAVEL

3830 B BLOOR STREET WEST • ISLINGTON, ONT.
Telefonas 233-5871

Kelionės grupėms ir paskiriems asmenims į visus pasaulio kraštus (ir Lietuvą).
Teirautis nuo 11 v.r. iki 7 v.v.
V. PLACIAKIENĖ — I. DRESERIENĖ

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerčiniai
533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTONT

Visi į univesiteto salę!

Lapkričio 11, sekmadienį, 3 v.p.p., rengiamas Vilniaus universiteto 400 metų sukakties minėjimas Toronto universiteto Convocation salėje

Si nepaprasta sukaktis plačiai nuaidėjo tiek Lietuvoje, tiek išsivijoje, tik Kanadoje ji dar nesulaukė didesnio dėmesio. Dėlto Toronto rengiama plastesnio masto iškilmė, kurioje turėtų dalyvauti ne tik Toronto, bet ir kitų vietovių lietuviai. Išnuomota Convocation Hall, kur telpa per 1000 asmenų. Pakviesta daug kitataučių. Tikimasi, dalyvaus ir žymieji akademiniai slugsniai atstovai. Dėlto labai svarbu, kad patys lietuviai gausiai dalyvautų šioje iškilmėje ir parodytų savo domėjimąsi žymiausiu Lietuvos sostinės mokslo ir kultūros židiniu.

Minimoji iškilmė bus puiki proga ne tik parodyti kultūrinį mūsų tautos lygį, bet ir patiem giliau susipažinti su Vilniaus universiteto keturių šimtmečių darbu. Tam tikslui yra pakviesti du kalbėtojai — kun. prof. Stasys Yla ir prof. Romas Vaštokas (angliškai daliai). Pirmasis kalbės lietuviškai apie tautybių sankirtį Vilniaus uni-

versitete, remdamasis naujaisiais duomenimis, rastais Vatikano archyvuose ir kituose šaltiniuose. Si paskaita atskleis praeities vaizdą, kuriame matyti lietuvių kovą už savąją kultūrą, priešinimasis svetimoms įtakoms, nutiesęs kelius ir į dabartį.

Meninei daliai pakviestas garbantis pianistas Vytautas Smetona, prezidento vaikaitis, iš Klevelando.

Istorinių dokumentų bei leidinių, liečiančių Vilniaus universitetą, atgabens "Draugo" red. Br. Kvikiys iš Čikagos. Jo parengta paroda aplangė jau daug miestų. Torontiečiai turės progą ją pamatyti lapkričio 3-11 dienomis. Šią parodą atidarys pats jos parengėjas ir teiks visuomenei paaiškinimus.

Iškilmėje tikimasi išgirsti ir vietinių universitetų atstovų žodį. Taigi lapkričio 11 d. Toronte bus neeilinis renginys, vertas visų tautiečių dėmesio. Inf.

"Gintaro" ansamblio tėvų susirinkimas įvyko rugsėjo 30 d., 1 v. p. p. Priskelimo parapijos muzikos studijoje. Pirmininkauti sutiko V. Bireta. Platesnį pranešimą, liečiantį sekančių metų veiklą, padarė vyriausia vadovė R. Karasijienė.

"Gintaro" ansamblį dabar sudaro 6 grupės šokėjų ir dainininkių grupė. Planuojama vėl suburti jaunus instrumentalistus į orkestrą.

Trumpai buvo paliesta eilė aktualių klausimų, susijusių su stambiausiais ir svarbiausiais šių metų renginiais: 25-čio paminėjimu — koncertu, banketu ir šokiais Anapilio salėje gegužės 24 d.; tautinių šokių švente Čikagoje liepos 4 d., į kurią jau užregistruotos 5 grupės šokėjų. Detalės bus vėliau nustatytos ir praneštos.

Norima atkreipti susirinkime nedalyvavusių tėvų dėmesį į prižiūrėjimą, kad vaikai reguliariai ir punktualiai lankytų repetitijas. Taip pat svarbu, kad ir repetitijas ateitų tinkamai apsirengę ir apsiavę. Darbo yra daug, kiekvienas pasistenkime, kad jis sklandžiau vyktų. Ir pačiam vaikui naudinga priprasti prie punktualumo, drausmės ir tvarkos.

Šio sezono darbas prasidėjo gana anksti. Dar vasarą, kol daugumas šildėsi paplūdimiuose (rugsėjo 12-18), "Gintaro" dainininkės savo dainomis linkmino lietuviško paviljono lankytojus Winnipeg Folkloramoje.

1980 metų ekskursijos i EUROPA ir VILNIŲ

numatytos šiomis datomis:

Gegužės 1 — gegužės 9	8 dienų
Gegužės 15 — gegužės 23	8 dienų
Gegužės 29 — birželio 12	14 dienų
Birželio 12 — birželio 26	14 dienų
Birželio 19 — liepos 3	14 dienų
Liepos 3 — liepos 17	14 dienų
Liepos 17 — liepos 31	14 dienų
Liepos 31 — rugpjūčio 14	14 dienų
Rugpjūčio 14 — rugpjūčio 28	14 dienų
Rugsėjo 4 — rugsėjo 12	8 dienų
Rugsėjo 18 — rugsėjo 26	8 dienų
Spalio 1 — spalio 9	8 dienų
Lapkričio 6 — lapkričio 14	8 dienų

Iš anksto užsisakius ir susidarius bent 5 keleiviams, galima sutvarkyti pageidaujamą maršrutą.

Smulkesnių žinių teirautis pas

V. BAČENĄ 416-533-3531

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti

tel. 533-3531

nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

Čikagos lietuvių jaunimas vėsia rudens dieną laukia pravažiuojančio popiežiaus Jono Pauliaus II
Nuotr. Lino Meilauš

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

POPIEZIAUS JONO PAULIAUS II viešnagė Čikagoje užėmė viso miesto gyventojų didelę dalį laiko spalio 4-6 dienomis. Radijo pranešėjai teigė, kad per didžiulį Mišias Grant Parke (buvo apie pusantro milijono žmonių) Sv. Tėvas sveikino susirinkusius 15 kalbų. Jie nepastebėjo, kad kalbėjo tik 11 kalbų, o penkis sakinius lietuviškai — daugiau negu betkuria kalba toje šventėje. Dukart ji pertraukė plodami lietuviai, kai popiežius tarė: "Mano nuostipūs sveikinimas Amerikos lietuviams". Likite ištikimi Kristui, Bažnyčiai. Branginkite kilnius tautos tradicijas. Teglobėja jus Dievo Motina Marija! Garbė Jėzui Kristui!"

Kaip ir kitos tautybės, taip ir lietuviai laukė Sv. Tėvo, tikėdamiesi jį pamatyti ir net jam sustojus pasveikinti Marquetės Parke, lietuvių tankiai apgyventoje srityje. Popiežius sutikė komitetas su pirm. Kaziu Laukaitiu, JAV LB Vid. Vakarų apygardos pirmininku, organizavo žmones, uniformuotą jaunimą, tautinius drabužius dešimtis stovėti tarp 67 ir 73 gatvės, šalia paties parko. Spalio 5 d. iš lenkų parapijos Mišių į susitikimą su JAV vyskupais popiežius pravažiavo Kalifornijos gatve, lydimas vysk. Marciniaus, prel. A. Bačkio ir vysk. V. Brizglo. Beveik atsilosęs (karavanas judėjo 15 mylių į valandą) suskubo persikelti per gatvę ištemptą užrašą, atsiilepti ir jo žodžius jo įvesdinimo proga lietuviškai tartus: "Iš tikrųjų Kristui, lietuviui sveikina popiežių Joną-Paulių II".

Iš abiejų gatvės pusų stovėjo daug žmonių. Jaunimas iš vakaro pagamino 300 lietuviškų vėliavėlių, kurių atsinešė iš namų ar pasiskolino iš čia pat esančių Montessori namelių. Švarkai ar megztiniai vėsy ryta nepilnai uždengė skautiškas uniformas, tautinius drabužius, moksleivių ir studentų ateitininkų juostas. Lietuviai savo namus papuošė, kaip ir kiti, popiežiaus portretu ir tautinėmis vėliavomis. Prie Al-vudo (lietuvių pensininkų namų) kabojo trys didžiulės vėliavos — Amerikos, Lietuvos, popiežiaus. Savus užrašus iškabino lauke seserys kazimierietės ir jų vadovaujama Marijos gimnazija bei šv. Kryžiaus ligoninė, kurios slaugės išvežė ligonius popiežiaus pamatyti.

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO

• NAMAI
• VASARNAMIAI
• ŪKIAI

Stayner, Springhurst,
Wasaga, Collingwood
(705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO

ISTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

DRAUDA

BALIO MASKELIŲNO
INSURANCE AGENCY LTD.

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

TORONTONT

Anapilio žinios

— Šį sekmadienį — misijų diena ir rinkliava.

— Tradicinis kapinių lankymas — spalio 28, sekmadienį, 3 v. p. p. Naujiems paminklams pamatai jau išlie-ti. Šį rudenį statomas 31 paminklas.

— Praėjusį sekmadienį įvyko ka-talikių moterų draugijos susirinki-mas ir bendri pusryčiai. Lapkričio 17-18 d. d. skyrius švenčia 30 m. veiklos sukaktį. Meninei programai pakviestas Montrealio "Gintaras".

— Tikybos pamokos vaikams, besi-ruošiantiems pirm. Komunijai, pra-sideda lapkričio 4, sekmadienį. Šį sekmadienį po 11 v. pamaldų kvie-čiami susirinkti vaikų tėvai pasitari-mui.

— Nuosirdžiai sveikiname inž. Stasį ir Martą Salkauskus, atšventu-sius aukštinę vedybinio gyvenimo su-kaktį. Ta proga įvedu Lietuvos Kan-kinų šventovei paaukojo \$250.

— Praėjusį sekmadienį Anapilio Moterų Būrelis surengė autobusų ekskursiją, kuri aplankė dailininkus Tamošaičius prie Kingstono.

— Sveikinimai ir linkėjimai uoliai parapijietei Stefanijai Jagėlienei, at-šventusiai 80 metų amžiaus.

— Parapijos choro pobūvis įvyko praėjusį šeštadienį.

— Pamaldos: šį sekmadienį 10 v. už Girmi šeimos mirusius, 11 v. už a. a. Sofiją Augustavičienę (viene-rių mirties sukaktis) ir Tači-liauskų-Cesalių šeimos mirusius.

— Kapinių lankymo proga žvaku-čių galima gauti Anapilio knygyne.

Lietuvių Namų žinios

— LN valdyba savo posėdyje spa-lio 4 d. patvirtino LN pastato išorės pakeitimo projektą, kurį paruošė jaunas architektas Linas Saplys. Vi-sus tuo reikalu gautus projektus val-dyba pateiks ir duos paaiškinimus informaciniame LN narių susirinki-me spalio 21 d.

— LN autoakštė yra nuomojama iš Toronto miesto savivaldybės, už kurią mokama gana didelė suma. LN valdyba nuopirko iš miesto savival-dybos šią autoakštę, kuri būtinai reikalinga, norint išlaikyti LN veik-lą, kokia dabar yra.

— LN Jaunimo Būrelis numato surengti jaunųjų menininkų darbų parodą. Visi jaunieji menininkai, ku-rie norėtų dalyvauti šioje parodoje, kviečiami nedelsiant pranešti Vy-tautui Pacevičiui tel. 763-2352.

— LN narys Algis Dūda padova-nojo LN bibliotekai 26 knygas.

— Spalio 13 d. įvyko tradicinis — metinis LN balius, kuris buvo la-bai sėkmingas. Dalyvavo per 300 sve-čių.

— Praėjusio sekmadienio popietė-jė dalyvavo 150 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: Jonas Karpis iš Vankuverio, J. Adomaitis iš Mont-realio, V. Tautkevičienė, O. Vinda-sienė ir F. ir M. Duralia iš Windso-ro, Ed. Trečiokas iš Čikagos, T. Gu-reckas, S. B. ir Ed. Kawbell iš Har-row, Ont., L. Eimantas iš Londono, Ont.

Kanados lietuviškų mokyklų mokytojų suvažiavimas įvyko spalio 13 d. Prisikėlimo par. sa-lėje Toronte. Dalyvavo apie 40 mokytojų. Paskaitas skaitė mo-kyt. A. Rinkūnas ir Helen Bo-char. Pirmasis aiškino apie nau-ją vadovėlį "Ar kalbate lietu-viškai?", antroji — kalbos mo-kymo metodiką. Be to, buvo mo-kyklų atstovų pranešimai, gru-pinės diskusijos, vakariėnė. Su-važiavimą rengė KLB švietimo komisija.

ISNUOMOJAMAS kambarys ir vir-tuvė švariai bei ramiai name ra-maus būdo vyriškiui College St. ir Rusholme Rd., rajone. Tel. 536-1733 Toronte.

Pranešimas Lietuvių Namų nariams

Pranešame, kad Toronto Lietuvių Namų ir "Labdara" Foundation

informacinis NARIŲ SUSIRINKIMAS

yra kviečiamas 1979 m. spalio 21, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namuose, Karaliaus Mindaugo menėje, 1573 Bloor St. West, Toronto, Ont.

SUSIRINKIMO DARBOTVARKĖ

1. Susirinkimo atidarymas.
2. Valdybos pranešimai:
 - a. pirmininko,
 - b. išdininko,
 - c. visuomeninės veiklos koordinatoriaus,
 - d. statybos komiteto koordinatoriaus.
3. Diskusijos dėl pranešimų.
4. Einamieji reikalai ir sumanymai.
5. Susirinkimo uždarymas.

Lietuvių Namų valdyba

Ps. Kadangi šis susirinkimas yra informacinis, todėl atski-ri pranešimai Lietuvių Namų nariams nebus siuntinė-jami.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Misijų sekmadienis — spalio 21 d. Rinkliava — misijoms.

— Kapų lankymo diena — spalio 28, sekmadienį.

— Uždaro rekolekcijos moterims lapkričio 16-18 d. d. Queen of Apostles Renewal Centre, Mississaugoje. Rekolekcijų vedėjas — kun. P. Dau-gintis, S.J. Vietų skaičius ribotas, prašom registruotis iš anksto.

— Pirmos Komunijos pamokos — sekmadieniais po 10 v. Mišių seselių namuose.

— "Tau, Marija, Rožinis" — kun. K. Žitkaus knyga, gaunama kleboni-joje. Kaina \$2.50.

— Vietnamo pabėgėliams per pa-rapijos labdaros sekciją aukojo: A. P. Barauskai \$750, J. V. Aleknavi-čiai \$300, A. Banylis \$100, S. D. \$100, K. Rukšienė \$50, K. Lukošius \$25.

— Naujo pianino pirmumui auko-jo: Prisikėlimo par. pensininkų bū-relis \$150, V. Sinkevičius \$100, S. D. \$100, K. Lukošius \$25, K. Rukšienė \$20, L. E. Goteitai \$20. Parapijos reikalams aukojo S. Martinaitienė \$70. Religinei Lietuvos šapali auko-jo J. V. Aleknavičiai \$200.

— Mirė a. a. Leonas Gaižutis, 64 m.; paliko žmoną Hildą ir sūnų Kėstutį su šeima. A. a. Vaclovas Keru-lis, 78 m., palaidotas iš mūsų šven-tovės Sv. Jono kapinėse; paliko žmo-ną Bronę ir dukrą Jadvygą su šei-ma. M. Meškauskio teta Ona Mičiulie-nė, dedinė Monika Ignatavičienė ir jos dukra Renee tragiškai žuvo gais-re Clevelande, Ohio.

— Religinės sekcijos valdyba pla-nuoja pagyventi dvasinį parapijiečių gyvenimą: ruošti rekolekcijų ciklą mažose grupėse, Mišias namuose, paskaitas įvairiomis temomis apie tikėjimą. Programų koordinatore — seselė Ignė. Visais reikalais skam-binti į kleboniją.

— Mišios: šeštadienį 8 v. už Pau-likaičių šeimos mirusius, užpr. V. M. Simanavičiai, 8.30 Gyvojo Rožinio intencija, užpr. valdyba, 9 v. už Vac-lovą Vaidotą, užpr. R. Valickienė, 9.30 už Tomkevičių šeimos mirusius, užpr. T. O. Krauskas, 10 v. už Alek-są Armalavičių, užpr. P. Armalavi-čienė; sekmadienį 8 v. už Nataliją ir Pijų Sarinūs, užpr. J. J. Sarūnai, 9 v. už Oną Ališauskienę, užpr. J. Ališauskas, 10 v. už Gintautą Indri-šiūną, užpr. M. V. Indrišiūnai, 11.30 už parapiją, 7 v. v. už Vincą ir Kėstutį Murauskus, užpr. L. P. Muraus-kai.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojų parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį pamaldų metu savo 50 metų vedybinį židinį atnaujino Stasys ir Marta Šalkaus-kai. Jie susituokė Kaune 1929 m. spalio 5 d. Sukaktuvininkai buvo vi-sų sveikinti šeštadienį Lietuvių Na-muose. Dalyvavo visi vaikai: Irena Turūtienė, Nijo Lihs, sūnus prof. dr. Kęstutis bei 7 vaikaičiai.

— Praėjusį sekmadienį po pamal-dų Lietuvių Namuose įvyko tradici-nis moterų draugijos ruoštas padė-kos pokylis, kuriame dalyvavo sve-čių iš Vokietijos ir Montrealio. At-silankymas pamaldose bei pokilyje buvo gausus.

— Bendros parapijos reformaci-jos pamaldos įvyks spalio 28 d., 11 v. r.

— Šį ketvirtadienį šventovės pa-talpose renkasi Vietnamo pabėgėlių reikalų komitetas 8 v. v.

— Sekmadienį, 9.45 v. r., pamal-dos su sekmadienio mokykla.

Poezijos ir muzikos popietė — koncertas, kurį atliks aktorė E. Kudabienė ir sol. S. Žiemely-tė, įvyks gruodžio 2, sekmadie-nį, Prisikėlimo par. salėje. Pel-nas skiriamas Putnamo sese-rims.

Maloniai kviečiame visus atsilankyti į Toronto Ateitininkų Tėvų Komiteto ruošiamą TRADICINĮ

Havaju VAKARA

spalio 20, šeštadienį, 7 v. vakaro,
Prisikėlimo parapijos auditorijoje

PROGRAMOJE: "Gintaro" ansamblis, išraiškos šokėja Daiva Stadytė, gitaristas Rainis Valiūnas. Šokiams gros geras orkestras, bus turtinga loterija, šiltų valgių ir stiprių gėrimų bufetas.

BILJETŲ KAINA:
suaugusiems \$5.00,
studentams ir
pensininkams \$3.00

Dailininko A. Dargio meno darbų

PARODA

Atidarymas — spalio 20, šeštadienį, 4 v.p.p.

Kartu su parodos atidarymu bus rašytojo Jurgio JANKAUS naujai išleistos knygos "Anapų rytojaus" sutiktuvės 5 v.p.p.

Sekmadienį paroda bus atidaryta nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p. Parodą globoja KLK Moterų Dr-jos Prisikėlimo parapijos skyrius.

rengiama
spalio 20-21 d.d.,
Prisikėlimo
parapijos
Parodų salėje.

Spalio 27-28 d.d. mažojoje Anapilio salėje rengiama

pritaikomojo meno

PARODA

Birutės Kidolienės
siuvinėti gobelenai
Inos Nenortienės
emalio dirbiniai

Atidarymas — spalio 27, šeštadienį, 4 valandą po pietų

Maloniai kviečiame atsilankyti —

Anapilio Moterų Būrelis

Toronto Maironio mokykla maloniai kviečia visus atsilankyti

spalio 27, šeštadienį, 6.30 v.v., į Prisikėlimo parapijos salėje

rengiama

metinį VAKARĄ

PROGRAMOJE:
* Toronto Lietuvių Vyrų Choras
* "Aras", vadovaujamas muz.
sol. V. Verikačio, akomp.
muz. L. Martinkutės

* tautinių šokių grupė
"Atžalynas"
* turtinga loterija,
* šilti valgiai,
* gausus bufetas

* Gros geras orkestras
* Įėjimas \$5,
studentams ir pensininkams \$3.
* Programos pradžia — 7 v.v.
MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS"

SAVAITRAŠČIUI PAREMTI
RENGIAMAS

SPAUDOS VAKARAS

SPALIO 27, ŠEŠTADIENI, 7 VALANDĄ VAKARO,
TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ Karaliaus Mindaugo menėje

PROGRAMOJE: dainos vienetas "Antroji jaunystė", "Gintaro" ansamblis,
spaudos karaliai pristatymas.

Šokiams gros 6-ių asmenų orkestras, bus turtinga loterija, šiltų valgių ir gėrimų bufetas.

Įėjimas: suaugusiems \$5.00,
studentams ir pensininkams \$3.00

RENGĖJAI

HIGH PARK rajone išnuomojami du kambariai ir virtuvė su baldais. At-skira prausykla. Skambinti telefonu 536-4968 Toronte.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka stalius, plytelių dėjimo, vonių, tua-letų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

LIETUVIŠKA
gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Pe-tals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvii Namus. Pristatymas į ligonines, lai-dotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI
Ballai, vestuvės, sužadėtuves, paren-gimai namuose ir įstalgose. Skam-binti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronte.

Accounting
Services
(sąskaitybinių patarnavimų)
S. H. Ažubalis-Chomiak
239-6213

ISNUOMOJAMAS su baldais ar be jų butas antrame aukšte; trys miega-mieji, moderni virtuvė, atskira prau-sykla, atskiras įėjimas. High Parko rajone. Skambinti tel. 537-2294 To-ronte.

GULFPORT (St. Petersburg), Flo-ridoje, išnuomojamas dviejų miega-mųjų butas visam žiemos sezonui. Tel. (705) 429-3696.

ISNUOMOJAMI du kambariai ir vir-tuvė arba vienas kambarys ir vir-tuvė su baldais. Skambinti telefonu 534-8056 Toronte.

FOTOGRAFA S.
Darau nuotraukas įvairiom progom. Skambinkite — JAUNIUS BAKE-VICIUS po 5 v.v. telefonu 766-5818 Toronte.

Pajamų mokesčiai
Finansiniai pareiškimai
(statements)
Buhalterija
M. W. Ažubalis-Civiero
459-1991

PADEKA

Nuosirdžiai dėkojame rengėjoms, draugams ir pažįstamoms už suruoš-tams mums išleistus šiu metų rugsė-jo 9 d. p.p. B. S. Prakup' bute. Ačiū torontietėms: B. Prakupienei, N. Nevulytei, G. Slobosevičienei, V. Balaišienei, O. Ažubalienei, A. Kun-caitienei, O. Dirmantienei, B. Stanu-lienei, A. Stungurienei, A. Pajau-jienei, I. Pečiulienei, L. Krakauskie-nei, J. Liutkieni, T. Tamošauskie-nei, O. Marcinkevičienei, hamiltonie-tėms: D. Kekienei, J. Kamaitienei, O. Dziemionienei, E. Balytieni, R. Monaco; B. Liškauskieni iš Burling-tono.

Jūsų suruošta maloni popietė ir gražios lietuviškos dovanos niekuo-met neeis užmiršti Jūsų ir Toronto. Nelė, Kostas ir Rūta-Viktorija Astravai

MONTREALQUE

KLB Montrealio apylinkės v-ba spalio 9 d. buvo susirinkusi posėdžio. Išklausti ir svarstyti atskirų sek-cijų pranešimai, kaip išdo stovis, "Baltijos" ūkiniai ir finansiniai rei-kalai, derybos su Kvebeko provincija dėl žemės sklypo įsigijimo, kuriame įrengta stovyklavietė.

Daugiausia svarstytas Lietuvos ne-priklausomybės paskeblimo minėji-mas. Ne vieno dalyvavusių apgalis-tauta, kad lietuviškoji Montrealio vi-suomenė šio tautiniu atžvilgiu svar-baus renginio ir kitomis nemažiau svarbiomis progomis laikosi pasy-viai ir, palyginus su kitomis Kana-dos lietuvių kolonijomis, teatsilanko labai mažas nuosimtis.

Į Lietuvos nepriklausomybės mi-nėjimą, kuris numatomas vasario 17 d., bus kviečiamas žymus kalbėtojas, solistė ar solistas, o kitai programos daliai — vietinės meninės pajėgos, kaip AV parapijos choras ir "Ginta-ro" ansamblis.

Be to, sutarta atgaivinti jau porą metų neveikiantį šalpos fondą. Šiuo metu yra gautos patalpos drabužiams ir kitiems reikmenims, tinkantiems pasiūti į Suvalkių trikampį neturtin-goms lietuvių šeimoms ir Punsko gimnazijos moksleiviams.

Drabužius ir kitas gėrybes galima atvežus palikti p. Vėrybių bute, esančiam šalia AV šventovės. Drabu-žiai turėtų būti švarūs ir tinkami dė-vėjimui. Ten pat bus galima palikti ir persiuntimo išlaidoms padengti pinigines aukas. Informacijos prašo-ma teirautis pas valdybos narį K. Toliušį tel. 767-2930.

A. Jonellis,
Narys informacijai

Inž. Juozas Danys iš Otavos lan-kėsi Montrealyje, rinkdamas medžia-gą iš lietuvių gyvenimo Kanados et-ninių grupių archyvu. Retų ir cha-rakteringų nuotraukų rado pas J. Kęsgailienę.

Kanados Lietuvių Dienoje St. Catharines, Ont., mieste dalyvavo ne-mažal jaunimo — daugiausia PLJ Kongreso dalyviai — Rasa Lukoševičiūtė, Audronė Jonelytė, Rimas Ališauskas, Gintaras Nagys ir kiti. Kostas Toliušis į Lietuvii Dieną bu-vo nuvežęs "Vaivorykštės" rankdar-bių, kurie buvo išstatyti dailės pa-rodėje. Sykiu keliavo B. Nagienė ir A. Kuncevičienė, kurios rūpinosi "Vaivorykštės" paroda.

Bostoniškės seserys Stankūnaitės (Terese ir Ona Vileniškienė), ilges-ni laiką gyvenusios Montrealyje, pa-siilgo savo "antrosios tėvynės" ir

keletą savičių viešėjo sesers Ma-rijos ir svaينو Jono Adomaičių šei-moje. A. A.

Aldona Burbaitė-Ottienė Concor-dia universitete baigė psichologijos mokslus ir gavo bakalaurs diplomą. Pradėjo dirbti "John Birs Centre for Retarded Children". Aldona yra trijų vaikų motina. Dukros Karolina ir Kristina lanko gimnaziją, o sūnus Romas — pradžios mokyklą. Ottų šeima yra labai lietuviška. Romas Otto nuo pat skautų įsteigimo Montrealyje yra aktyvus narys, ilga-metis liutunistinės mokyklos istori-jos mokytojas. Dažnai mes jį girdi-me su įdomiomis paskaitomis, ypač iš Kanados politinio gyvenimo. Visi jų vaikai yra skautai. Abi dukros yra "Gintaro" ansamblio nars.

ALDONA BURBAITE - OTTIENE, baigusi psichologiją bakalaurs laipsniu Concordia universitete Montrealyje

Elena Narbutaitė, anksčiau gyve-nusi Toronte, dirba vienoje chemi-nės bendrovės laboratorijoje. Įstal-gos tarnautojai, nemokantys prancū-zų kalbos, turi ją išmokyti specialiu-se kursuose, kuriuos lanko darbo va-landomis. Netekusi brolio a.a. Jono Narbuto, ji rūpinasi jo dvimėmės knygos "Sportas Lietuvoje" platini-mu. Iki šiol išplatino apie 70 egz. K.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6.0 %	Asmenines	13.0 %
Taupomąsias s-tas	10.0 %	Nekiln. turto	11.75 %
Pensijų planas	9.0 %	Cokių kredito	14.0 %
Term. ind. 1 m.	11.0 %	Investicines nuo	14.0 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už toup. s-tos sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

NAUJAS PASIŪLYMAS

namų savininkams ir nuomininkams

APDRAUSTI NAMŲ INVENTORIŲ
PAGAL DABARTINĘ NAUJO
PERKAMO DAIKTO VERTĘ.

Lig šiol draudas už inventorių mokėdavo jo pirkimo vertę, atskaičius nusidėvėjimą

Pagal naują planą yra mokama tiek, kiek šiandieną ar nelaimės atveju toks daiktas kainuos (Gal 2-3 kartus daugiau)

Draudimo kainos skirtumas yra nedidelis

TEIRAUTIS:

Adamonis Insurance Agency Inc.
Tel. 722-3545

Old Mill Tailors

Vyriškų ir moteriškų drabužių
siuvėjas

7 Riverview Gardens RUDI H. SCHNEIDER
(Bloor ir Jane)
Toronto, Ont. M6S 4E4 Telefonas 769-9535